

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Lenka Prokopcová

Valná hromada společnosti s ručením omezeným
Shareholders Meeting in Limited Liability Company

Diplomová práce

Olomouc 2011

Já, níže podepsaná, Lenka Prokopcová, autorka diplomové práce na téma Valná hromada společnosti s ručením omezeným, která je literárním dílem ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., dávám tímto jako subjekt údajů svůj souhlas ve smyslu § 4 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. správci:

Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského 8, Olomouc 771 47,

ke zpracování osobních údajů v rozsahu: jméno a příjmení v informačním systému, a to včetně zařazení do katalogů, a dále ke zpřístupnění jména a příjmení v katalogích a informačních systémech UP, a to včetně neadresného zpřístupnění pomocí metod dálkového přístupu. Údaje mohou být takto zpřístupněny uživatelům služeb Univerzity Palackého. Realizace zpřístupnění zajišťuje ke dni tohoto prohlášení vnitřní složka UP, která se nazývá Knihovna UP.

Souhlas se poskytuje na dobu ochrany autorského díla dle zákona č. 121/2000 Sb.

Prohlašuji, že moje osobní údaje jsou pravdivé.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Valná hromada společnosti s ručením omezeným zpracovala samostatně pouze s využitím pramenů v práci uvedených.

V Olomouci dne: 25.11. 2011

.....

podpis

Chtěla bych tímto poděkovat vedoucí mé diplomové práce, paní Doc. JUDr. Ludmile Lochmanové, Ph.D., za podnětné nápady, kterými přispívala ke tvorbě této práce, a za její trpělivost.

Obsah

OBSAH	4
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	8
ÚVOD	9
1. Historický exkurz do vývoje společnosti s ručením omezeným a valné hromady	11
1.1 Společenská situace a potřeba vzniku nové formy společnosti	11
1.1.1 <i>Vývoj v Rakousku-Uhersku a českých zemích</i>	12
1.1.2 <i>Zákon č. 58/1906, ř.z.</i>	12
1.2 Společnost s ručením omezeným od vzniku Československa do roku 1992.....	13
2. Charakteristika společnosti s ručením omezeným	14
2.1 Stručné vymezení pojmu s.r.o. a jejích podstatných znaků.....	14
2.2 Založení a vznik společnosti s ručením omezeným.	15
2.2.1 <i>Zakladatelé společnosti a postup při založení</i>	15
2.2.2 <i>Vznik společnosti</i>	16
2.3 Vnitřní struktura společnosti s ručením omezeným a její orgány.....	16
2.3.1 <i>Valná hromada</i>	17
2.3.2 <i>Jednatel/é společnosti</i>	17
2.3.3 <i>Dozorčí rada</i>	18
3. Výklad pojmu valná hromada	20
3.1 Obecné vymezení pojmu	20
4. Příprava jednání valné hromady a její svolání	21
4.1 Svolání valné hromady obecně.....	21
4.2 Důvody svolání valné hromady	21
4.2.1 <i>Obligatorní důvody svolání zasedání valné hromady</i>	21
4.2.2 <i>Fakultativní důvody svolání zasedání valné hromady</i>	22
4.3 Pozvánka na valnou hromadu.....	23
4.3.1 <i>Termín, program a místo konání valné hromady</i>	25
4.4 Osoby oprávněné ke svolání valné hromady	26

5. Zasedání valné hromady a její průběh	27
5.1 Druhy zasedání valné hromady	27
5.2 Průběh zasedání	27
5.3 Osoby oprávněné účastnit se zasedání valné hromady	28
5.3.1 Společníci jako účastníci valné hromady.....	28
5.3.2 Jednatelé jako účastníci valné hromady.....	30
5.3.3 Členové dozorčí rady jako účastníci valné hromady.....	31
5.3.4 Likvidátor jako účastník valné hromady.....	32
5.3.5 „Další osoby“ jako účastníci valné hromady	32
5.4 Usnášeníschopnost valné hromady a způsob přijímání rozhodnutí	32
5.5 Zápis z jednání valné hromady	34
5.6 Úhrada nákladů v souvislosti s organizací valné hromady	35
6. Působnost valné hromady a její vymezení v zákoně	36
6.1 K působnosti valné hromady obecně	36
6.1.1 Výlučná působnost.....	36
6.1.2 Dělená působnost	37
6.1.3 Fakultativní působnost.....	37
6.1.4 Atrahovaná působnost	37
6.2 Jednotlivé záležitosti spadající do působnosti valné hromady	38
6.2.1 Schválení jednání učiněných jménem společnosti před jejím vznikem podle § 64 obch. zák.	38
6.2.2 Schvalování řádné, mimořádné, konsolidované a mezitímní účetní závěrky, rozdělení zisku a úhrady ztrát.....	38
6.2.3 Schvalování stanov a jejich změn	40
6.2.4 Rozhodování o změně obsahu společenské smlouvy, nedochází-li k němu na základě jiných právních skutečností (§ 141 obch. zák.)	40
6.2.5 Rozhodování o zvýšení či snížení základního kapitál nebo o připuštění nepeněžitěho vkladu či o možnosti započtení nepeněžitě pohledávky vůči společnosti proti pohledávce na splacení vkladu	41
6.2.6 Jmenování, odvolání a odměňování jednatelů (členů dozorčí rady)	42
6.2.6.1 Rozdíl mezi skutečnostmi zakládajícími ukončení funkce jednatele či člena dozorčí rady	43
6.2.6.2 Postup v případě odvolání, úmrtí či odstoupení jednatele či člena dozorčí rady	43
6.2.7 Odměňování jednatelů a členů dozorčí rady.....	44
6.2.8 Vyloučení společníka podle § 113 a 121 obch. zák.	45
6.2.8.1 Vyloučení společníka podle § 113 obch. zák.	45
6.2.8.2 Vyloučení společníka podle § 121 obch. zák.	46

6.2.9	<i>Jmenování, odvolání a odměňování likvidátora a rozhodování o zrušení společnosti s likvidací, jestliže to společenská smlouva připouští</i>	47
6.2.9.1	<i>Jmenování, odvolání a odměňování likvidátora</i>	47
6.2.9.2	<i>Rozhodování o zrušení společnosti s likvidací, jestliže to společenská smlouva připouští</i>	48
6.2.10	<i>Schvalování smluv uvedených v § 67a obch. zák.</i>	49
6.2.11	<i>Rozhodování o fúzi, převodu jmění na společníka, rozdělení a změně právní formy</i>	49
6.2.12	<i>Schválení ovládací smlouvy (§ 190b obch. zák.), smlouvy o převodu zisku (§ 190a obch. zák.) a smlouvy o tichém společenství a jejich změn</i>	49
6.2.13	<i>Schválení smlouvy o výkonu funkce (§ 66 odst. 2 obch. zák.)</i>	50
6.2.14	<i>Schválení poskytnutí finanční asistence podle § 120a obch. zák.</i>	51
6.2.15	<i>Další otázky, které do působnosti valné hromady svěřuje zákon nebo společenská smlouva</i>	51
6.2.16	<i>Působnost valné hromady v souvislosti s prokurou v s.r.o.</i>	52
7.	Rozhodování valné hromady	53
7.1	Přijímání usnesení.....	53
7.2	Projevení souhlasu s rozhodnutím mimo valnou hromadu	54
7.3	Zákaz výkonu hlasovacích práv	56
8.	Právní povaha usnesení valné hromady	59
8.1	Je usnesení valné hromady právní úkon či nikoliv?	59
9.	Neplatnost usnesení valné hromady a její uplatnění	62
9.1	Neplatnost usnesení valné hromady, důvody a lhůty.....	62
9.2	Neplatnost vs. nicotnost usnesení valné hromady	65
9.2.1	<i>Důvody, pro které soud neplatnost usnesení nevysloví</i>	67
9.3	Aktivní legitimace – osoby oprávněné k podání návrhu na prohlášení usnesení valné hromady za neplatné	68
9.4	Pasivní legitimace.....	70
9.5	Vyslovení neplatnosti usnesení přijatých podle § 130 a § 132 obch. zák.	70
9.6	Právo na náhradu škody a přiměřené zadostiučinění	71
10.	Rozhodování mimo zasedání valné hromady	72
10.1	Co lze či nelze považovat za rozhodování mimo valnou hromadu.....	72
10.2	Rozhodování dle ust. § 130 obch. zák.....	73

11. Rozhodování v jednočlenné společnosti.....	75
11.1 Rozhodování dle ust. § 132 obch. zák.....	75
11.2 Dispozice s obchodním podílem v jednočlenné společnosti	76
12. Vztah valné hromady k ostatním orgánům společnosti	77
12.1 Vztah valné hromady a statutárního orgánu společnosti s ručením omezeným.	78
12.1.1 Povinnost respektovat usnesení valné hromady.....	78
12.1.2 Požadavek předchozího souhlasu valné hromady s některými kroky statutárního orgánu s.r.o.....	80
12.2 Vztah valné hromady a kontrolního orgánu společnosti s ručením omezeným	80
12.2.1 Práva a povinnosti dozorčí rady	81
12.3 Práva, povinnosti a vztah společníků k valné hromadě	81
13. Srovnání valné hromady s.r.o. s právní úpravou v zahraničí.....	83
13.1 Právní úprava s.r.o. ve Spolkové republice Německo obecně.....	83
13.2 Právní úprava valné hromady německé společnosti s ručením omezeným.....	83
14. Úprava de lege ferenda.....	86
14.1 K návrhu zákona o obchodních společnostech a družstvech.....	86
14.2 Nová koncepce valné hromady společnosti s ručením omezeným.	86
15. Návrh nařízení Rady o statutu evropské soukromé společnosti.....	90
15.1 K návrhu nařízení Rady o evropské soukromé společnosti.....	90
15.2 Úprava valné hromady evropské soukromé společnosti	91
16. Další judikatura.....	93
Závěr	94
Abstract	95
Seznam použité literatury	96
1. Monografie.....	96
2. Odborné články	97
3. Soudní judikatura	98
4. Internetové odkazy	99
Klíčová slova.....	100
Key words.....	101

Seznam použitých zkratk

a.s.	akciová společnost
NotŘ.	zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů
obč. zák.	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
obch. zák.	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
o.s.ř.	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
spol. s r.o.	společnost s ručením omezeným
ust.	ustanovení (zákona)
v.p.p.	ve znění pozdějších předpisů
živ. zák.	zákon č. 455/1991, živnostenský zákon, ve znění pozdějších právních předpisů

Úvod

Společnost s ručením omezeným patří mezi nejrozšířenější formy obchodních společností nejen u nás, ale i v Evropě. Její kapitálová povaha s prvky osobní společnosti, kdy právní subjektivita je přísně oddělena od právní subjektivity společníků, jí bezesporu dodává na atraktivitě.

Snad každý z nás se v životě setkal nebo jistě setká s tímto typem společnosti. Ne jinak tomu bylo i v mém případě, kdy se lidé z mého okolí na mě často obraceli s otázkou, jak řešit tu či onu situaci. Jelikož mě tato problematika zaujala a uvědomila jsem si, že i v praxi se s tímto typem obchodní společnosti budu pravidelně setkávat, rozhodla jsem se svou pozornost zaměřit tímto směrem a pokusit se vystihnout nejen podstatu společnosti s ručením omezeným a jejích orgánů, ale hlouběji nahlédnout do historie této korporace a následně se věnovat tématu jejího nejvyššího orgánu, tedy valné hromadě.

Při tvorbě své diplomové práce hodlám čerpat z monografií, velkého množství odborných článků, ale také bohaté judikatury a v neposlední řadě z právních předpisů. Jelikož je tato forma obchodní společnosti u nás velmi častým jevem a v obchodním rejstříku se zkratky „spol. s r.o.“ či „s.r.o.“ objevují v rámci firmy obchodních společností v hojně míře, považuji téma valné hromady společnosti s ručením omezeným za velmi aktuální.

K dané problematice jsem dosud našla poměrně velké množství publikací a především odborných článků a diskuzí, které se často rozvíjí v několik na sebe navazujících reakcích různých expertů v jednotlivých periodických. Je nejen zajímavé, ale i poučné srovnávat různorodost pohledů a diametrální odlišnost názorů jednotlivých autorů.

Má snaha pojmout téma valné hromady s.r.o. začne letmým pohledem do historie celé společnosti s ručením omezeným, v návaznosti na to bych se ráda zmínila o celkové struktuře orgánů společnosti a její základní charakteristice. Hlavní téma, valná hromada, bude nejdříve popsáno stručněji v samostatné kapitole, přičemž následující kapitoly nabídnou hlubší vhled do dané problematiky.

Jelikož je valná hromada orgánem a do jisté míry může být chápána jako orgán „živý“, má snaha je orientována na vystihnutí jejího fungování v přesné časové souslednosti, od momentu svolání, přes následné zasedání, na kterém je zjišťována její usnášeníschopnost a v neposlední řadě je v rámci její působnosti rozhodováno, tedy přijímáno usnesení.

Jelikož usnesení valné hromady je jejím hlavním výstupem, stal se tento institut a jeho povaha poměrně diskutovaným tématem, a proto ve své práci hodlám nastínit hlavní názorové proudy v této oblasti.

Nedá se opomenout fakt, že usnesení valné hromady může trpět vadami, pro které je možné jej napadat u soudu. Také v tomto případě se otvírá polemika, a to na téma nicotnosti a neplatnosti usnesení, čemuž budu věnovat samostatnou kapitolu.

Jelikož je možné, aby důležitá rozhodnutí byla přijímána také mimo valnou hromadu, vznikne rovněž samostatná kapitola na toto téma.

Za nezbytné považuji zmínit problematiku jednočlenné společnosti, ve které je v důsledku jediného společníka pojetí valné hromady regulováno naprosto odlišně od s.r.o. s více společníky, což bude předmětem zkoumání další kapitoly.

V závěrečné části práce, v posledních třech kapitolách, nabídnu porovnání s valnou hromadou německé s.r.o., srovnání nynější české úpravy s úpravou de lege ferenda a rovněž hodlám zmínit také plánovanou úpravu evropské soukromé společnosti na poli Evropské unie.

Cílem mé práce je vystihnout podstatné náležitosti nejvyššího orgánu jedné z nejpoužívanějších forem obchodních společností v České republice nejen popisnou formou, ale v rámci jednotlivých kapitol se snažím také nastínit kritický pohled svůj i odborné veřejnosti na jednotlivé instituty týkající se tohoto tématu.

Mezi **metodologické postupy**, které volím, abych dosáhla výše uvedených cílů, patří dedukce a metoda logického výkladu použitých pramenů, případně právních norem, které se dané problematice týkají. V neposlední řadě ke své argumentaci používám výklad vědecký, a to především v části týkající se problematiky povahy usnesení valné hromady.

Metodou interpretace právních norem pak hodlám rozebírat jednotlivé instituty týkající se valné hromady s.r.o. a v této souvislosti nabídnout komparaci názorů odborné veřejnosti.

Použití metody jazykového výkladu považuji za vhodný především v případech, kdy není jasný záměr zákonodárce při regulaci konkrétní problematiky týkající se valné hromady.

Prostřednictvím srovnání se zahraniční úpravou ve Spolkové republice Německo a dalším plánovaným vývojem obdobného typu společnosti v rámci Evropské unie chci vystihnout podstatné rozdíly a pokusím se navrhnout změny, které by naši právní úpravu mohly v jejím vývoji posunout.

Všeobecně mohu říci, že problematika valné hromady společnosti s ručením omezeným se hojně objevuje v odborných člancích, ale také judikatuře a nově se na trhu objevila monografie zabývající se výlučně touto tematikou. Proto současné zdroje, z nichž lze čerpat, považuji za dostačující, přestože autoři jednotlivých článků často odkazují na judikaturu z devadesátých let minulého století.

1. Historický exkurz do vývoje společnosti s ručením omezeným a valné hromady

V této kapitole je velmi stručně nastíněn vývoj společnosti s ručením omezeným od její původní podoby v Německu, přes vývoj v Rakousku-Uhersku až po současnou podobu tak, jak se s ní lze setkat dnes v ČR. Důraz je kladen především na společenskou situaci dané doby a na zákony, které bezprostředně umožnily zakládání nového druhu společnosti, tolik potřebné pro efektivní rozvoj obchodu a služeb.

1.1 Společenská situace a potřeba vzniku nové formy společnosti

Na rozdíl od postupného vývoje ostatních kapitálových společností, vznik společnosti s ručením omezeným spadá do relativně pozdního období, a to do doby přelomu středověku a novověku. Nejedná se tedy o entitu vzniklou z kořenů římského práva, v němž lze nalézt původ většiny právních institutů dnešní doby.

Vývoj byl podnícen potřebou vzniku takového druhu společnosti, která by naplňovala požadavek omezeného ručení společníků, avšak zároveň její vnitřní struktura měla být daleko jednodušší, než struktura akciové společnosti, jejíž založení je ztíženo např. požadavkem na relativně vysoký základní kapitál.

První hlasy, zasazující se o vznik daného druhu společnosti, se začaly ozývat v Německu. Podpurným faktem byla skutečnost, že v čele tehdejší vlády stál Otto von Bismarck, který podporoval obchod a průmysl tehdejšího Německa, a tak se myšlenka na rozvoj nové právnické osoby mohla začít postupně realizovat. Již tři roky po započetí legislativní činnosti mohl Říšský sněm v roce 1892 schválit zákon o s.r.o. Výsledná podoba zákona v Německu s malými změnami a odchylkami de facto platí dodnes, což je bezpochyby důkazem precizní práce zákonodárců tehdejší doby.

Význam tohoto zákona se záhy projevil v praxi, kdy již v 90. letech 19. stol. počet s.r.o. překročil jen v SRN 500 000. Zákon se později stal vzorem pro právní úpravy v celé řadě dalších zemí, např. Portugalsko (1901), později také Velká Británie zavedla obdobný druh společnosti.¹

Globální dopady zákona, jenž vedl k možnosti založení nového druhu společnosti, která zde dosud nebyla, se projevil především po zániku koloniálních říší, kdy se společnost s ručením omezeným rozšířila i do dalších zemí a následně kontinentů.

¹ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 1.

1.1.1 Vývoj v Rakousku-Uhersku a českých zemích

Vývoj společnosti s ručením omezeným byl v českých zemích do značné míry závislý na legislativní činnosti Rakouska-Uherska a hospodářské, kulturní a společenské situaci rakouské monarchie, neboť nejen na tuto oblast měla podstatný vliv politická provázanost obou zemí.

Jelikož německá praxe ukázala jednoznačné výhody, které s sebou s.r.o. přinesla, objevila se také v Rakousku-Uhersku politická vůle pro vytvoření stejného nebo obdobného typu společnosti, jejíž existence by nepopíratelně podporovala podnikání a následně další hospodářský růst země.

Úsilí zákonodárců Rakouska-Uherska o vytvoření s.r.o. vyvrcholilo v roce 1906 přijetím zákona č. 58/1906 ř.z., o společnostech s ručením obmezeným², který v celkem 127 paragrafech upravoval s.r.o. velmi důkladně, a to především díky úsilí tehdejších právníků, zejména pak profesora C.J. Grünhuta, který nese významný podíl na vynikající úrovni tohoto zákona.

Zákon č. 58/1906 ř.z. se však vyznačoval tím, že nebyl účinný ve všech zemích v rámci monarchie, ale jeho platnost se omezovala pouze na Království a země zastoupené na říšské radě, čili pouze na neuherskou část říše. Vývoj s.r.o. v Uhrách byl zbrzděn zamítavým postojem Uherského sněmu, který se návrhem kodifikace nového zákona aktivně nezabýval, a tak se s.r.o. v Maďarsku začaly objevovat až ve dvacátých letech 20. století, do té doby se v Uhrách s.r.o. vyskytovaly sporadicky, na základě využití možnosti složitějšího přenosu sídla společnosti v rámci habsburské monarchie.³

1.1.2 Zákon č. 58/1906, ř. z.

Zákon byl rozčleněn do osmi hlav, ve kterých lze nalézt nejen vlastní soukromoprávní úpravu s.r.o. (hlavy I.-IV.), ale také úpravu souvisejících otázek správních (hlava V.), úpravu podnikání zahraničních s.r.o. (hlava VI), úpravu daňovou (hlava VII.) a rovněž ustanovení trestněprávní povahy (hlava VIII).

Zatímco v Německu byl podobný zákon kritizován a jeho přijetí provázely mohutné protesty a námitky komercionalistů, v Rakousku-Uhersku se setkal s pozitivními ohlasy.

² Zákon nabyl účinnosti na tehdejší poměry ve velmi krátké době, pouze 3 měsíce po dni vyhlášení, a to k 15. 6. 1906. In: Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 2.

³ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 3.

Myšlenka s.r.o. se zde setkala s velkými úspěchy a společnosti tohoto typu začaly vznikat jako „houby po dešti“.⁴

1.2 Společnost s ručením omezeným od vzniku Československa do roku 1992

Vznikem Československa nenastala žádná převratná změna ohledně formy, struktury či koncepce s.r.o., jelikož právní řád nového státu byl založen na recepci právních předpisů rakouských. Došlo tak k převzetí zákona 58/1906 ř.z., byť několikrát novelizovaného a pozměněného, který byl nahrazen až zákonem č. 141/1950 Sb., občanský zákoník. Vzorem se pak stal německý zákon z roku 1892.

V roce 1990 došlo zákonem č. 103/1990 Sb. k novému začlenění úpravy společnosti s ručením omezeným do československého právního řádu do § 106n-106q, avšak platila pro ni také ustanovení o obchodních společnostech upravená v § 106a-106f.

Komplexní úpravu společnosti s ručením omezeným přinesl s účinností od 1. 1. 1992 až nový obchodní zákoník (zák. č. 513/1992 Sb.).⁵

⁴ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 3.

⁵ Bartošíková, M., Štenglová, I.: Společnost s ručením omezeným. Praha: C.H. Beck, 2006. 2. vyd. s. 3.

2. Charakteristika společnosti s ručením omezeným

Kapitola je věnována stručnému vymezení základních složek, jimiž musí nutně každá společnost s ručením omezeným disponovat, aby mohla být zapsána do obchodního rejstříku a fungovat jako plnohodnotná společnost. Stručně jsou zde vyjmenovány jednotlivé orgány společnosti a popsány jejich funkce a působnost.

2.1 Stručné vymezení pojmu s.r.o. a jejích podstatných znaků

Obchodní zákoník definuje společnost s ručením omezeným jako společnost, jejíž základní kapitál je tvořen vklady společníků (§ 105 odst. 1 obch. zák.).

Typickým znakem s.r.o. je skutečnost, že ve všech svých vztazích vystupuje vždy jako **podnikatel**. Toto plyne jednak z ust. § 2 odst. 2 písm. a) obch. zák. a jednak ze samotné existence její podstaty a smyslu.⁶

Na území ČR může být s.r.o. založena pouze podle českého práva (§ 24 odst. 2 obch. zák.).

Společnost s ručením omezeným je **právní osobou**, a proto disponuje právní subjektivitou, tj. způsobilostí k právům a povinnostem a zároveň způsobilostí k právním úkonům (§ 18 odst. 1 obč. zák.).

Přestože společnost s ručením omezeným je zařazována mezi kapitálové společnosti, není považována za ryzí **kapitálovou společnost**, a to s ohledem na fakt, že se v její úpravě objevují prvky společností osobních (např. omezené ručení společníků za závazky společnosti, omezená převoditelnost obchodního podílu či možnost dědice obchodního podílu či právního nástupce společníka stát se společníkem apod.).

Z výše uvedeného vyplývá, že společnost pro svůj vznik musí mít určitý **základní kapitál**. Tento požadavek je uveden v § 108 odst. 1 obch. zák., a to v minimální výši 200 000 Kč, přičemž horní hranice základního kapitálu není zákonem stanovena. Kapitál je tvořen jednotlivými **vklady společníků**, přičemž výše vkladu společníka musí činit alespoň 20 000 Kč (§ 109 odst. 1 obch. zák.) a každý společník se na základním kapitálu může účastnit pouze jedním vkladem. Výše vkladu může být pro jednotlivé společníky stanovena rozdílně (§ 109 odst. 2 obch. zák.). Náležitosti týkající se povinnosti splatit vklad ze strany společníka uvádí § 113 obch. zák. Obchodní zákoník poskytuje společníkům možnost splatit svůj vklad také nepeněžitou formou (§ 109 odst. 3 obch. zák.).

⁶ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 13.

Účast společníka na společnosti je stanovena výší vkladu k základnímu kapitálu (nestanoví-li společenská smlouva jinak), avšak míru účasti společníka a z ní plynoucí práva a povinnosti představuje **obchodní podíl** (§ 114 odst. 2 obch. zák.). Každý společník může mít pouze jeden obchodní podíl, kterým se účastní na společnosti, bez ohledu na výši vkladů, které do společnosti vložil.

Důležitým ustanovením, a to především z hlediska formy správného **označování firemního dodatku společnosti** při obchodním styku, je ust. § 107 obch. zák., kde je vymezen způsob zkracování názvu společnosti na „spol. s r.o.“ nebo „s.r.o.“

2.2 Založení a vznik společnosti s ručením omezeným

Aby bylo možné mluvit o společnosti s ručením omezeným jako právnické osobě, je třeba ji nejdříve konstituovat. Tento proces lze pojmově rozdělit na dvě základní části: *zakládání* a *vznik* společnosti. Česká právní úprava mezi oběma kroky důsledně diferencuje. Teprve ukončením druhé fáze je celý proces úspěšně završen. Výsledkem je existence nového subjektu práv a povinností, nové právnické osoby.

Samo založení je nezbytnou podmínkou vzniku společnosti. Bez důkazu platného založení společnosti nemůže dojít k jejímu zápisu do obchodního rejstříku.⁷

2.2.1 Zakladatelé společnosti a postup při založení

Na založení společnosti s ručením omezeným se může podílet jeden anebo i více zakladatelů. Zakladatelem může být fyzická, ale i právnická osoba, pokud není zákonem stanoveno určité omezení (např. § 105 odst. 2 obch. zák.).

Průvodním krokem k založení může být tzv. **přípravná smlouva**, která je uzavírána jakožto smlouva inominátní podle § 51 obč. zák. nebo § 269 odst. 2 obch. zák., často je smlouvou smíšenou ve smyslu ust. § 491 obč. zák., přičemž může být pojímána jako smlouva o smlouvě budoucí, zvláště jsou-li v ní vymezeny všechny podstatné náležitosti budoucí společenské smlouvy.

Dokumentem, bez něhož je založení společnosti vyloučeno, je **společenská smlouva**. Obligatorní náležitosti jsou uvedeny v ust. § 110 obch. zák. Jejím podstatným znakem je *úplatnost*, je považována za specifický *autonomní smluvní typ*⁸, uzavíraný *formou notářského zápisu*.

⁷ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 55.

⁸ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 61.

Jestliže je zakladatel společnosti jediný, dokument pro založení společnosti není nazýván smlouvou (pojmově je vyloučeno, aby jediný subjekt uzavíral smlouvu), nýbrž se jedná o **zakladatelskou listinu**, pro niž však přiměřeně platí stejné podmínky jako pro společenskou smlouvu.

Fakultativním dokumentem, jehož vznik může být vymíněn společenskou smlouvou, jsou **stanovy společnosti**. Stanovy mohou být přijaty nejen při zakládání, ale také po založení společnosti. Stanovami je vázána jak společnost, tak i její orgány, ale i každý společník, proto je nutné při jejich konstrukci postupovat maximálně obezřetně. Pouhý rozpor přijatého usnesení valné hromady se stanovami postačí k jeho prohlášení za neplatné (§ 131 obch. zák.).⁹

Sestavením a podepsáním společenské smlouvy (ve formě notářského zápisu) je proces zakládání společnosti ukončen. Společnost jako subjekt práva však dosud neexistuje.

Jednání zakladatelů jménem založené, avšak dosud nevzniklé společnosti normuje ust. § 64 obch. zák.¹⁰ Tuto formu existence společnosti právní doktrína nazývá „předběžná společnost“. Jedná se o takovou společnost, která byla založena, avšak dosud jako subjekt práva neexistuje, teprve se konstituuje. Jejím jménem jednají zakladatelé¹¹, a to v mezích a způsobem stanoveným v zákoně.¹²

2.2.2 Vznik společnosti

Společnost vzniká dnem, ke kterému byl proveden **zápis do obchodního rejstříku**, ten má *konstitutivní účinky* (§ 62 odst. 1 obch. zák.).

2.3 Vnitřní struktura společnosti s ručením omezeným a její orgány

Nejdůležitější složkou společnosti není jen její kapitál, know-how či obchodní strategie, jak by se na první pohled mohlo zdát. Jednou z nejpodstatnějších složek každé společnosti jsou především její **orgány**, které společnost ovládají, vykonávají v ní svůj vliv směrem dovnitř i navenek a konečně nesou zodpovědnost za chod společnosti.

⁹ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 70.

¹⁰ Podle §64 odst. 2 obch. zák. jsou povinni pořídit seznam jednání pouze zakladatelé; jednat však jménem předběžné společnosti může kdokoliv ve smyslu §64 odst. 1 obch. zák., kdy porušení povinnosti pořídit seznam jednání vede k solidární neomezené odpovědnosti zakladatelů za škodu způsobenou věřitelům.

¹¹ Ust. §64 odst. 1 obch. zák. přitom uvádí obecně jakoukoliv osobu, jednající jménem předběžné společnosti, tedy jsou myšleny i jiné (třetí) osoby a nejen zakladatel.

¹² Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 76.

Orgány, které ve společnosti fungují, popřípadě ji řídí, se dají rozlišit na *obligatorní* (valná hromada a jednatel/é) a *fakultativní* (dozorčí rada). Není nutné, aby ti, kteří společnost založili (společníci), byli zároveň členy orgánů.

2.3.1 Valná hromada

Valnou hromadu společnosti obch. zák. v § 125 označuje za nejvyšší orgán společnosti a rovněž zde vymezuje její pravomoci. Ve stejném ustanovení je normována působnost valné hromady, které je věnována kapitola 9, stejně jako následující kapitoly této diplomové práce.

2.3.2 Jednatel/é společnosti

Ve společnosti s ručením omezeným je statutárním orgánem jeden nebo více jednatelů (§ 133 odst. 1 obch. zák.). Jednatel může být bezúhonná¹³ fyzická osoba¹⁴.

Jednatel může být jediný, anebo jich ve společnosti může být více. Počet jednatelů musí být jednoznačně určen ve společenské smlouvě.¹⁵ Je vyloučeno, aby byl jejich počet určen vágně, např. pět až sedm.¹⁶ Jednatele jmenuje z řad společníků nebo jiných fyzických osob valná hromada, která také rozhoduje o jejich odvolání.

Je-li jednatelů více, je oprávněn jednat jménem společnosti každý z nich samostatně, nestanoví-li společenská smlouva či stanovy jinak. Jedná se o tzv. **jednatelské oprávnění**, které s sebou nese možnost jednatelů jednat jménem společnosti navenek a zavazovat ji k určitým povinnostem. Způsob, jakým jednatel jménem společnosti jedná, se zapisuje do obchodního rejstříku.¹⁷

Ustanovení § 133 odst. 2 obch. zák. umožňuje **omezení jednatelského oprávnění**, a to společenskou smlouvou, stanovami nebo valnou hromadou. Je však třeba mít na zřeteli, že ust. § 13 odst. 5 obch. zák. takováto omezení činí vůči třetím osobám neúčinná, a to i když byla zapsána do obchodního rejstříku. Nejvyšší soud judikoval¹⁸, že ani znalost takového omezení druhou stranou smlouvy nezpůsobuje neplatnost právního úkonu, který jednatel učinil v rozporu s daným omezením. Odpovědnost jednatelů za škodu tímto ale není dotčena.

¹³ Definici bezúhonnosti pro výkon funkce jednatele upravuje § 6 odst. 2, zák. č. 455/1991, živnostenský zákon, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴ Jestliže jmenuje jednatele soud, je možné, aby jím byla právnická osoba, avšak ta dle §71 odst. 1 věty páté obch. zák. bude muset určit konkrétní fyzickou osobu, která bude vykonávat funkci jednatele a která se v souladu s ust. §38g odst. 1 obch. zák. zapíše do obchodního rejstříku.

¹⁵ Bartošiková, M., Štenglová, I.: Společnost s ručením omezeným. Praha: C. H. Beck, 2006. 2. vyd. s. 221.

¹⁶ Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové publikovaný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek č. 41/1995.

¹⁷ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28.2. 2000, sp. zn. 7 Cmo 55/99.

¹⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.10. 2004, sp. zn. 29 Cdo 34/2004.

Negativně vymezené podmínky jednatelského oprávnění jsou vymezeny v ust. § 136 obch. zák., jedná se o **tzv. zákaz konkurence**, kdy zákon jednatele určité jednání zapovídá.

Jejich povinností je vykonávat svou funkci s péčí řádného hospodáře, tak, jak je typické pro všechny orgány mající na starost vedení a chod společnosti, který je plně v jejich rukách.

Další zákonem vyžadované dodržení určitého postupu normuje ust. § 135 obch. zák., které jednatelům stanoví povinnost zajistit řádné vedení předepsané evidence a účetnictví, vedení seznamu společníků a také informovat společníky o záležitostech společnosti. Zvláštní povinností jednatelů upravenou výslovně obchodním zákoníkem (§ 113 odst. 1 obch. zák.), je povinnost oznamovat rejstříkovému soudu splacení vkladů společníků. Za porušení této povinnosti však zákon nestanoví žádnou sankci.¹⁹

Jednatelé jsou pověřeni **obchodním vedením společnosti**. Tímto pojmem je myšlena taková činnost, která souvisí s rozhodováním o vnitřních záležitostech společnosti, dále její řízení a zejména rozhodování o realizaci podnikatelské činnosti uvnitř společnosti.²⁰

Délka výkonu funkce jednatele není zákonem nijak stanovena ani omezena. Jestliže je v ust. § 133 odst. 3 obch. zák. stanovena pravomoc valné hromady ke jmenování jednatelů z řad společníků nebo jiných osob, lze logicky dovodit, že orgánem majícím pravomoc jednatele z jeho funkce odvolat, bude rovněž valná hromada. Dalším způsobem zániku výkonu funkce jednatele je rezignace, výpověď, smrt jednatele, uplynutí funkčního období, zánik společnosti a v neposlední řadě ztráta způsobilosti k právním úkonům. Valná hromada pak musí do tří měsíců od skončení funkce jednatele zvolit jednatele nového, v opačném případě by jednatele na návrh osoby, která prokáže právní zájem, určil soud.

Obchodní zákoník nepřipouští, aby společenská smlouva společnosti s ručením omezeným založila neodvolatelnost jednatele společnosti.²¹

Určení počtu jednatelů patří mezi podstatné náležitosti společenské smlouvy. Má-li dojít ke snížení počtu těchto jednatelů, jejichž počet byl uveden ve společenské smlouvě, může se tak stát pouze změnou společenské smlouvy.

2.3.3 Dozorčí rada

Dozorčí rada je fakultativně zřizovaným orgánem společnosti s ručením omezeným, která se zřizuje, stanoví-li tak společenská smlouva nebo zvláštní zákon (např. zákon o přeměnách obchodních společností a družstev). Rozhodnutí o jejím zřízení je v kompetenci společníků,

¹⁹ Bartošková, M., Štenglová, I.: Společnost s ručením omezeným. Praha: C. H. Beck, 2006. 2. vyd. s. 228.

²⁰ Dědič, J. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. 2. díl. Praha: Polygon, 2002. s. 1256.

²¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11.10. 2000, sp. zn. 29 Cdo 968/2000.

kteří mohou o jejím zřízení rozhodnout buď ve společenské smlouvě (zakladatelské listině) anebo následně změnou společenské smlouvy či zakladatelské listiny.²²

Tento orgán má všeobecnou kontrolní působnost vůči jednatelům i společnosti, a to za tím účelem, aby při výkonu jejich funkce nedošlo k poškození zájmů společnosti, případně k jiným majetkovým či nemajetkovým ztrátám.

Rozsah působnosti je stanoven v ust. § 138 obch. zák. Kontrolní činnost dozorčí rady je zákonem stanovena jako **dohledová** (nad činností jednatelů), **kontrolní** (vůči údajům obsaženým v dokladech společnosti), **přezkumná** (účetní závěrky, návrhy na rozdělení zisku) a **zpravodajská** (minimálně jednou ročně podává valné hromadě zprávy o své činnosti).²³ Další rozšíření působnosti dozorčí rady je možno stanovit ve společenské smlouvě, zúžení zákonem stanoveného rozsahu kontrolní činnosti je však vyloučeno.

Důležitou povinnost dozorčí radě svěřuje ust. § 140 odst. 2 obch. zák., ve kterém je explicitně stanoven požadavek na svolání valné hromady dozorčí radou, vyžadují-li to zájmy společnosti. Ustanovení § 140 odst. 1 obch. zák. pak zaručuje členovi dozorčí rady, že mu na jednání valné hromady bude uděleno slovo, kdykoliv o to požádá.

Členové dozorčí rady jsou dle § 139 odst. 1 obch. zák. voleni valnou hromadou. Ustanovení § 125 odst. 1 písm. g) obch. zák. však stanoví, že je valná hromada jmenuje. Tento zákonem stanovený rozpor je zpravidla řešen výslovnou úpravou způsobu ustanovení do funkce ve společenské smlouvě, stejně jako délka jejich funkčního/volebního období.²⁴

Dozorčí rada musí mít alespoň tři členy. Členy dozorčí rady nesmí být jednatele společnosti a musí ve svých osobách splňovat totožné požadavky, jaké § 194 odst. 7 obch. zák. stanoví pro členy představenstva akciové společnosti a § 381 obch. zák. pro statutární orgány právnických osob.²⁵

Stejný rozsah jako pro jednatele platí v případě zákazu konkurence také pro členy dozorčí rady, stanoveném v § 139 odst. 4 obch. zák. Jestliže ale společenská smlouva zákaz konkurence rozšíří nad zákonem stanovený rozsah pro jednatele, nelze toto rozšíření výkladem společenské smlouvy vztahovat také na členy dozorčí rady.

Zánik funkce člena dozorčí rady je prakticky totožný se způsobem zániku funkce jednatele.

²² Bartošíková, M., Štenglová, I.: Společnost s ručením omezeným. Praha: C. H. Beck, 2006. 2. vyd. s. 234.

²³ Eliáš, K.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Prospektum, 1997. 1. vyd. s. 189-190.

²⁴ Koblíha, I., Kalfus, J., Kovařík, Z., Kozel, R. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. Praha: Linde, 2006. 1. vyd. s. 385.

²⁵ Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J.: Kurs obchodního práva. Právnické osoby a podnikatelé. Praha: C. H. Beck, 2005. 5. vyd. s. 220.

3. Výklad pojmu valná hromada

V této kratší kapitole je nastíněna podstata valné hromady jakožto obligatorně zřizovaného orgánu společnosti a její nejdůležitější funkce.

3.1 Obecné vymezení pojmu

Valná hromada je v obchodním zákoníku (§ 125 odst. 1 obch. zák.) označena za nejvyšší orgán společnosti. Přestože je valná hromada pojímána jakožto orgán kolektivní, je myslitelné, aby byla v určitých případech tvořena pouze jediným společníkem, a to v jednočlenné společnosti, kdy jediný společník tvoří valnou hromadu anebo ve vícečlenné společnosti, pokud tento společník sám má dostatečný počet hlasů pro přijetí rozhodnutí.²⁶

Za „zákonem organizované shromáždění“ valnou hromadu chápe Karel Eliáš²⁷, který se mimo jiné zmiňuje o nutnosti existence vůle společníků, na jejímž základě společnost s ručením omezením vzniká. Valná hromada tedy dává společníkům možnost, aby se na shromáždění dohodli na základních postupech při činnosti a existenci společnosti a jejím dalším fungování.

Dle výše uvedeného autora se působnost valné hromady omezuje na výkon práv na pravidelných zasedáních, kdy jednotliví společníci mají možnost uplatnit svá nemajetková práva, tj. právo účasti na řízení společnosti a právo kontroly její činnosti.

Jednání valné hromady a jeho právní relevance je podmíněna usnášenišchopností tohoto shromáždění; regulaci lze nalézt v zákoně, případně ve společenské smlouvě. Výsledkem jednání je **usnesení**, které v zákonem stanovených případech musí mít podobu notářského zápisu.

V neposlední řadě je třeba podotknout, že tento orgán rovněž plní **funkci kontrolní**, jelikož právě díky konání valné hromady mají společníci možnost realizovat své právo kontroly činnosti společnosti a jejích orgánů.

K základním působnostem valné hromady patří ustavení statutárního orgánu, rozhodování o zásadních otázkách života společnosti, udílení závazných pokynů ostatním orgánům a kontrola plnění uložených příkazů.

Jelikož se nejedná o orgán statutární, nemůže nahrazovat exekutivní činnost jednatelů. Nemůže také omezit jednatelské oprávnění statutárního orgánu způsobem, který by byl účinný vůči třetím osobám (§ 133 odst. 2 posl. věta obch. zák.).²⁸

²⁶ Viz Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 200.

²⁷ Eliáš, K.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Prospektum, 1997. 1. vyd. s. 133.

²⁸ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 200.

4. Příprava jednání valné hromady a její svolání

Aby valná hromada v rámci své působnosti vůbec mohla jednat a aby toto jednání splňovalo zákonem stanovené náležitosti, je třeba ji nejdříve kvalifikovaným způsobem svolat. V této kapitole věnuji pozornost způsobům svolání valné hromady a následkům spjatým s nedodržením zákonem nebo společenskou smlouvou stanovenými postupy. Rovněž se věnuji otázce osob, které jsou oprávněny valnou hromadu svolat a také se jí účastnit.

4.1 Svolání valné hromady obecně

Ke svolání valné hromady nedochází jen v důsledku dodržení zákonem stanoveného požadavku na její svolání minimálně jednou ročně (tzv. „výroční zasedání“), ale rovněž i v těch chvílích, kdy je činnost a existence společnosti nějakým způsobem ohrožena.

Není-li valná hromada svolána v zákonem stanovené minimální frekvenci, nesou za tuto skutečnost jednatelé plnou odpovědnost, a to především ve formě odpovědnosti za škodu, která může vzniknout společnosti či třetím osobám. Za škodu takto vzniklou jsou odpovědni společně a nerozdílně, tj. solidárně (§ 135 odst. 2 s odkazem na § 194 odst. 5 obch. zák.).

4.2 Důvody svolání valné hromady

Valnou hromadu zpravidla svolávají jednatelé. Není však vyloučeno, aby k jejímu svolání byl z titulu společenské smlouvy oprávněn některý ze společníků (§ 129 odst. 2 obch. zák.).

Ustanovení § 128 obch. zák. normuje základní lhůtu pro svolání valné hromady, která je zákonem stanovena v počtu nejméně jednou za rok. Tato frekvence však může být změněna společenskou smlouvou, zákonem nebo stanovami za předpokladu dodržení zákonem stanoveného požadavku na její každoroční svolání.

Toto zasedání T. Dvořák²⁹ nazývá jako *výroční zasedání* valné hromady, neboť se na něm projednává a schvaluje řádná účetní závěrka a rozhoduje o rozdělení zisku nebo úhradě ztráty. Zasedání valné hromady se přitom musí konat do 6 měsíců od posledního dne příslušného účetního období.

4.2.1 Obligatorní důvody svolání zasedání valné hromady

Předpokladem svolání valné hromady je především závazně stanovený požadavek na její svolání, normovaný v ust. § 128 odst. 1 obch. zák., popřípadě termínově a místně

²⁹ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 203.

konkretizovaný ve stanovách nebo společenské smlouvě. Takovou úpravou může být významně usnadněna informovanost společníků ohledně data jejího konání či předem předurčeno místo, na kterém bude valná hromada zasedat.

Bezodkladné svolání valné hromady je mimo jiné vyžadováno v těch případech, kdy společnosti hrozí ztráta nebo společnost ztrátu již zaznamenala. Řešení takovéto situace je normováno ustanovením § 128 odst. 2, které odkazuje na použití § 193 odst. 1 obch. zák., kdy je představenstvo povinno svolat valnou hromadu ve chvíli, kdy zjistí, že celková ztráta společnosti na základě jakékoliv účetní závěrky dosáhla takové výše, že při jejím uhrazení z disponibilních zdrojů společnosti by neuhrazená ztráta dosáhla poloviny základního kapitálu nebo toto lze předpokládat, nebo pokud zjistí, že se společnost dostala do úpadku.

Ustanovení § 129 odst. 2 obch. zák. dává možnost minoritním společníkům (společníkovi) podnítit svolání valné hromady ve lhůtě jednoho měsíce, a to za předpokladu, že jejich (jeho) vklady dosahují alespoň 10% základního kapitálu. Tímto ustanovením jsou chráněny oprávněné zájmy minoritních společníků, jejichž vklad by měl do jisté míry zaručovat možnost podílet se na rozhodování o důležitých otázkách týkajících se společnosti.

Pakliže jednatelé nebo členové dozorčí rady při výkonu své funkce zjistí nesrovnalosti, nebo zde nastanou jiné důležité důvody pro svolání valné hromady, mají v souladu s požadavkem na výkon své funkce s péčí řádného hospodáře povinnost bezodkladně svolat valnou hromadu.

Svolání valné hromady je nutné pro postup dle § 113 odst. 3 a 4 obch. zák. při nesplnění vkladové povinnosti společníka (tzv. kaduční řízení). Pro následné vyřešení otázky uvolněného podílu je opět nutné rozhodnutí valné hromady, která musí být svolána (§ 133 odst. 5 a 6 obch. zák.).

V momentě, kdy skončil výkon funkce některého z jednatelů, je nutné ji svolat do 3 měsíců od momentu zániku funkce, což svým odkazem na ust. § 194 odst. 2 obch. zák. normuje ustanovení § 135 odst. 2 obch. zák.

4.2.2 Fakultativní důvody svolání zasedání valné hromady

Dalšími důvody vedoucími ke svolání valné hromady mohou být situace určené společenskou smlouvou či stanovami, které mohou rozšířit okruh důvodů, jež jsou stanoveny zákonem. I když to obchodní zákoník výslovně nestanoví, z postavení a povinností jednatelů

vyplývá jejich právo svolat mimořádnou valnou hromadu i mimo případy uvedené ve společenské smlouvě, stanovách či v zákoně.³⁰

4.3 Pozvánka na valnou hromadu

Valná hromada je svolávána písemným oznámením, které je v ustanovení § 129 odst. 1 obch. zák. nazváno **pozvánka**.

Požadavek na písemnou formu je v zákoně stanoven pouze jako možnost, nikoliv jako povinnost. Přichází rovněž možnost valnou hromadu svolat telefonicky, faxem či elektronickou poštou. Tento způsob svolávání bude účelné používat spíše u menších a středních společností, kde se valné hromady neúčastní velký počet osob, případně tam, kde je kladen důraz na flexibilitu a rychlost jejího svolání. Rizikem v takovém případě může být důkazní nouze, do které se svolavatelé valné hromady mohou dostat v případě, že by některý ze společníků u soudu tvrdil, že nebyl o konání valné hromady řádně vyrozuměn. Aby se takovéto situaci předešlo, lze doporučit, aby ke svolání docházelo písemně a aby způsob svolání upravovala výslovně společenská smlouva.

Obchodní zákoník klade v ust. § 129 odst. 1 požadavek na obdržení pozvánky ve lhůtě minimálně 15 dní přede dnem konání valné hromady. Nedodržení této lhůty by znamenalo porušení společnickova práva na účast a dávalo by mu možnost dovolávat se u soudu zneplatnění všech usnesení, která byla valnou hromadou za jeho nepřítomnosti přijata.

Problémem může být otázka, jestli je patnáctidenní lhůta počítána od momentu předání pozvánky k poštovnímu doručení, anebo až od momentu, kdy se dostala do dispozice adresáta. Touto otázkou se zabýval Nejvyšší soud, který dovodil, že *„teleologickým a logickým výkladem ustanovení lze dovést, že povinností společnosti je učinit vše pro to, aby se pozvánka na valnou hromadu ve lhůtě stanovené § 129 odst. 1 obch. zák. dostala do sféry dispozice společníka.*

*Na tomto základě nemůže být přijat jiný závěr než ten, že je povinností společnosti pozvánku na valnou hromadu odeslat tak, aby mohla být společníkovi doručena ve lhůtě stanovené § 129 odst. 1 obch. zák., tj. aby mohla být doručena nejméně 15 dnů přede dnem konání valné hromady. Jen tak bude zajištěno, aby společník byl o tom, že se bude valná hromada konat, informován s dostatečným časovým předstihem.*³¹

Z výše uvedeného judikátu vyplývá, že je třeba mít na zřeteli skutečnost, že do minimální doby, kterou je ze zákona nutno dodržet pro doručení pozvánky ke konání valné hromady,

³⁰ Bartošíková, M., Štenglová, I.: Společnost s ručením omezeným. Praha: C. H. Beck, 2006. 2. vyd. s. 195.

³¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.7. 2009, sp. zn. 29 Cdo 590/2009.

je třeba zahrnout také dobu, po kterou je pozvánka doručována poštovním přepravcem. Je nutné ji proto zasílat s dostatečným předstihem. Jen řádně doručenou pozvánku, která se objektivně dostala do sféry dispozice adresáta, je možno považovat za právoplatný způsob oznámení konání valné hromady.

Nejvyšší soud se také musel zabývat otázkou, jestli je možné vyslovit neplatnost usnesení valné hromady z toho důvodu, že společníkovi byla zaslána pozvánka na adresu uvedenou v seznamu společnosti, avšak on sám se na ní již nezdržoval. Dle mého názoru NS zcela správně judikoval, že společnost nemůže být odpovědná za to, že společník opomněl sdělit změnu adresy pro doručování písemností. Proto zde v takovém případě není důvod pro závěr, že bylo porušeno právo společníka na účast na konání valné hromady a nelze tedy učinit závěr, že je zde důvod pro vyslovení neplatnosti usnesení přijaté na valné hromadě.³²

Důvodem pro prohlášení usnesení valné hromady za neplatné by však mohlo být nedodržení stanovené formy oznámení konání, stejně jako neuvedení jejího programu.³³ Pakliže je program konání valné hromady změněn dodatečně, je účast všech společníků na konání valné hromady podmínkou, aby přijatá usnesení o věcech, které jako bod programu na pozvánce uvedeny nebyly, byla platná. Nedodržení tohoto požadavku by opět mohlo být důvodem k podání žaloby na neplatnost přijatého usnesení.

Náležitosti týkající se formy, způsobu, místa, doby a časových intervalů pro konání valné hromady je vhodné upravit společenskou smlouvou, jelikož zákon v této oblasti nestanoví konkrétní požadavky a nechává prostor pro vlastní úpravu podle potřeb té které společnosti.

Obecně platí, že podmínky při svolávání valné hromady by neměly žádného ze společníků nápadně omezovat a ani mu klást žádné překážky. Takový postup v souladu s použitím zásady ochrany menšinových společníků a zákazu zneužívajícího znevýhodnění by mohl být chápán jako snaha o porušení ekvity a rovného přístupu mezi společníky.

Každý společník je oprávněn vzdát se svého práva na včasné svolání valné hromady, popřípadě na její svolání, a to způsobem, který je stanoven zákonem, společenskou smlouvou, prohlášením, popřípadě notářským zápisem (§ 129 odst. 1 obch. zák.).

Stav, kdy některý ze společníků o zasedání valné hromady neví, je v zásadě neakceptovatelný, jelikož společník by takto byl zbaven svého práva podílet se na řízení společnosti (viz. § 122 obch. zák.). Tato skutečnost by pak měla za následek neplatnost všech usnesení valné hromady (soud však neplatnost usnesení nevysloví v případech stanovených

³² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28.1. 2008, sp. zn. 29 Odo 1429/2006.

³³ Usnesení ze dne 21.4. 2004, sp. zn. 29 Odo 783/2003, Soubor civilních rozhodnutí Nejvyššího soudu.

v ust. § 131 odst. 3 obch. zák.). Přitom je nepodstatné, mohl-li společník svými hlasy reálně výsledek hlasování ovlivnit či nikoliv.

Sanace neplatnosti je Dle T. Dvořáka možná za předpokladu, pokud by společníkovi byly dodatečně návrhy usnesení doručeny a on s nimi vyslovil souhlas postupem dle § 127 odst. 7 a 8 obch. zák. Také situace, za které by se společník zasedání valné hromady zúčastnil, přestože nebyl o jejím konání řádně uvědoměn, by vedla ke zhojení neplatnosti přijatých usnesení.³⁴ Osobně se domnívám, že se jedná o diskutabilní názor, avšak lze pochopit, že pro praxi může takovýto postup usnadnit a především urychlit přijetí důležitých rozhodnutí, které by jinak pro nedodržení zákonem stanovených podmínek musely být přijímány opětovně.

4.3.1 Termín, program a místo konání valné hromady

Termín a program valné hromady se oznámí společníkům ve lhůtě nejméně 15 dní před jejím konáním, společenská smlouva však dle ust. § 129 odst. 1 může tuto lhůtu prodloužit.

Všechny důležité informace, týkající se termínu, programu a místa konání valné hromady jsou uváděny v písemné pozvánce, není-li stanoveno společenskou smlouvou, že stačí oznámení obsahující tyto údaje provést jinou formou (např. telefonicky, telefaxem apod.).

Obchodní zákoník výslovně nijak neomezuje společnost co do místa, a doby konání valné hromady. Pokud by však místo či doba konání valné hromady byly stanoveny tak, že by výrazněji omezovaly možnost některých společníků se jí zúčastnit, mohl by takový postup, s použitím zásady ochrany menšinových společníků, zákazu zneužívajícího znevýhodnění (§ 56a obch. zák.) a ustanovení § 265 obch. zák., být důvodem pro prohlášení usnesení valné hromady za neplatné.³⁵

V pozvánce na zasedání valné hromady je vždy uvedeno místo, datum a čas začátku zasedání.³⁶

Slovem „**termín**“ konání valné hromady je myšleno určení data a času jejího konání. Označení „**program**“ je pak konkretizace oblastí a bodů, které na valné hromadě budou probírány a k nimž valná hromada s velkou pravděpodobností přijme patřičná usnesení. Oba výše uvedené pojmy je nutné v pozvánce uvést.

Program valné hromady může být během zasedání změněn, stejně tak jako doplněn či rozšířen, toto je však možné pouze za předpokladu účasti všech společníků na takovémto

³⁴ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 208.

³⁵ Bartošiková, M., Štenglová I.: Společnost s ručením omezeným. Praha: C. H. Beck, 2006. 2. vyd. s. 197.

³⁶ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 209.

zasedání (§ 129 odst. 1 obch. zák.). Není vyloučeno, aby během konání byly diskutovány otázky, které na programu valné hromady původně uvedeny nebyly, avšak v takovém případě je vyloučeno, aby v nepřítomnosti některých společníků valná hromada přijala závazná rozhodnutí či usnesení. Takovéto jednání by bylo možné napadnout pro rozpor s dobrými mravy. Neformální projednání jiných bodů než oficiálně uvedených však vyloučeno není.

Naproti tomu zákon nijak blíže nestanoví požadavek na **místo** konání valné hromady. Je tedy nanejvýš žádoucí, aby bylo na pozvánce uvedeno, případně není vyloučeno jeho uvedení přímo ve společenské smlouvě společnosti, čímž se bezesporu předejde jakýmkoliv komplikacím či možnosti nedorozumění. V otázce určení místa konání valné hromady se nabízí analogické použití ustanovení regulujícího konání valné hromady u akciové společnosti, § 184a odst. 3 písm. b) obch. zák. ve spojitosti s požadavkem na minimalizaci omezení akcionáře v možnosti se účastnit konání valné hromady, uvedeném v odst. 4 téhož paragrafu. Z hlediska de lege ferenda by bylo nanejvýš žádoucí, aby právní úprava byla dostatečně konkrétní také pro oblast konání valné hromady společnosti s ručením omezeným v souvislosti s požadavkem na určení místa jejího konání již v pozvánce.

4.4 Osoby oprávněné ke svolání valné hromady

V zásadě jsou to **jednatelé**, kteří svolávají valnou hromadu. Není vyloučeno, aby k jejímu svolání byl oprávněn některý (nebo někteří) ze **společníků** na základě společenské smlouvy³⁷ či zákona (§ 129 odst. 2 obch. zák.).

Ustanovení § 129 odst. 2 obch. zák. přiznává **minoritním společníkům právo** žádat po jednatelech (či jednatelech) svolání valné hromady ve lhůtě jednoho měsíce od doručení tohoto požadavku.

Pakliže **členové dozorčí rady** při výkonu své funkce zjistí jakékoliv nesrovnalosti nebo to vyžadují zájmy společnosti (§ 140 odst. 2 obch. zák.), mají v souladu s požadavkem na výkon své funkce s péčí řádného hospodáře, zákonem stanovenou povinností bezodkladně valnou hromadu svolat, postupují přitom přiměřeně dle ustanovení § 129 odst. 1 obch. zák.

Není vyloučeno, aby jednatelé ke svolání valné hromady dali **plnou moc třetí osobě**, např. advokátovi.³⁸

³⁷ Dědič, J. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. 2. díl. Praha: Polygon, 2002. s. 1140.

³⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28.1. 2008, sp. zn. 29 Odo 1429/2006.

5. Zasedání valné hromady a její průběh

Poté, co byli společníci řádně sezváni pozvánkami, se koná zasedání valné hromady. V této kapitole se snažím najít především odpovědi na otázky týkající se rozlišení druhů zasedání valné hromady, usnášeníschopnosti, průběhu zasedání, potažmo hlasování na valné hromadě a také se okrajově zmiňuje o organizaci a nákladech plynoucích ze zasedání.

5.1 Druhy zasedání valné hromady

Druhy zasedání valné hromady nejsou zákonem nijak vymezeny. Obchodní zákoník používá pojem „zasedání“. V praxi se lze setkat se čtyřmi rozdílnými pojmy. Zasedání lze chápat jako *řádné*, čili v rámci každoročního splnění zákonem či společenskou smlouvou stanovené povinnosti valné hromady na její konání; *mimořádné*, kdy se valná hromada schází mimo výše zmíněné lhůty, většinou za účelem vyřešení problémů či otázek vzniklých v rámci chodu společnosti; *náhradní*, která se koná namísto svolané, neusnášeníschopné řádné či mimořádné valné hromady, může mít stanoveno nižší kvorum, než měla původní valná hromada, a musí s ní mít shodný program.³⁹ Zákon náhradní valnou hromadu u společnosti s ručením omezeným nijak neupravuje (srov. § 185 odst. 3 obch. zák. u akciové společnosti), její atributy a další podmínky jejího konání je však možné stanovit ve společenské smlouvě. Rozlišujeme také valnou hromadu *výroční*, během které je schvalována účetní závěrka.

5.2 Průběh zasedání

Obchodní zákoník se k průběhu zasedání nijak zásadněji nevyjadřuje, je tedy čistě na společnicích, zda formalizují určité postupy a procedurální pravidla zakotví ve společenské smlouvě či stanovách. Další možností je pak použití analogie zákona s úpravou průběhu zasedání valné hromady u akciové společnosti.

Před zahájením zasedání se společníci zapisují do prezenční listiny, čímž se zaeviduje počet přítomných a rovněž se zjistí, bude-li valná hromada usnášeníschopná.

Po ověření podmínek plynoucích z § 127 obch. zák. je namístě, aby valná hromada zvolila svého předsedu a zapisovatele, přičemž platí, že do zvolení předsedy řídí valnou hromadu jednatel, případně pověřený společník. Sčítání hlasů provádí předsedající (§ 129 odst. 3 obch. zák.).

³⁹ Holejšovský, J.: Valné hromady společností s ručením omezeným. Praha: C. H. Beck, 2011. 1. vyd. s. 8.

V praxi se objevují případy, kdy předsedou valné hromady společnosti byla zvolena osoba, která nebyla společníkem. Zákon tuto situaci nijak neřeší a ze soudní judikatury nevyplývá, že by tento postup byl v rozporu se zákonem. T. Dvořák⁴⁰ ve své publikaci věnuje prostor vymezení pojmu *předsedy* valné hromady, což je osoba do této funkce zvolená a *předsedajícího* valné hromady, čímž je každý, kdo je pověřen řízením zasedání (než bude např. předseda valné hromady zvolen).

Každému ze společníků musí být dán prostor k vyjádření svých názorů a stanovisek. Míra uplatnění tohoto práva může být určena společenskou smlouvou, stanovami či usnesením valné hromady ad hoc.

Svá stanoviska mají právo vyjádřit také jednatelé, členové dozorčí rady a likvidátor, jsou-li účastni. Nejsou však oprávněni zúčastnit se hlasování, jejich hlas plní pouze funkci poradní.⁴¹ O výsledku jednání valné hromady se pořizuje zápis (§ 129 odst. 4 obch. zák.).

5.3 Osoby oprávněné účastnit se zasedání valné hromady

Přestože zákon nestanovuje výslovně, že konání valné hromady není veřejné, tento fakt logicky vyplývá z povahy tohoto institutu a ze skutečnosti, že se na zasedání valné hromady často probírají otázky týkající se obchodního tajemství, dalšího směřování společnosti a jsou zde také probírány jiné citlivé údaje. Z toho vyplývá, že se zasedání valné hromady nemůže účastnit kdokoliv.

5.3.1 Společníci jako účastníci valné hromady

Především společníci jsou těmi, kteří jsou oprávněni se účastnit jednání valné hromady, a to buď osobně anebo v zastoupení zmocněncem na základě plné moci v písemné formě (ust. § 126 obch. zák.).

T. Dvořák⁴² jednoznačně zastává názor, že účast na valné hromadě je věcí každého společníka, a pokud tato otázka není explicitně upravena ve společenské smlouvě, nelze za neúčast na jejím konání společníka nijak sankcionovat.

Výše uvedené komplikaci (tj. neúčasti společníka na valné hromadě) lze předcházet za použití postupu dle ustanovení § 127 odst. 7 a § 130 obch. zák., které dávají společníkům možnost přijetí usnesení formou tzv. „dohlasování“ a přijetí usnesení mimo valnou hromadu. Těmito postupy, které podrobněji rozebírám v samostatné kapitole, lze spolehlivě řešit

⁴⁰ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 215.

⁴¹ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 216.

⁴² Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 211.

problém neúčasti společníka na konání valné hromady či valnou hromadu konat bez zasedání všech společníků.

Za předpokladu, že se společník jednání valné hromady nemůže zúčastnit, dává mu zákon možnost určit si zmocněnce, a to na základě písemné plné moci, která (nestanoví-li tak společenská smlouva) nemusí být ověřena. Obchodní zákoník žádné zvláštní nároky na osobu zmocněnce neklade. Samozřejmostí je pak splnění obecných požadavků, kladených na zmocněnce dle obecných ustanovení občanského zákoníku (§ 22 odst. 2 obč. zák.).

Z povahy věci však není vyloučeno, aby zástupcem společníka byl jeho zákonný zástupce (např. v momentě, kdy se společníkem z dědického titulu stane nezletilá osoba, která nemůže práva a povinnosti spjaté s výkonem této funkce vykonávat sama). Jeho oprávnění jsou pak vymezena soudním rozhodnutím, které zákonného zástupce k výkonu těchto práv zmocňuje.

T. Dvořák⁴³ zásadně nedoporučuje udělení generální plné moci zmocněnci pro účast na více zasedáních, a to z důvodů praktických a také z důvodu potřebné právní jistoty. I. Štenglová⁴⁴ jde v tomto směru ještě dále a možnost udělení generální plné moci striktně odmítá. Z uvedeného vyplývá, že nejvhodnější bude udělit speciální plnou moc pro každé zasedání valné hromady zvlášť.

V judikatuře Nejvyšší soud vymezuje pojem generální a speciální plné moci takto: „*Plná moc k zastupování na valné hromadě je speciální plnou mocí opravňující zmocněnce k zastupování na valné hromadě konkrétní společnosti.*“⁴⁵ Pojem speciální plné moci vysvětlil následovně: „*Zvláštní (speciální) plná moc se od obecné (generální) plné moci liší tím, že zmocněnce opravňuje jménem zmocnítele učinit (v ní) konkretizované právní jednání (nejde o plnou moc opravňující zmocněnce zastupovat zmocnítele ve všech věcech)*“. Plná moc k zastupování na valné hromadě je tedy chápána jako speciální plná moc, opravňující zmocněnce nejen k hlasování na valné hromadě, ale i k účasti na ní, vznášení dotazů a uplatňování jeho dalších práv.⁴⁶

Nejvyšší soud tedy doposud vycházel z normy, že plná moc pro valnou hromadu musí být plnou mocí speciální.⁴⁷

⁴³ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 211.

⁴⁴ Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2006. 11. vyd. s. 428.

⁴⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.6. 2009, sp. zn. 29 Cdo 5297/2008, In: Obchodněprávní revue, 2010. č.5, s. 136.

⁴⁶ Krůta, J.: Zastoupení na valné hromadě od 1.12.2009 s ohledem na dosavadní judikaturu. Obchodněprávní revue, 2010, č.5, s. 136.

⁴⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.6. 2009, sp. zn. 29 Cdo 5297/2008, In: Obchodněprávní revue, 2010. č.5, s. 136.

Dle nové právní úpravy, účinné od 1.12. 2009 pro oblast akciových společností však musí z plné moci vyplývat, zda byla udělena pro zastoupení na jedné nebo na více valných hromadách v určitém období. Tuto skutečnost bude vhodné subsidiárně analogicky vztáhnout také na zastupování na valné hromadě společnosti s ručením omezeným.

Nově tedy platí, že má-li plná moc opravňovat k účasti na jediné valné hromadě, musí z ní vyplývat, že jde o plnou moc pro jednu valnou hromadu. Musí to tedy být zjistitelné přímo z textu plné moci za použití gramatického výkladu. Taková moc bude dle J. Krůty⁴⁸ zmocněnce opravňovat k zastupování zmocnitele na nejbližší valné hromadě společnosti, nikoli na libovolné valné hromadě po celou dobu trvání společnosti. Autor článku vyslovuje názor, že plnou moc udělenou pro jedinou valnou hromadu není možné použít ani pro zastupování na náhradní valné hromadě, neboť jde již o další valnou hromadu, jakkoli by měla nezměněný program jednání.

Naopak, má-li plná moc opravňovat k zastoupení na více valných hromadách, vyplývá ze zákonem užitého spojení „v určitém období“ požadavek na časové vymezení období konání těchto valných hromad. Možné je zmocnění k zastoupení na všech valných hromadách v určitém období, i k zastoupení jen na některých valných hromadách (vymezených např. jejich pořadem jednání) v určitém období. Důležitým pojmem v tomto případě je „určité období“, které je v plné moci vymezeno a dává tak zmocněnci možnost zúčastnit se také náhradní valné hromady, konané místo jiné valné hromady, pokud se tato koná v plné moci stanoveném časovém rozmezí.

5.3.2 Jednatelé jako účastníci valné hromady

Zasedání valné hromady jsou povinni se zúčastnit (všichni) jednatelé, nebrání-li jim v tom závažné důvody. Jejich neúčast na konání valné hromady však nemůže být sama o sobě důvodem pro vyslovení neplatnosti usnesení přijatých valnou hromadou.⁴⁹

Požadavek na účast jednatele na jednání valné hromady vyplývá především z ust. § 129 odst. 4 obch. zák., které mu klade za povinnost zajistit vyhotovení zápisu z jednání valné hromady a zaslat jej na náklady společnosti bez zbytečného odkladu všem společníkům. Jednatel je jakožto statutární orgán pověřen ke správě všech záležitostí týkajících se společnosti, k obchodnímu vedení společnosti (§ 134 obch. zák.) a ke splnění informační povinnosti vůči společníkům ohledně konání valné hromady a jiných záležitostí spojených se společností (§ 135 odst. 1 obch. zák.).

⁴⁸ Krůta, J.: Zastoupení na valné hromadě od 1.12. 2009 s ohledem na dosavadní judikaturu. Obchodněprávní revue, 2010. č.5, s. 136.

⁴⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.1. 2009, sp. zn. 29 Cdo 3009/2007.

5.3.3 Členové dozorčí rady jako účastníci valné hromady

Oprávnění k účasti členům dozorčí rady na jednání valné hromady přiznává ust. § 140 odst. 1 obch. zák. V případě, kdy dozorčí rada shledá důvody zvláštního zřetele hodné, svolá valnou hromadu sama a účast členů dozorčí rady na konání takto svolané valné hromady je více než samozřejmá. T. Dvořák⁵⁰ hovoří o povinnosti členů dozorčí rady účastnit se zasedání valné hromady. Osobně se s jeho názorem, který ve své publikaci nijak argumentačně nerozvíjí, nemohu ztotožnit, jelikož ust. § 140 obch. zák. obsahuje pojem „oprávnění“, který dle mého názoru za použití logického výkladu nezakládá povinnost, nýbrž zákonodárce tímto sledoval možnost valnou hromadu svolat. Také Komentář k obchodnímu zákoníku⁵¹ můj názor podporuje, jelikož k ust. § 140 odst. 1 uvádí: *„Nepřítomnost člena dozorčí rady na valné hromadě nezakládá neplatnost usnesení valnou hromadou přijatých, bylo-li členovi dozorčí rady umožněno se jednání valné hromady zúčastnit, tj. byl-li o jejím konání včas a řádně vyrozuměn.“*

Z uvedeného vyplývá, že se členové dozorčí rady nemusí valné hromady účastnit. V opačném případě by pak jejich neúčast musela být sankcionována možností prohlášení usnesení na takovéto valné hromadě přijatých za neplatné, což v zákoně nikde uvedeno není.

Otázkou zůstává, jestli členové dozorčí rady musí být na valnou hromadu vůbec pozváni. Zákon společníkům v žádném ustanovení tuto povinnost neukládá, avšak z výše uvedené citace lze dedukovat, že pokud člen dozorčí rady nebyl řádně a včas o konání vyrozuměn, mohla by tato skutečnost být důvodem pro vyslovení neplatnosti usnesení na valné hromadě přijatých, jelikož členové dozorčí rady mají zákonné právo se nejen valné hromady účastnit, ale musí jim být dáno slovo vždy, když o to požádají (§ 140 odst. 1 obch. zák.), toto zákonem stanovené právo by členům dozorčí rady bylo de facto odňato.

Osobně se domnívám, že stav, kdy zákon o problematice ničeho neuvádí, není žádoucí. Bylo by vhodné danou otázku řešit výslovnou úpravou ve společenské smlouvě či stanovách.

Je-li určitá osoba členem dozorčí rady a zároveň společníkem, má právo se valné hromady zúčastnit z obou titulů svého postavení, právo hlasovat na ní má však jen z titulu postavení společníka.⁵²

⁵⁰ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 211.

⁵¹ Koblíha, I., Kalfus, J., Kovařík, Z., Kozel, R. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. Praha: Linde, 2006. 1. vyd. s. 386.

⁵² Holejšovský, J.: Valné hromady společností s ručením omezeným. Praha: C. H. Beck, 2011. 1. vyd. s. 111.

5.3.4 Likvidátor jako účastník valné hromady

Jelikož je likvidátor po svém jmenování považován za orgán společnosti (§ 71 odst. 1, 2 a 5 obch. zák.), má právo, resp. povinnost se účastnit zasedání na valné hromadě a činit všechny kroky bezprostředně směřující k likvidaci společnosti (§ 72 odst. 1 obch. zák.).

5.3.5 „Další osoby“ jako účastníci valné hromady

V zákoně výslovně jiné než výše uvedené osoby, jako osoby oprávněné zúčastnit se valné hromady, uvedeny nejsou. T. Dvořák⁵³ se tomuto tématu věnuje hlouběji a rozšiřuje okruh osob oprávněných na účasti na jednání valné hromady o insolvenčního a předběžného správce.

Logickou argumentací pak kladně reaguje na otázku, zdali je možné, aby se konání valné hromady účastnila osoba, kterou si účastník na zasedání přivede jako svého zástupce (zmocněnce), např. advokáta, notáře či daňového poradce. Karel Eliáš⁵⁴ v tomto případě tvrdí, že se společník díky tomuto kroku ocitá oproti svým kolegům ve výhodě, neboť kromě svých vlastních znalostí může uplatnit znalosti odborníka. T. Dvořák tomuto názoru oponuje a uvádí příklad, kdy dva společníci jsou právníci a zbývající je lékař, přičemž již samotný fakt jejich odlišného vzdělání co se odbornosti týče, nepochybně zvýhodňuje práva znalé společníky. Z tohoto důvodu souhlasí s možností, aby společník byl oprávněn si s sebou přivést odborníka.

Daným problémem se zabýval i Nejvyšší soud a ten ve svém usnesení dovodil, že takovýto postup možný není a možnost současné účasti společníka a jeho zmocněnce kategoricky odmítl.⁵⁵

Osobně zastávám názor shodný s názorem T. Dvořáka, který tvrdí, že pokud v zákoně žádné omezení není a ani společenská smlouva tuto otázku nijak neupravuje, nelze dle zásady „co není zákonem zakázáno, je povoleno“ na společníkovi pod hrozbou žádné sankce vynutit, aby se účasti takovéto osoby na jednání valné hromady vzdal.

5.4 Usnášeníschopnost valné hromady a způsob přijímání rozhodnutí

Přestože valná hromada byla řádně svolána, nemusí tato skutečnost sama o sobě automaticky znamenat, že rozhodnutí, která na zasedání budou přijata, jsou platná. Aby bylo rozhodnutí přijato řádně, tj. v souladu se zákonem, musí valná hromada splňovat podmínku tzv. *usnášeníschopnosti*.

⁵³ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 213.

⁵⁴ Eliáš, K.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Prospektum, 1997. 1. vyd. s. 125.

⁵⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.4. 2005, sp. zn. 29 Cdo 701/2005.

Usnášeníschopnost valné hromady normuje ust. § 127 odst. 1 obch. zák., které stanoví, že valná hromada je usnášeníschopná, jsou-li přítomni společníci mající alespoň polovinu všech hlasů. Jelikož má toto ustanovení dispozitivní charakter, je možné společenskou smlouvou (nikoliv však ve stanovách) stanovit jiný limit v počtu přítomných hlasů pro platné přijetí usnesení (avšak nikdy ne nižší než zákonem stanovený počet).

Není vyloučeno, aby společenská smlouva požadovala přítomnost všech hlasů k tomu, aby bylo valnou hromadu možno považovat za usnášeníschopnou. Je však diskutabilní, zdali by takový požadavek nebyl kontraproduktivní a zbytečně neztěžoval možnost valné hromady flexibilně přijímat rozhodnutí.

Zásadně platí, že usnášeníschopnost je třeba posuzovat pro případ každého jednotlivého rozhodování valné hromady v souvislosti s otázkou, jaké rozhodnutí je přijímáno a jaký počet hlasu je třeba k přijetí konkrétního usnesení dle zákona a společenské smlouvy.⁵⁶

Dle dispozitivního ustanovení § 127 odst. 2 obch. zák. má každý společník jeden hlas na každých 1000 Kč svého vkladu, pakliže společenskou smlouvou nebyl určen jiný poměr. Přichází tedy do úvahy taková úprava, která by stanovila, že každý ze společníků má jeden hlas bez ohledu na výši vkladu anebo také lze učinit počet hlasů závislý na jiných kritériích, než je výše vkladu.⁵⁷

Zákon normuje, kdy valná hromada rozhoduje prostou většinou přítomných hlasů, kdy je zapotřebí alespoň dvoutřetinová většina všech hlasů společníků a kdy je rozhodnutí přijato až po odsouhlasení třemi čtvrtinami hlasů přítomných společníků.

První případ prosté většiny hlasů přítomných bude nejčastěji používán pro přijímání běžných či méně závažných rozhodnutí, přičemž ustanovení § 127 odst. 3 obch. zák. je dispozitivní a dovoluje tedy společníkům upravit požadovaný počet hlasů odlišně (ovšem pouze na počet vyšší než je přijetí prostou většinou).

Pro rozhodnutí závažnějšího charakteru, kterými bezesporu rozhodnutí podle § 125 odst. 1 písm. c), d, e), j) obch. zák. a rozhodnutí o zrušení společnosti s likvidací jsou, požaduje zákon v odst. 4 téhož paragrafu alespoň dvoutřetinové většiny všech hlasů společníků, přičemž relativní dispozitivita tohoto ustanovení dovoluje společníkům ve společenské smlouvě určit požadovaný počet hlasů vyšší, než je zákonem stanoveno. Zákon kogentně stanovuje v těchto případech povinnost pořádat o těchto rozhodnutích notářský zápis⁵⁸.

⁵⁶ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 216.

⁵⁷ Bartošiková, M., Štenglová, I.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Libertas, 1994. 2. vyd. s. 76.

⁵⁸ ve smyslu § 80a až §80e zák. č. 358/1992 Sb. (notářský řád).

Dalším možným způsobem přijetí rozhodnutí je formou alespoň tříčtvrtinové většiny hlasů přítomných společníků. Tento požadavek zákon stanoví v ust. § 190d obch. zák. shodně pro rozhodování valné hromady společnosti s ručením omezeným i akciové společnosti.

Souhlas všech společníků (tedy nikoliv jen přítomných) je vyžadován v případě rozhodování o snižování základního kapitálu za současného nerovnoměrného snížení vkladů společníků. Toto ustanovení je kogentní.

Společníci nemohou jednat libovolně, jelikož jsou vázáni ustanovením zakazujícím zneužití většiny či menšiny hlasů ve společnosti (§ 56a obch. zák.), nemohou tudíž např. hlasováním většiny odejmout některému společníkovi jeho hlasovací právo. Zákon reguluje případy, kdy společník není oprávněn k výkonu hlasovacího práva, a to v ust. § 127 odst. 5 obch. zák. a odkazuje také na úpravu akciové společnosti v ust. § 186c a 186d obch. zák., která se pro potřeby společnosti s ručením omezeným použije obdobně.

5.5 Zápis z jednání valné hromady

Povinnost jednatelů zajistit vyhotovení zápisu z jednání valné hromady je stanovena v ust. § 129 odst. 4 obch. zák. Zápis se pořizuje jako tzv. *prostý* nebo v těch případech, kde je vyžadováno takové pořízení zákonem, jako *notářský*. V takovém případě se jednání valné hromady zúčastní také notář, povoláný jednatelem.

Náležitosti zápisu z valné hromady stanoví § 129 odst. 4 obch. zák., který odkazuje na ust. § 188 odst. 2 a 3 obch. zák. K samotnému zápisu bývají zpravidla přiloženy také návrhy a prohlášení učiněná na valné hromadě, seznam přítomných a další důležité dokumenty, které byly v souvislosti s konáním valné hromady pořízeny.

Po podepsání zápisu předsedou valné hromady a zapisovatelem jsou jednatele povinni zaslat zápis na náklady společnosti bez zbytečného odkladu všem společníkům (§ 129 odst. 4 obch. zák.). Náklady na pořízení prostého i notářského zápisu nese společnost.

Otázkou, jestli mají společníci právo žádat zápis z valné hromady včetně všech příloh a dokumentů, které bývají k zápisu přiloženy, se zabýval Nejvyšší soud a dospěl k názoru, že přílohy a dokumenty, které jsou součástí zápisu a nepodléhají obchodnímu tajemství, musí být rovněž zpřístupněny a společník má právo se s jejich obsahem seznámit. Úplnou informaci o průběhu valné hromady totiž dle stanoviska Nejvyššího soudu poskytuje zápis o ní jen spolu s přílohami, na které odkazuje.⁵⁹

⁵⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23.10. 2004, sp. zn. 29 Cdo 1088/2004.

5.6 Úhrada nákladů v souvislosti s organizací valné hromady

Náklady za organizaci a konání valné hromady nese typicky společnost. Prostřednictvím institutu svolání valné hromady je jednotlivým osobám (jednateli, dozorčí radě, likvidátorovi) dána možnost kontroly a úpravy vedení společnosti. Tyto osoby nesvolávají valnou hromadu jménem svým, ale jménem společnosti.

Je v zájmu samotné společnosti, aby v souvislosti se svoláním valné hromady nevznikaly náklady těm, kteří se snaží upravit poměry ve společnosti v souladu s cíli, které byly při založení společnosti pro její řádné fungování vytyčeny. Požadavek na úhradu nákladů v souvislosti se svoláním valné hromady by v konečném důsledku mohl vést k tomu, že ani v případě největší nutnosti by nebyla valná hromada svolána, jelikož žádná (ke svolání oprávněná) osoba by nechtěla nést náklady spojené se svoláním valné hromady.

T. Dvořák⁶⁰ v případě této otázky uvádí, že v momentě, kdy jsou dle ust. § 129 odst. 2 obch. zák. ke svolání valné hromady oprávněni rovněž minoritní společníci, nesou náklady primárně oni. Zákon nijak neupravuje, zda následně mají možnost úspěšně uplatnit svůj nárok vůči jednatelům, kteří nesplnili svou povinnost a nesvolali valnou hromadu do jednoho měsíce od doručení žádosti ze strany minoritních společníků.

T. Dvořák dle mého názoru správně dedukuje, že v případě, kdy minoritní společníci byli nuceni valnou hromadu svolat v důsledku skutečnosti, že jednatelé nesplnili zákonem stanovenou povinnost, nemohou být sankcionováni za to, že valnou hromadu svolali sami. Jelikož jednatelé porušili svoji povinnost ke správě záležitostí společnosti s péčí řádného hospodáře, mají minoritní společníci právo domáhat se úhrady účelně vynaložených nákladů na společnosti, neboť jejich jednání bylo v zájmu společnosti.

Dalším argumentem podporujícím výše uvedené, je pak použití analogie legis s ust. § 181 odst. 5 obch. zák., podle kterého mají minoritní akcionáři nárok na náhradu nákladů spojených se svoláním zasedání valné hromady svolané z jejich podnětu. Nic pak nebrání samotné společnosti, aby následně vymáhala náhradu takto vzniklé škody po odpovědných osobách, tj. jednatelech.⁶¹

⁶⁰ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 228.

⁶¹ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 228.

6. Působnost valné hromady a její vymezení v zákoně

Valná hromada je nejvyšším orgánem společnosti s ručením omezeným a do její působnosti patří rozhodování o věcech zásadního charakteru. Zákon rozlišuje výlučnou působnost valné hromady, kdy může o určitých otázkách rozhodnout sama a působnost, kterou mohou valné hromadě založit společenská smlouva nebo stanovy, popřípadě usnesení valné hromady samotné.⁶²

V této kapitole se věnuji otázce působnosti valné hromady, její zákonné regulaci a některým problémům, které se v souvislosti s touto tematikou objevují v praxi.

6.1 K působnosti valné hromady obecně

Ustanovení § 125 odst. 1 obch. zák. označuje valnou hromadu jako nejvyšší orgán společnosti. Totéž ustanovení pak valné hromadě přisuzuje určitá rozhodovací prerogativa. Zákoník v citovaném ustanovení normuje **působnost valné hromady**. Na valné hromadě se společníci usnášejí o těch záležitostech, jejichž rozhodnutí svěřuje do kompetence tohoto orgánu buď zákon, nebo společenská smlouva a popř. i její stanovy, anebo které si k rozhodnutí vyhradí vlastním usnesením valná hromada sama.⁶³

Rozhodovací pravomoc směrem dovnitř společnosti je velmi rozsáhlá. Rozhoduje o jakékoliv záležitosti s výjimkou té, kterou zákon svěřuje dohodě všech společníků (§ 141 obch. zák.). Valná hromada má však možnost si vyhradit rozhodování také o věcech, které jinak náleží do působnosti jiných orgánů společnosti.⁶⁴

Záležitosti, které jsou zákonem nebo na základě zákona vyhrazeny valné hromadě k rozhodování, lze rozdělit do několika základních okruhů, kterými se podrobněji zabývám v následujících podkapitolách.

6.1.1 Výlučná působnost

O výlučné působnosti lze hovořit tehdy, pokud o určitých otázkách může rozhodovat pouze valná hromada. Mezi otázky, projednávané v rámci výlučné působnosti, patří zejména usnášení se o změnách základního kapitálu či schvalování ročních účetních závěrek.

⁶² Eliáš, K. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. Praha: Linde, 2006. 5. vyd. s. 304.

⁶³ Eliáš, K.: Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným. Právní praxe v podnikání, 1997. č. 2, s. 1.

⁶⁴ Lochmanová, L.: Základy obchodního práva. Ostrava: KEY Publishing, 2009. 1. vyd. s. 113.

6.1.2 Dělená působnost

Tento typ působnosti je korigován zákonem a znamená možnost, aby rozhodování o určitých otázkách bylo svěřeno zčásti do působnosti valné hromady a zčásti jinému orgánu, přičemž je jasně určeno, za jakých okolností a kdo bude v tom kterém případě rozhodovat.

Příkladem výše uvedeného je pak situace, kdy jsou určováni první členové dozorčí rady, za předpokladu, že je rada zřizována ke dni vzniku společnosti. V takovém případě o otázce volby členů dozorčí rady rozhodují zakladatelé s.r.o., avšak jakékoliv další rozhodování o následném obsazení dozorčí rady je zákonem svěřeno výlučně do působnosti valné hromady (§ 125 odst. 1, písm. g) obch. zák. ve shodě s ust. § 139 odst. 1 obch. zák.).

6.1.3 Fakultativní působnost

Zákonné vymezení fakultativní působnosti se nalézají pod ustanovením § 125 odst. 1 písm. n) obch. zák. Valná hromada se může usnášet o určitých otázkách přímo ze zákona, avšak aby mohla rozhodovat také v oblastech, které jí zákon explicitně do působnosti nesvěřuje, je zapotřebí, aby působnost valné hromady byla zakotvena ve stanovách společnosti.

Okruh otázek, které lze do působnosti valné hromady svěřit, nelze přesně vymezit, neboť přerůstá zákonem předvídané situace a může být různý podle potřeb konkrétní společnosti.

Mezi typické případy fakultativní působnosti lze zařadit rozhodování o uložení příplatkové povinnosti společníkům a rozhodování o vrácení příplatků (§ 121 odst. 1 obch. zák.) a souhlas s převodem obchodního podílu na extranea (§ 115 odst. 2 obch. zák.).⁶⁵

6.1.4 Atrahovaná působnost

Valné hromadě je v neposlední řadě přiznáno právo vyhradit si rozhodování záležitostí příslušejících jiným orgánům společnosti (§ 125 odst. 3 obch. zák.).

Valná hromada tak má možnost si sama stanovit určité kompetence, což v konečném důsledku může negativně ovlivnit stabilitu vztahů uvnitř společnosti. Svévolemu uplatňování tohoto institutu však brání některá zákonná ustanovení, např. § 125 odst. 3 obch. zák., které stanoví, že si může vyhradit jen rozhodování těch věcí, které jinak náleží do působnosti jiných orgánů společnosti.

Valné hromadě je tak znemožněno vyhradit si do své působnosti takové záležitosti, o kterých žádnému z orgánů společnosti nepřísluší rozhodovat. Ve vztahu k dozorčí radě je pak valná hromada omezena kogentním ustanovením § 138 obch. zák., a nemůže se usnést

⁶⁵ Eliáš, K.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Prospektum, 1997. 1. vyd. s. 132.

např. na tom, aby dozorčí rada nadále nemohla vykonávat své zákonem stanovené oprávnění přezkoumávat účetní závěrku, jelikož by tak valná hromada činila sama.⁶⁶

Posledním řešením při hrozbě plynoucí z přílišného přisvojování si kompetencí náležejících do působnosti jiných orgánů ze strany valné hromady by pak mohlo být prohlášení takového jednání za neplatné z důvodu snahy o obcházení zákona podle § 39 občanského zákona a § 265 obch. zák., regulujícího zásady poctivého obchodního styku.

6.2 Jednotlivé záležitosti spadající do působnosti valné hromady

Jak již bylo uvedeno, hlavním ustanovením, regulujícím působnost valné hromady, je především § 125 obch. zák. V této podkapitole se nesnažím detailně vystihnout veškeré aspekty týkající se působnosti valné hromady, jelikož by tato část mohla být předmětem samostatné kvalifikační práce, proto zde uvádím pouze zkrácený přehled její působnosti.

6.2.1 Schválení jednání učiněných jménem společnosti před jejím vznikem (§ 64 obch. z.)

Nežádka je ještě před samotným vznikem společnosti jednáno jejím jménem. Aby z tohoto jednání byla společnost skutečně zavázána, je zapotřebí souhlas valné hromady s právními úkony učiněnými v době od založení do vzniku společnosti. Tento souhlas musí být udělen ve lhůtě 3 měsíců ode dne vzniku společnosti (§ 64 odst. 1 obch. zák.). Jestliže valná hromada jednání schválí, je společnost vázána od počátku (ex tunc), v opačném případě by z jednání dle § 64 odst. 2 obch. zák. byly zavázány společně a nerozdílně osoby, které takto samy jednaly.

Není vyloučeno, aby společnost závazky přijaté před jejím vznikem převzala i po uplynutí doby tří měsíců. V takovém případě rozhoduje valná hromada prostou většinou hlasů, nestanoví-li zákon či společenská smlouva jinak. Za zcela nepřijatelný postup, který se však v praxi rovněž vyskytuje, je pak tzv. „antidatování“, kdy je na usnesení valné hromady uvedeno datum, jež spadá do tříměsíčního období, které zákon pro vyslovení souhlasu stanoví.

6.2.2 Schvalování řádné, mimořádné, konsolidované a v případech stanovených zákonem i mezitímní účetní závěrky, rozdělení zisku a úhrady ztrát

Povinnost sestavovat **účetní závěrku** plyne ze zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, který ji v § 18 zakotvuje pro všechny účetní jednotky. Podmínky konsolidované účetní závěrky

⁶⁶ Eliáš, K.: Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným. Právní praxe v podnikání, 1997. č. 2, s. 2.

pak normuje § 22 zák. o účetnictví. Řádná účetní závěrka je sestavována k poslednímu dni účetního období, v ostatních případech je sestavována mimořádná, popřípadě konsolidovaná či mezitímní účetní závěrka.⁶⁷

Schválenou účetní závěrku společnost zakládá do sbírky listin jakožto doklad o skutečnosti, že účetní závěrka byla řádně provedena.

Další oblastí, kterou zákoník v tomto ustanovení upravuje, je **rozdělení zisku** na základě rozhodnutí valné hromady. Zdrojem podílu na zisku může být čistý zisk (§ 67 odst. 2 obch. zák.) vykázaný v účetní závěrce, nerozdělený zisk minulých let a takové fondy, které s.r.o. vytváří ze svého zisku fakultativně.⁶⁸ O rozdělení zisku je možné rozhodnout až po schválení závěrky.

Před rozhodováním o rozdělení zisku je nutné nejprve doplnit rezervní fond společnosti v souladu se zákonem požadovaným postupem (§ 124 odst. 1 obch. zák.).

O rozdělení zisku rozhoduje usnášeníschopná (§ 127 odst. 1 obch. zák.) valná hromada prostou většinou hlasů (§ 127 odst. 3 obch. zák.) přítomných společníků, nestanoví-li společenská smlouva požadavek na vyšší počet hlasů.

Je ve výhradní kompetenci valné hromady stanovit, jak velká část disponibilního zisku bude skutečně rozdělena na podíly na zisku; valná hromada není návrhem statutárního orgánu nijak vázána ani limitována. Není proto vyloučeno, aby výplatu podílů na zisku odmítla nebo rozhodla o jeho jiném využití.⁶⁹

Pokud by nastala situace, že by valná hromada účetní závěrku neschválila, nemohlo by k rozdělení zisku dojít, jelikož schválení účetní závěrky valnou hromadou je podmínkou pro následné rozdělení zisku. Na účtu společnosti by tak zůstala položka, která by byla považována za nerozdělený zisk z předchozích období, čímž by poměrně vzrostla hodnota obchodního podílu každého společníka.

Poslední vymezení působnosti regulované ust. § 125 odst. 1 písm. b) obch. zák. se týká rozhodování valné hromady o **úhradě ztrát**.

Může nastat situace, kdy se společnost na základě svého předchozího hospodaření nevykáže zisk, ale naopak je třeba efektivně vyřešit úhradu ztrát.

O úhradě ztráty valná hromada dle § 127 odst. 3 obch. zák. rozhoduje prostou většinou hlasů přítomných společníků, pokud ve společenské smlouvě není uveden požadavek na vyšší počet hlasů.

⁶⁷ Koblíha, I., Kalfus, J., Kovařík, Z., Kozel, R. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. Praha: Linde, 2006. 1. vyd. s. 351.

⁶⁸ Eliáš, K. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. Praha: Linde, 2006. 5. vyd. s. 302.

⁶⁹ Dvořák, T.: Rozdělení zisku ve společnosti s ručením omezeným. Právní rozhledy, 2011. č. 16, s. 569.

Zákon explicitně způsob řešení ztráty neřeší. Jako jednu z možností lze uvést stanovení příplatkové povinnosti společníků, pakliže společenská smlouva rozšiřuje působnost valné hromady v této oblasti (§ 121 odst. 1 obch. zák.). Se souhlasem valné hromady společník (společníci) může (mohou) poskytnout příplatek také dobrovolně (§ 121 odst. 2 obch. zák.).

Může však nastat situace, kdy společnost vykazuje ztrátu, v důsledku čehož společníci nemusí mít dostatek finančních prostředků ke splnění příplatkové povinnosti. Pak se nabízí ještě další řešení, a to snížení základního kapitálu společnosti. Snížit základní kapitál je ovšem možné jen za předpokladu dodržení zákonné hranice pro jeho minimální výši (§ 108 odst. 1 obch. zák.). Také v tomto případě by o změně výše základního kapitálu rozhodovala valná hromada, a to dvouřetinovou většinou všech hlasů společníků (§ 127 odst. 3 obch. zák.), pokud by společenská smlouva nevyžadovala vyšší počet hlasů. Obligatorním požadavkem na platnost takového rozhodnutí je pořízení notářského zápisu.

6.2.3 Schvalování stanov a jejich změn

Stanovy jsou vydávány pouze za předpokladu, že tak výslovně společenská smlouva stanoví. Upravují vnitřní organizaci společnosti a podrobněji rozvíjejí některé záležitosti obsažené ve společenské smlouvě.

Jelikož je rozhodnutí o vydání stanov v případě společnosti s ručením omezeným (srov. § 163 odst. 1 písm. i) čistě v dispozici společníků (§ 110 odst. 2 obch. zák.), nemusí v případě neexistence tohoto dokumentu vůbec dojít k aplikaci ust. § 125 odst. 1 písm. c).

Schválení stanov či jejich změn spadá do působnosti valné hromady, která tak činí dle § 127 odst. 4 obch. zák. dvouřetinovou většinou hlasů všech společníků, není-li ve společenské smlouvě požadován počet hlasů vyšší. Také toto rozhodnutí s sebou nese požadavek na pořízení notářského zápisu (§ 80a a násl. NotŘ).

6.2.4 Rozhodování o změně obsahu společenské smlouvy, nedochází-li k němu na základě jiných právních skutečností (§ 141 obch. zák.)

Možnost změny společenské smlouvy a náležitosti postupu zakotvuje ust. § 141 odst. 1 obch. zák., které výslovně určuje, že ke změně obsahu společenské smlouvy je třeba souhlasu všech společníků nebo rozhodnutí valné hromady, pakliže zákon nestanoví něco jiného.

Za rozhodování o změně společenské smlouvy zákon výslovně nepovažuje rozhodování o valné hromady podle § 125 odst. 1 písm. f), g) a i), jmenování, odvolání a odměňování likvidátora, § 113, 115, 117 a 121.

O rozhodnutích učiněných dle ust. § 127 odst. 4 obch. zák. a o rozhodnutích přijatých dle §§ 113, 115, 117 a 121 obch. zák. musí být učiněn notářský zápis. Jedná se o důležitý požadavek, který bezpochyby vede k zajištění správnosti a věrohodnosti rozhodnutí učiněných valnou hromadou v souvislosti s provedením změny společenské smlouvy.

Obsah společenské smlouvy lze měnit několika způsoby – a to buď přímo (srov. § 141 odst. 1 obch. zák.) nebo nepřímou, čili rozhodnutím valné hromady, jehož důsledkem je změna stanov, anebo na základě jiné právní skutečnosti (srov. § 173 odst. 3, § 116, § 113 odst. 5, § 115, § 117a obch. zák.). Rozhodnutí valné hromady je třeba přijmout kvalifikovanou většinou a vyhotovit ve formě notářského zápisu podle § 80a NotŘ. Podpisy stran musí být úředně ověřeny.⁷⁰

Při rozhodování o změně společenské smlouvy nesmí dojít k omezení práv některých společníků. Tomuto má zabránit ust. § 141 odst. 2 obch. zák., který stanoví, že je-li rozhodnutím valné hromady o změně společenské smlouvy zasahováno do práv pouze některých společníků, je zapotřebí souhlasu i těchto společníků. Ke zmenšení rizika omezení práv menšinových společníků přispívá rovněž ust. § 56a obch. zák. a také judikatura, která stanoví: „*Usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným je v rozporu s dobrými mravy tehdy, jestliže většinový společník proti vůli menšinového společníka rozhodne vahou svých hlasů tak, že menšinového společníka zbaví určitých práv, která mu byla garantována společenskou mluvou, a naopak sám na úkor menšinového společníka získá větší práva.*“⁷¹

6.2.5 Rozhodování o zvýšení či snížení základního kapitálu nebo o připuštění nepeněžitěho vkladu či o možnosti započtení peněžitě pohledávky vůči společnosti proti pohledávce na splacení vkladu

Existence základního kapitálu společnosti s ručením omezeným je jednou z obligatorních náležitostí nutných pro vznik společnosti. Minimální výši základního kapitálu stanoví zákon, základní kapitál je tvořen vklady společníků (srov. § 105 odst. 1 a § 108 odst. 1 obch. zák.).

Vkladem společníka je souhrn peněžních prostředků nebo jiných penězi ocenitelných hodnot, které se zavazuje vložit do společnosti za účelem nabytí nebo zvýšení účasti ve společnosti. Nepeněžitým vkladem může být jen majetek, jehož hospodářská hodnota je zjiřitelná a který může společnost hospodářsky využít ve vztahu k předmětu podnikání.

Ustanovení § 110 odst. 1 písm. d) obch. zák. explicitně stanoví požadavek na určení výše základního kapitálu a výši vkladu každého společníka již ve společenské smlouvě.

⁷⁰ Eliáš, K. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. Praha: Linde, 2006. 5. vyd. s. 325.

⁷¹ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 9.12. 1998, sp. zn. 7 Cmo 253/1998.

Rozhodnutím valné hromady lze výši základního kapitálu měnit, a to dle ust. § 127 odst. 2 obch. zák. dvoutřetinovou většinou všech hlasů společníků, nevyžaduje-li společenská smlouva vyšší počet hlasů. Základní kapitál lze takto snížit či zvýšit. Jedná-li se o snížení základního kapitálu s nerovnoměrným snížením vkladů společníků, vyžaduje se souhlas všech společníků. O rozhodnutí valné hromady musí být pořízen notářský zápis.

Zvýšení, ale i snížení základního kapitálu je účinné ke dni zápisu jeho nové výše do obchodního rejstříku. Zápis má v tomto případě konstitutivní účinek.

Možnost zvýšení základního kapitálu společnosti lze rovněž realizovat prostřednictvím nepeněžitého vkladu. Zákonné požadavky na povahu takového vkladu reguluje ust. § 59 obch. zák. Další náležitosti pro zvyšování základního kapitálu nepeněžitými vklady ve společnosti s ručením omezeným stanoví ust. § 109 odst. 3 obch. zák. ve vazbě na příslušná ustanovení o akciové společnosti, která se pro tento případ použijí přiměřeně (srov. § 204 odst. 3 obch. zák.).

Je také třeba zmínit fakt, že společník je ze zákona omezen na výkonu svého hlasovacího práva v momentě, kdy valná hromada na svém zasedání rozhoduje o přípustnosti jeho nepeněžitého vkladu.

Započtení peněžité pohledávky vůči společnosti proti pohledávce na splacení vkladu při zvyšování základního kapitálu je možné, pokud se jedná o vklad peněžitý a zároveň s tímto krokem dle § 108 odst. 2 obch. zák. vysloví valná hromada souhlas.

6.2.6 Jmenování, odvolání jednatelů (a členů dozorčí rady)

Funkce jednatele může za trvání společnosti vzniknout několika způsoby (srov. např. § 130, § 132 obch. zák.), jedním z nich je vznik funkce usnesením valné hromady, a to prostou většinou hlasů přítomných společníků, pokud zákon nebo společenská smlouva nestanoví vyšší počet hlasů. Jednatele jmenuje valná hromada z řad společníků nebo jiných fyzických osob (§ 133 odst. 3 obch. zák.).

Ustanovení § 125 odst. 1 písm. f) obch. zák. se nepoužije v případě jmenování prvních jednatelů společnosti, jejichž jména musí být podle § 110 odst. 1 písm. e) obch. zák. uvedena ve společenské smlouvě či zakladatelské listině. Při jmenování dalších jednatelů se společenská smlouva nemění. Toto platí i pro písmeno g) téhož ustanovení při jmenování členů první dozorčí rady.

Poslední skutečností, kterou je třeba zmínit, je výlučná působnost valné hromady při jmenování, odvolávání a odměňování jednatelů a členů dozorčí rady, založená ust. § 125 odst. 1 písm. f) a g) obch. zák., o čemž rozhoduje usnášeníschopná valná hromada

prostou většinou hlasů přítomných společníků (srov. § 127 odst. 1 obch. zák.). Toto rozhodnutí valné hromady není dle ust. § 141 odst. 1 obch. zák. považováno za změnu společenské smlouvy a není proto zapotřebí o něm pořizovat notářský zápis.

Je vhodné zmínit, že usnesení valné hromady o rozhodnutí o jmenování či odvolání jednatele, popřípadě členů dozorčí rady, je účinné od účinnosti příslušného usnesení valné hromady, není-li v usnesení stanoveno datum pozdější. Zápis jednatele do obchodního rejstříku ani jeho výmaz totiž nemají konstitutivní účinky.⁷²

6.2.6.1 Rozdíl mezi skutečnostmi zakládajícími ukončení funkce jednatele či člena dozorčí rady

V této kapitole se zabývám především **odvoláním** jednatele či člena dozorčí rady ve společnosti s ručením omezeným. Dalšími skutečnostmi vedoucími k ukončení funkce jednatele či člena dozorčí rady jsou rovněž jejich **úmrtí** či **odstoupení**.

Hlavní odlišnosti tkví v tom, že v případě odstoupení se jedná o subjektivní právní úkon založený na projevu vůle učiněném ze strany samotného jednatele či člena dozorčí rady. Odstoupením z funkce jednatele či člen dozorčí rady dává jednostranným právním úkonem najevo, že již nechce anebo nemůže z určitého důvodu nadále vykonávat svou funkci. Podmínky pro odstoupení stanoví zákon (§ 66 obch. zák.) a podpůrně mohou být regulovány také společenskou smlouvou. Smrt je událostí objektivní, na vůli společnosti nezávislou. I v takovém případě dochází u dané osoby k zániku její funkce. Odvolání je pak úkonem, který bude zpravidla vycházet z iniciativy společníků a následného usnesení valné hromady, přičemž důvodem pro takový krok ze strany společnosti může být nejen nedostatečné plnění povinností, které s výkonem funkce jednatele či člena dozorčí rady souvisí, ale také nemožnost jejího výkonu z důvodu dlouhodobé nemoci, příp. další důvody, které mohou explicitně vyplývat z ustanovení společenské smlouvy.

6.2.6.2 Postup v případě odvolání, úmrtí či odstoupení jednatele či člena dozorčí rady

Pro případ ukončení výkonu funkce (z důvodu odstoupení, odvolání, úmrtí) jednatele či člena dozorčí rady společnosti s ručením omezeným obchodní zákoník nestanoví žádné konkrétní postupy. Jediným odkazem na ust. § 194 odst. 2 nacházejícím se v ust. § 135 odst. 2 obch. zák., regulujícím podobnou situaci pro oblast akciové společnosti, se zákonodárce snaží chybějící konkrétní úpravu pro společnost s ručením omezeným nahradit.

⁷² Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M., a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2009. 12. vyd. s. 399.

Ve zmíněném ustanovení je regulována situace, kdy daná osoba vykonávající funkci jednatele nebo člena dozorčí rady zemře a také možnost odstoupení či odvolání. Za dané situace je dle ust. § 194 odst. 2 v souvislosti s ust. § 139 odst. 1 a § 133 odst. 3 obch. zák. valná hromada povinna do 3 měsíců od ukončení funkce člena daného orgánu povinna zvolit člena nového. Neučiní-li tak v zákonem stanovené lhůtě, jmenuje chybějícího člena soud na návrh osoby, jež na tom osvědčí právní zájem. Je nutné připomenout, že pro oblast společnosti s ručením omezeným právní úprava nepovoluje využít možnosti tzv. kooptace, jak je tomu u akciové společnosti. Je tedy vyloučeno přibrání dalšího nebo náhradního člena do voleného orgánu rozhodnutím jeho volených členů, tj. nikoliv volbou (§ 194 odst. 2, posl. věta obch. zák.).

Je povinností odstupujícího člena oznámit valné hromadě svůj úmysl odstoupit ze své funkce. Jelikož je valná hromada orgánem nepermanentním a kodstoupení člena může dojít v momentě, kdy valná hromada nezasedá, bude dostačující oznámit úmysl odstoupit společnosti.

Odstupující jednatel, popřípadě ostatní jednatele, pak svolají valnou hromadu s bodem jednání „Projednání odstoupení jednatele (člena dozorčí rady)“. Jednatel či člen dozorčí rady může oznámit odstoupení z funkce přímo na zasedání valné hromady. V takovém případě končí výkon jeho funkce uplynutím tří měsíců po tomto oznámení, neschválí-li valná hromada na jeho žádost jiný okamžik zániku funkce.⁷³

6.2.7 Odměňování jednatelů a členů dozorčí rady

Valná hromada dle ust. § 125 odst. 1 písm. f) obch. zák. rozhoduje o výši **odměny** za výkon funkce jednatele či člena dozorčí rady. Není vyloučeno, aby základní kritéria pro určení výše odměny obsahovala společenská smlouva.⁷⁴

Asi nejčastější formou úpravy odměňování bude uzavření **smlouvy o výkonu funkce** dle § 66 odst. 2 obch. zák., ve které smluvní strany ošetří způsob stanovení odměny, jejího vyplácení, ale také může obsahovat naturalia negotii jako např. ustanovení o smluvní pokutě pro případ neplnění povinností, zavazovat společnost k náhradě účelně vynaložených nákladů, stravného, jízdného či sjednávat další benefity.

Smlouva musí být schválena valnou hromadou společnosti nebo společníky postupem podle § 130 obch. zák. a § 66 odst. 2 obch. zák.⁷⁵ Nejedná se o smlouvu pracovní, nýbrž smlouvu zakládající speciální obchodněprávní vztah.⁷⁶

⁷³ Bartošíková, I.: Odstoupení jednatele společnosti s ručením omezeným z funkce. Obchodní právo, 2003, č. 4, s. 28.

⁷⁴ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 273.

6.2.8 Vyloučení společníka podle § 113 a 121 obch. zák.

6.2.8.1 Vyloučení společníka podle § 113 obch. zák.

Z ustanovení § 113 odst. 1 a 3 obch. zák. v souvislosti s ust. § 109 obch. zák. vyplývá, že mezi základní povinnosti každého společníka patří **povinnost účastnit se** na vytvoření základního kapitálu společnosti **vkladem**.

Společník je povinen splatit vklad za podmínek a ve lhůtě určené ve společenské smlouvě, nejpozději však do pěti let od vzniku společnosti nebo od převzetí závazku ke zvýšení vkladu či k novému vkladu. Společník, který je v prodlení se splacením vkladu, a to i po stanovení dodatečné lhůty k jeho splacení, může být valnou hromadou ze společnosti vyloučen v tzv. **kadučním řízení**. Taková hrozba má nejen preventivní charakter a nutí společníka ke splnění povinnosti, k níž se zavázal, ale zároveň je sankcí za nedodržení smluvených podmínek.

Nabízí se otázka, jakou formou má být společník zpraven o hrozbě vyloučení ze společnosti a vyzván k zaplacení. I. Štenglová⁷⁷ shodně s J. Dědičem⁷⁸ požaduje písemnou formu výzvy společníka spolu s náhradí lhůtou pro splacení, s upozorněním na fakt, že může dojít k jeho vyloučení, pokud svou povinnost do určené doby nesplní. Přestože zákoník přesnou formu výzvy nereguluje, nemohu jinak než souhlasit s požadavkem na písemné doručení výzvy k zaplacení, díky čemuž se společnost v případě soudního sporu vyhne důkazní nouzi. Formu výzvy k zaplacení lze rovněž explicitně stanovit ve společenské smlouvě. T. Dvořák⁷⁹ tuto fázi nazývá **vyzývacím řízením**.

K. Eliáš⁸⁰ spatřuje další možnost kvalifikované formy výzvy společníka ke splnění vkladové povinnosti spočívající ve vydání usnesení valné hromady.

S tímto názorem se neztotožňuji, poněvadž se domnívám, že je sice možné, aby valná hromada na svém zasedání přijala usnesení o tom, že společník nesplnil svou povinnost a tato na něm má být vymáhána, ale dle mého názoru samotné přijetí usnesení má pouze informativní charakter o stanovisku společnosti k dané situaci a není tudíž dostatečným titulem pro následné vyloučení společníka z důvodu nesplnění povinnosti.

⁷⁵ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 274.

⁷⁶ Shodně: Faldyna, F., Pokorná, J., Rozehnalová, N., Večerková, E. a kol.: Obchodní právo. Meritum. Praha: Aspi, 2005. 1. vyd. s. 368 a Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 275.

⁷⁷ Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2009. 12. vyd. s. 360.

⁷⁸ Dědič, J. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. 2. díl. Praha: Polygon, 2002. 1. vyd. s. 1010.

⁷⁹ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 192.

⁸⁰ Eliáš, K.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Prospektum, 1997. 1. vyd. s. 125.

Teprve adresovaná výzva konkrétnímu společníkovi, učiněná písemnou formou se stanovením přiměřené lhůty pro splnění vkladové povinnosti může být dostatečným důvodem k vyloučení společníka ze společnosti, jestliže ani poté svou vkladovou povinnost společník nesplní.

Tento můj názor podporují argumenty T. Dvořáka, který uvádí: „Výzva sama může být realizována i tak, že společníkovi bude zaslán zápis o průběhu valné hromady, v němž bude obsaženo její usnesení, že další porušení společenské smlouvy bude považováno za dostatečný důvod pro jeho vyloučení ze společnosti.“⁸¹ Shodně s I. Štenglovou⁸² tedy za zahájení vyzývacího řízení chápe až doručení usnesení valné hromady společníku.

K rozhodnutí valné hromady o vyloučení společníka postačí prostá většina hlasů společníků, pokud společenská smlouva nestanoví vyšší počet hlasů (§ 127 odst. 3 obch. zák.). Je třeba připomenout, že dle ustanovení § 127 odst. 5 písm. b) obch. zák. nemůže společník, o jehož vyloučení se rozhoduje, vykonávat hlasovací právo. O rozhodnutí o vyloučení společníka musí být pořízen notářský zápis (§ 141 odst. 1 obch. zák.).⁸³

6.2.8.2 Vyloučení společníka podle § 121 obch. zák.

Další povinnost, za jejíž nedodržení může následovat sankce v podobě vyloučení ze společnosti, je normována ust. § 121 obch. zák. Jedná se o **příplatkovou povinnost**, která může být společníkům uložena jen, pokud je tato možnost sjednána ve společenské smlouvě.

Pro případ porušení této povinnosti se užije ustanovení § 113 odst. 2 až 6 obch. zák., kdy stejně jako v předchozím případě se i zde jedná o sankční opatření fakultativní povahy, k němuž společnost může, ale nemusí přikročit. V momentě, kdy společnost započne kaduční řízení vůči jednomu společníku, je dle zásady ekvity a rovného přístupu ke všem společníkům bez ohledu na sílu jejich postavení nutné, aby kaduční řízení bylo zahájeno se všemi, kteří nesplnili stanovený požadavek ani v dodatečně stanovené lhůtě. Není tedy přípustné, aby valná hromada rozhodovala „namátkově“ nebo některé společníky zvýhodňovala tím, že postup podle § 113 obch. zák. odloží nebo nezahájí.

Obdobně jako v případě nesplacení vkladu stačí pro rozhodnutí o vyloučení společníka ze společnosti prostá většina hlasů přítomných společníků na valné hromadě, nevyžaduje-li společenská smlouva vyšší počet hlasů. O rozhodnutí musí být pořízen notářský zápis

⁸¹ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 192.

⁸² Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2009. 12. vyd. s. 361.

⁸³ Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2009. 12. vyd. s. 361.

a takovéto rozhodnutí nezakládá změnu společenské smlouvy, i když na jeho základě dochází ke změně společenské smlouvy v osobách společníků.⁸⁴

Další postup společnosti po vyloučení společníka reguluje § 113 odst. 5 a 6 obch. zák., kdy uvolněný obchodní podíl přechází na společnost a v souladu s ust. § 120 odst. 1 obch. zák. je v působnosti valné hromady jej převést na jiného společníka nebo třetí osobu. Pakliže nenastane ani jedna z výše uvedených možností, je valná hromada pod hrozbou sankce zrušení společnosti soudem nucena do šesti měsíců ode dne, kdy k vyloučení společníka došlo, rozhodnout o snížení základního kapitálu o vklad vyloučeného anebo o tom, že ostatní společníci převezmou za úplatu jeho obchodní podíl.

6.2.9 Jmenování, odvolání a odměňování likvidátora a rozhodování o zrušení společnosti s likvidací, jestliže to společenská smlouva připouští

6.2.9.1 Jmenování, odvolání a odměňování likvidátora

Funkci likvidátora může zastávat pouze fyzická osoba (§ 71 odst. 1 posl. věta obch. zák.). Přestože obchodní zákoník nijak výslovně neuvádí podmínky pro výkon funkce likvidátora, lze pro tento účel použít analogii dle ust. § 853 obč. zák. a dovodit, že jestliže na likvidátora přechází dle § 70 odst. 3 obch. zák. působnost statutárního orgánu, pak likvidátor nutně musí splňovat podmínky, které zákon pro vlastnosti statutárního orgánu vyžaduje, tzn. bezúhonnost, dosažení věku 18 let a absenci překážek provozování živnosti, obdobně jako u jednatele.

Dochází-li ke vstupu do likvidace z vůle společnosti, je oprávněna jmenovat likvidátora sama společnost, působnost v této oblasti je svěřena výlučně valné hromadě, která rozhoduje prostou většinou hlasů (stejně jako o jeho odvolání a odměňování). Je-li ve jmenování likvidátora společnost liknavá, jmenuje jej soud.

Valná hromada může likvidátora jmenovat, pouze pokud nejde o likvidaci společnosti na základě rozhodnutí soudu (soud rozhodne o zrušení společnosti s likvidací), neboť v takovém případě jmenuje likvidátora soud, který o zrušení společnosti rozhod (§ 71 odst. 2 obch. zák.). Soudem jmenovaného likvidátora není valná hromada oprávněna odvolat.⁸⁵

⁸⁴ Eliáš, K, Bartošíková, M, Štenglová, I.: Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé. Praha: C. H. Beck, 2005. 5. vyd. s. 182.

⁸⁵ Holejšovský, J.: Valné hromady společností s ručením omezeným. Praha: C. H. Beck, 2011. 1. vyd. s. 23.

Likvidátor není statutárním orgánem⁸⁶, avšak jedná, jako by jím byl. Likvidátorem může být jmenován společník, statutární orgán nebo právnická osoba, která však v souladu s ust. § 71 odst. 1 obch. zák. musí určit fyzickou osobu, jež bude funkci likvidátora vykonávat.

Likvidátorem se osoba jmenovaná soudem či zvolená na zasedání valné hromady stává dnem svého zvolení či jmenování do funkce, následný zápis do obchodního rejstříku dle ust. § 35 písm. f) obch. zák. má pouze deklaratorní charakter.

Pakliže nelze z výše uvedených ani z dalších vhodných osob stojících mimo společnost likvidátora jmenovat, je dle §71 odst. 7 obch. zák. soud povinen jmenovat likvidátorem osobu vedenou v seznamu insolvenčních správců, který vede Ministerstvo spravedlnosti ČR. Pro předchozí postup je nezbytný souhlas osoby, který byla za likvidátora vybrána, v souladu s ústavním principem, že nikdo nesmí být podroben nuceným pracím nebo službám (čl. 9 odst. 1 Listiny základních práv a svobod).⁸⁷

O jmenování, odměňování a odvolávání likvidátora platí obdobně, co bylo v předchozí kapitole uvedeno o jmenování, odvolání a odměňování jednatele.

6.2.9.2 Rozhodování o zrušení společnosti s likvidací, jestliže to společenská smlouva připouští

Obchodní zákoník svěřuje rozhodování o zrušení společnosti s likvidací valné hromadě jen tehdy, pokud je tato možnost stanovena ve společenské smlouvě. Lze tedy argumentací a contrario dovodit, že pokud společenská smlouva tuto možnost nezakotvuje, není valná hromada oprávněna činit rozhodnutí o zrušení společnosti s likvidací. Tuto působnost pak mají buď společníci, a to na základě dohody všech společníků, vyhotovené formou notářského zápisu (§ 152 obch. zák.), anebo soud, který tak může učinit na návrh, ale i bez návrhu. Uvedené možnosti se liší především ve způsobu, jakým společnost k likvidaci dospěla – zatímco společníci se o zrušení společnosti rozhodli na základě své vůle (dobrovolně) soudní rozhodnutí vydané bez návrhu má v tomto případě charakter nuceného přistoupení ke zrušení společnosti.

Je důležité zmínit, že pro usnesení valné hromady o zrušení společnosti s ručením omezeným s likvidací je nutná alespoň dvoutřetinová většina hlasů všech společníků, nevyžaduje-li společenská smlouva vyšší počet hlasů, a musí o něm být pořízen notářský zápis.

⁸⁶ Ševčík, D.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Prospektum, 2001, 1. vyd. s. 172.

⁸⁷ Eliáš, K.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Prospektum, 1997, 1. vyd. s. 218.

6.2.10 Schvalování smluv uvedených v § 67a obch. zák.

Jedná se o ty případy, kdy na základě uzavření smlouvy dochází k **převodu podniku** nebo jeho části, **nájmu podniku** nebo jeho části a také v případě smlouvy, kterou se zřizuje **zástavní právo k podniku** nebo jeho části.

K rozhodování dle § 67a obch. zák. je potřebná dvoutřetinová většina všech hlasů společníků, což reguluje § 127 odst. 4 obch. zák., za předpokladu, že společenská smlouva nestanovuje pro platné přijetí daného rozhodnutí vyšší počet hlasů.

6.2.11 Rozhodování o fúzi, převodu jmění na společníka, rozdělení a změně právní formy

Fúze společnosti byla až do účinnosti novely č. 126/ 2008 normována ustanovením § 69a obch. zák. a následně § 153a a § 153b obch. zák.

Převod jmění na společníka obecně upravoval § 69b obch. zák. a dále jej normoval § 153c obch. zák.

Rozdělení společnosti do účinnosti nového zákona obecně upravoval § 69c obch. zák. Pro rozdělení společnosti s ručením omezeným byly další náležitosti stanoveny v ust. § 153d obch. zák.

Změnou právní formy (transformací) se obecně zabýval § 69d a pro společnost s ručením omezeným pak byl tento postup regulován § 153e obch. zák.

Dne 1.8. 2008 nabyl účinnosti zákon č. 125/2008, o přeměnách obchodních společností a družstev, který inkorporuje předešlá ustanovení, obsažená původně v obchodním zákoníku. Výše zmíněná ustanovení tedy pozbyla platnosti.

Jelikož je uvedené problematice věnován celý zákon, domnívám se, že se jedná o téma velmi obsáhlé, vhodné pro samostatnou kvalifikační práci, a proto se ve své diplomové práci touto otázkou nebudu podrobněji zabývat.

6.2.12 Schválení ovládací smlouvy (§ 190b obch. zák.), smlouvy o převodu zisku (§ 190a obch. zák.) a smlouvy o tichém společenství a jejich změn

Ovládací smlouva je uzavírána pouze mezi podnikatelskými subjekty, kdy řídící osobou může být jak osoba fyzická, tak právnická, zatímco řízenou osobou je v praxi výhradně osoba právnická. Podstatnou náležitostí ovládací smlouvy je závazek řízené osoby podrobit se jednotnému řízení osobou řídící.

Uzavření ovládací smlouvy podléhá podle ustanovení § 190d odst. 1 obch. zák. schválení valnou hromadou a podle ustanovení § 38i odst. 1 písm. j) se tato smlouva a všechny její

změny zakládají do sbírky listin. O rozhodnutí, jímž se schvaluje ovládací smlouva, musí být pořízen notářský zápis v souladu s ust. § 80a a násl. not.ř.

Smlouva o převodu zisku jako podstatou náležitost obsahuje určení účastníků a závazek řízené osoby převést ve prospěch osoby řídící čistý zisk nebo jeho část poté, co řízená osoba odvede zákonem stanovený příděl do rezervního fondu, jak v případě s.r.o. vyžaduje zákon (srov. § 67 a § 124 obch. zák.).

Podle § 125 odst. 1 písm. l) obch. zák. podléhá uzavření smlouvy o převodu zisku schválení valnou hromadou, a to tříčtvrtinovou většinou hlasů přítomných společníků (srov. § 190d odst. 1 obch. zák.), nevyžaduje-li společenská smlouva vyšší počet hlasů a obligatorně je o tomto rozhodnutí pořizován notářský zápis, neboť jde o rozhodování, v jehož důsledku mohou být velmi podstatně ohrožena práva menšinových společníků, jakož i činnost a hospodářské výsledky společnosti.

Nezbytnost souhlasu valné hromady s uzavřením ovládací smlouvy a smlouvy o převodu zisku se týká jak případů, kdy je společnost řídící, tak i případů, kdy je řízenou osobou.⁸⁸

Ve **smlouvě o tichém společenství** se dle § 673 odst. 1 obch. zák. tichý společník zavazuje k poskytnutí určitého vkladu podnikateli a podílet se jím na jeho podnikání, zatímco podnikatel se zavazuje k placení části čistého zisku po odečtení povinného přídělu do rezervního fondu, je-li podnikatel povinen tento fond vytvářet, vyplývající z podílu tichého společníka na výsledku podnikání.

Smlouva o tichém společenství musí mít obligatorně písemnou podobu, k jejímu schválení na rozdíl od předešlých dvou typů smluv postačuje prostá většina hlasů společníků přítomných na valné hromadě, nevyžaduje-li společenská smlouva vyšší počet hlasů. Notářský zápis není v tomto případě nutno pořizovat, jelikož zákon takovou povinnost nestanovuje.

6.2.13 Schválení smlouvy o výkonu funkce (§ 66 odst. 2 obch. zák.)

Ustanovení § 66 odst. 2 obch. zák. pro platnost této smlouvy explicitně klade požadavek na její schválení valnou hromadou společnosti.

Zatímco pro rozhodnutí podle § 125 odst. 1 písm. l) obch. zák. předepisuje ustanovení § 190d odst. 1 obch. zák. alespoň tříčtvrtinovou většinou hlasů přítomných společníků, nevyžaduje-li společenská smlouva vyšší počet hlasů, a pořízení notářského zápisu, pro rozhodování podle písmena m) postačí dle ustanovení § 127 odst. 3 obch. zák. souhlas

⁸⁸ Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2009. 12. vyd. s. 400.

prosté většiny hlasů přítomných společníků, nepředepisuje-li společenská smlouva vyšší počet hlasů.⁸⁹

Podrobněji se smlouvou o výkonu funkce a jejími náležitostmi zabývám v kapitole 9, podkapitole 9.2.6, nazvané „Jmenování, odvolání jednatelů (členů dozorčí rady)“.

6.2.14 Schválení poskytnutí finanční asistence podle § 120a obch. zák.

Toto relativně nové ustanovení nabylo účinnosti dne 20.7. 2010 s příchodem novely č. 215/ 2009 a zavádí možnost poskytnutí zálohy, půjčky, úvěru nebo jiného peněžitého plnění anebo poskytnutí zajištění pro účely získání podílů ve společnosti. Poskytnutí „finanční asistence“ musí schválit valná hromada. Jelikož ustanovení neklade žádné požadavky na kvorum, usuzuji, že ke schválení poskytnutí finanční asistence postačí prostá většina hlasů přítomných společníků, nevyžaduje-li společenská smlouva vyšší počet hlasů (srov. § 127 odst. 3 obch. zák.).

Nová právní úprava finanční asistence bude ve výsledku jistě odbornou veřejností i ekonomickými subjekty vnímána pozitivně, jelikož se finanční asistence dostala z režimu zakázané operace, která způsobovala neplatnost právních úkonů, do režimu povolené operace, avšak za předpokladu, že budou splněny podmínky uvedené v zákoně.

Podmínky, za kterých je finanční asistence povolena, se liší podle několika různých kritérií. Hlavním kritériem je, jakou právní formu má společnost, která finanční asistenci poskytuje.⁹⁰

6.2.15 Další otázky, které do působnosti valné hromady svěruje zákon nebo společenská smlouva

Ustanovení § 125 odst. 1 písm. o) obch. zák. nezakládá valné hromadě žádné další konkrétní pravomoci, nýbrž informuje o skutečnosti, že **zákon** obsahuje některé další otázky svěřené do působnosti valné hromady a rovněž **společenská smlouva** může působnost valné hromady rozšiřovat.

Mezi případy svěřené zákonem do působnosti valné hromady podle písmena o) patří např. rozhodnutí o omezení jednatelského oprávnění, rozhodování o příplatkové povinnosti, rozhodování o zrušení společnosti a revokace tohoto rozhodnutí, revokace rozhodnutí o zrušení společnosti bez likvidace či rozhodnutí o rozdělení obchodního podílu apod.

⁸⁹ Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2009. 12. vyd. s. 400.

⁹⁰ Janáčková, Markéta: Finanční asistence v novém kabátě [online]. epravo.cz, 9. září 2009 [cit. 26. října 2010]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/financni-asistence-v-novem-kabate-57976.html>>

6.2.16 Působnost valné hromady v souvislosti s prokurou v s.r.o.

Institut prokury normuje ustanovení § 14 a násl. obch. zák. Prokura je chápána jako speciální plná moc, jejímž udělením podnikatel svého zástupce (prokuristu) zmocňuje k tomu, aby za něj podepisoval a jednal ve všech věcech, k nimž při provozu podniku dochází.

Prokuristou může být pouze fyzická osoba, která je z titulu své funkce oprávněna ke všem právním úkonům, ke kterým dochází při provozování podniku společnosti.

Působnost valné hromady k udělování a odvolání prokury v tomto případě nemusí být nutně dána, pakliže společenská smlouva zakotví oprávnění jiného orgánu společnosti (např. jednatelům) rozhodovat o zmocnění a odvolání prokuristy.

Primárně (není-li společenskou smlouvou stanoveno jinak) uděluje a odvolává prokuru valná hromada, a to prostou většinou hlasů přítomných společníků, nestanoví-li společenská smlouva požadavek na vyšší počet hlasů. Udělení prokury se zapisuje do obchodního rejstříku, zápis má konstitutivní účinky.

7. Rozhodování valné hromady

Jak již bylo nastíněno výše, valná hromada je stěžejním (avšak nikoliv výlučným) orgánem přijímajícím důležitá rozhodnutí týkající se vnitřních a vnějších záležitostí a celkového chodu společnosti.

Aby mohla rozhodnutí valné hromady být provedena, musí mít určitou formu. V zákoně se v tomto případě objevuje pojem **usnesení**.

Tato kapitola je věnovaná tématu přijímání usnesení, jednotlivým požadavkům na platné přijetí usnesení a způsobu, jakým se společníci, kteří nebyli hlasování přítomni, mohou vyjádřit k daným návrhům.

7.1 Přijímání usnesení

Aby valná hromada mohla učinit závazné kroky, je třeba, aby se sešla zákonem či společenskou smlouvou stanoveným způsobem, v zákonem či společenskou smlouvou požadovaném počtu společníků a pro přijetí návrhu usnesení musí být odevzdán potřebný počet hlasů.

Hlasování může být *veřejné* nebo *tajné*, záleží na ujednání ve stanovách, společenské smlouvě, jednacím řádu či na rozhodnutí valné hromady ad hoc pro konkrétní případ. Problematiku veřejnosti hlasování na valné hromadě zákon blíže neřeší, proto se domnívám, že dokud valná hromada či jiný dokument výslovně neurčí, že hlasování má být tajné, bude probíhat veřejně.

K usnášeníschopnosti valné hromady se blíže vyjadřuji v kapitole 6.4. Přesto je vhodné připomenout, že při každém jednotlivém rozhodnutí je nutno zkontrolovat, zda je přítomnost společníků dána v zákonem požadované míře, jelikož zákon či stanovy mohou vyžadovat pro platné přijetí jednotlivých rozhodnutí odlišný počet společníků přítomných na valné hromadě. Platí tedy, že usnášeníschopnost valné hromady musí být prověřována *in concreto* ve vztahu ke každému jednotlivému bodu programu.

Úprava usnášeníschopnosti valné hromady je obsažena v § 127 obch. zák. a tam, kde zákon dispozitivně připouští odlišnou úpravu, je možné ji učinit ve společenské smlouvě, avšak nikdy ne ve stanovách společnosti.⁹¹

⁹¹ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 216.

7.2 Projevení souhlasu s rozhodnutím mimo valnou hromadu

K hlasování na valné hromadě jsou v daném okamžiku dle § 127 odst. 7 obch. zák. oprávnění jen přítomní společníci (případně jejich zmocněnci), zákon však dává možnost projevit svůj názor rovněž společníkům, kteří jednání přítomni nebyli.

T. Dvořák⁹² zmiňuje problematickou situaci, ke které v praxi může lehce dojít, a sice když valná hromada nebude pro nedostatečný počet společníků usnášeníschopná. Tento moment s sebou nese naprostou nefunkčnost valné hromady, jelikož nastalou situaci řeší ust. § 127 odst. 7 obch. zák., kdy nepřítomným společníkům je dána možnost vyjádřit se k navrhovaným rozhodnutím i přesto, že se konání valné hromady neúčastnili.

Tuto formu „dohlasování“ je možno brát v potaz za předpokladu, že souhlas je společnosti doručen ve lhůtě do 1 měsíce ode dne, kdy se konalo nebo mělo konat zasedání valné hromady, přičemž souhlas musí být v rámci měsíční lhůty již doručen, nestačí jej tedy pouze předat k poštovní přepravě.

Takto projevený souhlas pak má stejné účinky jako souhlas projevený přímo na valné hromadě, přičemž dle zásady *qui tacet, consentire non videtur* platí, že když se společník do dané lhůty nevyjádří, má se za to, že s návrhem *nesouhlasí*.

Pakliže se společník vyjádří negativně či se nevyjádří vůbec, pak nelze za předpokladu, že přítomní společníci již svými hlasy určité usnesení schválili, k jeho hlasům vůbec přihlížet.

Od výše uvedené možností se jen nepatrně liší situace, kdy valná hromada již usnesení přijala. Nabízí se otázka, jestli je v takovém případě nutné dávat prostor nezúčastněným se společníkům k vyjádření názoru v souladu s ust. 56a obch. zák. Osobně se domnívám, že v tomto případě by se jednalo o pouhou formalitu a není třeba čekat na jejich vyjádření, jelikož tato by nijak nezvrátila již učiněné rozhodnutí valné hromady.

Problematičtější situace nastává v okamžiku, kdy hlasy přítomných na valné hromadě nepostačují na přijetí příslušného usnesení. V takovém případě je nutno vyčkat s rozhodnutím nepřítomných osob. Za předpokladu, že ani přes jejich hlasování nedojde k naplnění požadovaného kvora, bude mít jejich nesouhlas či nečinnost vůči výzvě k vyjádření svého stanoviska za následek nepřijetí navrhovaného usnesení. Opačný názor, a sice nemožnost zhojení neschopnosti valné hromady se usnášet, a tudíž zamítnutí možnosti vyjádřit svou vůli dodatečně, vyjadřuje K. Eliáš, který zastává názor, že by tento postup negoval význam valné hromady a jejího konání.

⁹² Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 217.

Obdobně Komentář k obchodnímu zákoníku k odst. 7 uvádí: „Souhlas učiněný mimo valnou hromadu nemůže zpětně učinit valnou hromadu usnášeníschopnou.“⁹³

Osobně se domnívám, že tento argument zní logicky a obstojí, nicméně v praxi může nastat situace, kdy se tento způsob zhojení nedostatku počtu hlasů na valné hromadě může stát jediným a hlavně nejrychlejším způsobem, jak dané rozhodnutí přijmout, aniž by muselo docházet k opětovnému svolání valné hromady a opakování všech procedurálních postupů, které jsou s tímto krokem spjaty.

J. Dědič⁹⁴ přichází se zajímavou otázkou, zda v případě, kdy valná hromada nebyla schopna usnášení, a tedy o navrženém pořadu nehlasovala, mohou společníci, kteří se sice valné hromady zúčastnili, ale nehlasovali na ní, hlasovat postupem podle tohoto ustanovení. Na položenou otázku odpovídá záporně a tvrdí, že usnesení valné hromady může být dodatečným hlasováním přijato pouze tehdy, bude-li mít hlasující společník, který se valné hromady nezúčastnil, dostatečný počet hlasů k přijetí příslušného usnesení.

Dle mého názoru tomuto argumentu sice nasvědčuje dikce ustanovení § 127 odst. 7 obch. zák., avšak zdá se mi nespravedlivé, aby se společník, který se valné hromady sice zúčastnil, avšak nehlasoval například z toho důvodu, že na valné hromadě daný bod vůbec probírán nebyl, nemohl k dané otázce vyjádřit. Mohlo by se pak zdát, že neplnění povinnosti účastnit se valné hromady je v konečném důsledku nejen pohodlnější, ale také výhodnější, jelikož se společníkovi, který se jednání nezúčastní, dává možnost učinit rozhodnutí, které účastnícímu se společníkovi bylo de facto upřeno.

Pokud valná hromada rozhodovala o záležitostech, v nichž bylo nutno pořádný notářský zápis (srov. § 127 odst. 4 obch. zák.), musí mít formu notářského zápisu (o právním úkonu) také dodatečný souhlas společníka (srov. § 62 NotŘ).

Dle Komentáře k obchodnímu zákoníku⁹⁵ platí, že usnesení je přijato dnem, kdy byly společnosti doručeny souhlasy společníků disponujících dostatečným počtem hlasů pro přijetí takového rozhodnutí. Podle mého názoru je tento přístup poněkud zavádějící, jelikož jakoby opomíjel hlasy, které společníci ještě mohou společnosti zaslat. Je sice pravda, že tyto hlasy v případě, kdy již bylo dosaženo požadovaného počtu hlasů pro přijetí usnesení, už nejsou „potřebné“, ale z hlediska dodržení formálního přístupu k hlasování bych doporučila za moment přijetí usnesení považovat až den uplynutí zákonem stanovené měsíční lhůty pro vyjádření souhlasu s navrhovaným usnesením, kdy by bylo nepochybné, kdo se hlasování

⁹³ Koblíha, I., Kalfus, J., Kovařík, Z., Kozel, R. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. Praha: Linde, 2006. 1. vyd. s. 360.

⁹⁴ Dědič, J. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. 2. Díl. Praha: Polygon, 2002. 1. vyd. s. 1135.

⁹⁵ Eliáš, K. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. Praha: Linde, 2006. 5. vyd. s. 308.

zúčastnil, kdo na výzvu nereagoval, resp. kdo nesouhlasil. Tento přístup by zprůhlednil hlasování a ve společnostech kde mohou např. stanovy určit v případě veřejného hlasování povinnost vytvořit seznamy s konkrétními postoji společníků, by byl nanejvýš žádoucí.

Ohledně přijetí usnesení vzniká jednatelům v souladu s ust. § 122 odst. 2 obch. zák. informační povinnost vůči všem společníkům, tj. i vůči těm, kteří své dodatečné schválení zaslali. Vyslovený souhlas jednatele společníkům oznámí písemně do 14 dnů.

7.3 Zákaz výkonu hlasovacích práv

Zákon normuje okamžiky, kdy k vyslovení souhlasu s návrhem usnesení valné hromady není příslušný společník, jelikož není dle § 127 odst. 5 obch. zák. oprávněn vykonávat své hlasovací právo.

I když společník nemůže vykonávat své hlasovací právo, není nijak vyloučen, aby se valné hromady osobně zúčastnil a ani jeho právo na řádné obdržení pozvánky na valnou hromadu by nemělo být nijak omezeno, jelikož právo přístupu k informacím je *absolutní povahy* a jako takové je nelze nijak omezit.⁹⁶

Nyní bych se ráda podrobněji zabývala jednotlivými body ustanovení § 127 odst. 5 písm. a) až e) obch. zák., kde jsou normovány situace vylučující právo společníka na hlasování na valné hromadě, a to buď z důvodů **sankčních** anebo z důvodu snahy o zamezení možného **konfliktu zájmů**.

Pod písm. a) se nalézají ustanovení, které společníkovi brání ve výkonu jeho hlasovacích práv za předpokladu, že valná hromada rozhoduje o jeho nepeněžitém vkladu. Rozhodováním o nepeněžitém vkladu se rozumí nejen rozhodování o prvním vkladu, ale i rozhodování o vkladu z důvodu převzetí závazku ke zvýšení vkladu.

Dle písm. b) je společník vyloučen z hlasování valné hromady v momentě, kdy je rozhodováno o jeho vyloučení nebo o podání návrhu na jeho vyloučení.

Jedná se tedy o sankční opatření podle § 113 odst. 4 obch. zák. a § 149 obch. zák., jehož následkem může být vyloučení společníka ze společnosti.

Důvod zákazu výkonu hlasovacího práva společníka je v tomto případě jasný – snaha zamezit, aby zasahoval do záležitosti, která se jej bezprostředně týká, jelikož vyloučení společníka má charakter sankce a dochází k němu zpravidla v souvislosti s porušením jeho povinností.

⁹⁶ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 222.

Písm. c) znemožňuje společníku výkon jeho hlasovacích práv v momentě, kdy valná hromada rozhoduje o tom, zda mu nebo osobě, s níž jedná ve shodě, má být poskytnuta výhoda nebo prominuto splnění povinnosti. Otázku „výhody“ pro společníka zákon blíže nespecifikuje, což je dozajista slabinou nynější právní úpravy. Všeobecně je možno počítat s tím, že taková situace nastane především ve chvíli, kdy dané rozhodnutí by bylo výhodné pro společníka, avšak na úkor společnosti či ostatních společníků. Kdy takový stav nastane, záleží na posouzení okolností každého jednotlivého případu.

Pod stejným písmenem téhož ustanovení se nachází zákaz výkonu hlasovacích práv společníka tehdy, jestliže je na valné hromadě rozhodováno o jeho odvolání z funkce orgánu nebo člena orgánu společnosti pro porušení povinností při výkonu funkce. I zde by bylo nežádoucí, aby společník mohl aktivně zasahovat do rozhodnutí, které má vůči němu mít sankční charakter. V případě, že by společník disponoval dostačujícím počtem hlasů, prakticky by bylo znemožněno přijetí rozhodnutí vedoucí k jeho odvolání, což by nejen narušilo princip ekvity, důležitý pro plynulý chod každé společnosti, ale rovněž by nerespektování tohoto ustanovení bylo v rozporu s ust. § 56a odst. 1 obch. zák.

Je vhodné upozornit na skutečnost, že při jmenování a odvolání společníka do funkce orgánu nebo člena orgánu tento své hlasovací právo zásadně vykonávat může. Je na něm omezen **pouze** tehdy, jedná-li se o jeho odvolání z důvodu **porušení povinností** při výkonu své funkce.

Zákaz výkonu hlasovacích práv v případě ust. § 127 odst. 5 písm. a) až c) se týká pouze hlasování o těch usneseních, která jsou zmíněna pod uvedenými písmeny odstavce 5. O všech dalších usneseních valné hromady však oprávnění hlasovat nepozbývá.

Jiný režim se však uplatní pro písm. d) téhož odstavce, kdy platí, že je-li společník v prodlení se splacením vkladu, je vyloučen z hlasování o všech usneseních diskutovaných na valné hromadě. Tento bod, obdobně jako ustanovení písm. b), má především sankční charakter směrem ke společníkovi za nesplnění jemu uložené povinnosti. Právo hlasovat na valné hromadě je omezeno do momentu, kdy společník svůj vklad splatí.

Příkladem podle písm. e), které stanoví zákaz výkonu hlasovacího práva, stanoví-li tak zákon, je zákaz výkonu hlasovacího práva společnosti, která nabyla vlastní obchodní podíl podle § 120 odst. 2 obch. zák.⁹⁷

Důležitým ustanovením, logicky umístěným do téhož paragrafu, avšak odst. 9, je výjimka ze zákazu výkonu hlasovacích práv. Jedná se o situaci, kdy všichni společníci rozhodují

⁹⁷ Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2009. 12. vyd. s. 400.

a jednají ve shodě podle § 66b obch. zák. V takovém případě by bylo nelogické, aby za předpokladu, že všichni společníci jednají ve vzájemném srozumění a sledují společný cíl, byl tento princip uplatněn, neboť by v takovém pak nebyl nikdo způsobilý hlasovat a valná hromada by tak nemohla vůbec rozhodovat.⁹⁸

Z dikce ustanovení § 66b odst. 3 obch. zák. vyplývá vyvrátitelná právní domněnka, že pokud není prokázán opak, jsou společnost s ručením omezeným a její společníci nebo pouze její společníci považováni za osoby jednající ve shodě. Nemožnost uplatnění hlasovacích práv podle § 127 odst. 5 se tedy uplatní pouze tehdy, jestliže některý ze společníků ve shodě nejedná.

Omezení výkonu hlasovacího práva je sice samostatně upraveno pro společnost s ručením omezeným, ale pod ust. § 127 odst. 6 obch. zák. lze nalézt úzkou vazbu na tentýž institut, upravující zákaz výkonu hlasovacích práv a zákaz dohody o výkonu hlasovacích práv u akciových společností (srov. § 186c a § 186d obch. zák.), který se pro potřeby společnosti s.r.o. užije obdobně. Nelze než souhlasit s ustanovením, které prohlašuje za absolutně neplatnou jakoukoliv dohodu o způsobu výkonu hlasovacích práv společníků. Možnost vynucení dodržení takovéto dohody by nepřicházela do úvahy.

⁹⁸ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 223.

8. Právní povaha usnesení valné hromady

V kapitole, jejíž název napovídá, o čem bude pojednávat, se snažím najít odpověď na otázku, zdali je usnesení valné hromady právním úkonem či nikoliv. Tomuto tématu se věnují autoři odborných článků poměrně často, proto jsem se pokusila danou problematiku nastínit z více úhlů pohledů a na závěr přidat názor vlastní.

8.1 Je usnesení valné hromady právní úkon či nikoliv?

V literatuře nepanuje jednotný názor na to, jestli je správné považovat usnesení valné hromady za právní úkon či nikoliv, stejně jako otázka, jestli je právním úkonem hlasování společníka.

Jeden z prvních názorů, které tuto více než patnáctiletou problematiku otevírají, lze nalézt v článku **prof. Eliáše**⁹⁹, který tvrdí, že usnesení valné hromady jakožto nejvyššího orgánu reprezentuje vyjádření vůle společnosti a dále dodává: „*Právní úkon především předpokládá osobu, která jej činí. Tato osoba musí mít nějakou vůli, projevit se shodě s ní a s cílem směřujícím k určitému právnímu následku. V usnesení valné hromady je koncentrována vůle společnosti, ale zpravidla se přijetím tohoto usnesení vůle s.r.o. projevuje jen interně a nepůsobí navenek.*“ K tomu, aby bylo usnesení za právní úkon považovat, je dle K. Eliáše ještě nutné, aby bylo projevováno navenek, a to formou písemnou (doručení) anebo pro završení pojetí usnesení jako právního úkonu postačí pouhá přítomnost společníka, jehož se rozhodnutí týká, na jednání valné hromady.

Dle jeho názoru se zákonná úprava ve vztahu k usnesením valné hromady chová, jako by právním úkonem byla a tento svůj argument podporuje poukázáním na skutečnost, že jen usnesení jakožto právní úkon je možné prohlásit za neplatné. Na závěr dodává: „Bude tedy namíště předpokládat, jako by skutečně o právní úkony šlo (a to úkony společnosti, tedy právní úkony jednostranné).“

Jednoznačné stanovisko, že usnesení valné hromady není právním úkonem, prezentovali ve společném článku **I. Štenglová a J. Dědič**¹⁰⁰, kdy shodně s K. Eliášem došli k závěru, že usnesení valné hromady vyjadřuje vůli právnické osoby a zároveň nevyjadřuje přímo vůli společníků, jelikož dle jejich názoru se vůle jednotlivých společníků transformovala konfrontací v kvalitativně odlišný prvek, totiž právě ve vůli obchodní společnosti.

⁹⁹ Eliáš, K.: Otázka formy při tvorbě vůle společnosti s ručením omezeným jejím nejvyšším orgánem. Ad Notam, 1997. č. 1. s. 1-7.

¹⁰⁰ Štenglová I., Dědič, J.: Je usnesení valné hromady právním úkonem?. Právní rozhledy, 1999. č. 5. s. 225-236.

Usnesení valné hromady však nepovažují za právní úkon, ale za jinou právní skutečnost, jelikož „některé právní skutečnosti, které nejsou právními událostmi, jsou chováním volným, tj. výsledkem vůle osoby, která je svým chováním založila. Za takové jiné právní skutečnosti považuje nauka tradičně zejména určité chování, které nemá kvalitu právního úkonu.“

Usnesení valné hromady za právní úkon naopak považuje **J. Pokorná** a argumentuje následovně: „Rozhodnutí valné hromady je nutno považovat za právní úkon ve smyslu ust. § 34 obč. zák. Je to projev vůle, který byl zformován ve vzájemných diskusích a střetech společníků - účastníků valné hromady – a představuje tak jejich společnou vůli. Samo o sobě však nemůže založit, změnit nebo zrušit právní vztahy ke třetím osobám vně společnosti, neboť projevy vůle s těmito účinky svěřují právní předpisy statutárním orgánům společnosti a jiným osobám oprávněným ve věcech společnosti jednat.“¹⁰¹

Souhlas s názorem, že usnesení valné hromady není právním úkonem, naopak vyslovil ve své práci **P. Čech**¹⁰², který se ve své argumentaci opírá o důležité rozhodnutí sp. zn. 1 Odon 88/97, ve kterém Nejvyšší soud došel k závěru, jenž je dodnes vnímán jako aktuální: „Usnesení valné hromady nemůže být právním úkonem, protože je přijímá valná hromada, tedy orgán společnosti, a tato není orgánem způsobilým činit jménem společnosti právní úkony, jelikož se na valné hromadě pouze utváří vůle společnosti.“ Nejvyšší soud ještě později judikoval: „Dané zjištění nebrání tomu, aby na usnesení valné hromady postupně aplikoval jednotlivá ustanovení občanského zákoníku, která se týkají právních úkonů.“¹⁰³

V. Pihera¹⁰⁴ ve svém článku rozhodnutí společníků a usnesení valné hromady vnímá jako jedinou skutečnost, a proto dle něj nemohou mít odlišný právní režim. Usnesení valné hromady chápe jako základní projev rozhodnutí společníků, které jako takové dle něj právním úkonem je. Dále dodává: „Hlasování společníka na valné hromadě i jeho rozhodnutí v působnosti valné hromady jsou nepochybně právními úkony.“ V zápětí však tuto svou tezi relativizuje další argumentací: „Specifikem usnesení valné hromady je to, že na ně nemůže být „automaticky“ aplikováno jakékoli obecné pravidlo o právních úkonech, ale vždy musí být zvažováno, zda je jeho aplikace slučitelná s korporacním právem.“

Obecné rozlišení jednotlivých názorů a jejich stručný souhrn podává **T. Dvořák**¹⁰⁵, který dle mého názoru správně dovozuje, že „není možné, aby některá usnesení měla povahu právních úkonů a jiná nikoliv“. Svůj argument, že usnesení valné hromady je právním

¹⁰¹ Pokorná, J.: K účasti notářů na valných hromadách kapitálových obchodních společností. Právo a podnikání, 1997. č. 1. s. 3.

¹⁰² Čech, P., Pavela, L.: Právní povaha úkonů spojených s valnou hromadou. Právní rádce, 2006. č. 12. s. 24-31.

¹⁰³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14.12. 2005 sp. zn. 29 Odo 258/2005.

¹⁰⁴ Pihera, V.: Opět k valné hromadě a rozhodování společníků. Obchodněprávní revue, 2009. č. 3. s. 67-72.

¹⁰⁵ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 231.

úkonem, podpírá logickým poukazem na ust. § 141 obch. zák., které dovoluje změnu společenské smlouvy alternativně usnesením valné hromady či dohodou všech společníků (tedy právním úkonem). Na základě této skutečnosti dovozuje, že je-li měněna společenská smlouva, v obou případech se tak děje na základě projevu vůle společníků, a tedy usnesení valné hromady lze považovat za právní úkon.

Nejvyšší soud stanovisko¹⁰⁶, že rozhodnutí valné hromady není právním úkonem, zaujal již v roce 1997, kdy zdůraznil, že valná hromada není orgánem způsobilým činit jménem společnosti právní úkony, jelikož na valné hromadě se pouze utváří vůle společnosti ohledně záležitostí společnosti spadajících do působnosti valné hromady. Na základě této argumentace zaujal Nejvyšší soud kategorické stanovisko, podle něhož nelze usnesení valné hromady za právní úkon považovat. Nejvyšší soud z tohoto stanoviska dodnes vychází, avšak postupem doby na usnesení valné hromady postupně cestou analogie aplikuje jednotlivá ustanovení občanského zákoníku, týkající se právních úkonů: „*Analogická aplikace ustanovení, která upravují výklad a platnost právních úkonů, je – za určitých okolností – nutná také na usnesení valné hromady společnosti.*”¹⁰⁷ Rovněž kritérium určitosti a srozumitelnosti, které dle občanského zákoníku musí právní úkony splňovat, vyžaduje Nejvyšší soud také pro platnost usnesení valné hromady: „*Není pochyb o tom, že rozhodnutí valné hromady.....musí být formulováno jasně, srozumitelně a jednoznačně.*”¹⁰⁸ Otázku interpretace usnesení Nejvyšší soud opět vyřešil odkazem na právní úpravu aplikovatelnou na výklad právních úkonů: „*Stejně jako u každého projevu vůle, je i u projevu vůle společnosti vyjádřeného v usnesení valné hromady třeba vycházet nikoliv v označení takového projevu, ale z jeho obsahu.*”¹⁰⁹

Osobně zastávám názor, že by bylo vhodné danou problematiku ošetřit explicitním ustanovením v zákoně. Jedná se však především o otázku doktrinní, jejíž řešení velmi chytře představil T. Dvořák, který dovedl, že názor na povahu usnesení valné hromady je do značné míry irelevantní, jelikož i kdyby za právní úkon považováno nebylo, bude na něj jako na jinou právní skutečnost aplikováno ust. §853 obč. zák. a ad hoc se použijí ustanovení právní úpravy neplatnosti právních úkonů v občanském zákoníku.

Jelikož se mi celá konstrukce zdá býti velice složitou, kloním se k praktickému řešení, a to označení usnesení valné hromady za právní úkon a následně úpravě postupu a řešení neplatnosti usnesení přímo v obchodním zákoníku, přičemž pouze v případě nutnosti a nedostatku úpravy by jako lex generalis měl být použit občanský zákoník a jeho ustanovení o neplatnosti právních úkonů.

¹⁰⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17.12. 1997, sp. zn. 1 Odo 88/97.

¹⁰⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.11. 2008, sp. zn. 29 Cdo 3646/2008.

¹⁰⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 05.08. 2003, sp. zn. 29 Odo 1013/2002.

¹⁰⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14.12. 2005, sp. zn. 29 Odo 258/2005.

9. Neplatnost usnesení valné hromady a její uplatnění

Pro usnesení valné hromady platí, že je napadnutelné a je tedy možno žádat soud o vyslovení jeho neplatnosti. Usnesení není nezvratným rozhodnutím valné hromady a za určitých podmínek oprávněná osoba (osoby) skutečně může (mohou) dosáhnout jeho zrušení. Tato kapitola je věnována problematice neplatnosti a nicotnosti usnesení valné hromady, možnosti dovolání se neplatnosti, oprávněným osobám, které jsou aktivně legitimovány se neplatnosti dovolávat, a následkům vyslovení neplatnosti.

9.1 Neplatnost usnesení valné hromady, důvody a lhůty

Jádro právní úpravy neplatnosti usnesení valné hromady je obsaženo v ust. § 131 obch. zák. Cílem této regulace je snaha zajistit ochranu práv oprávněných osob před protiprávním postupem společníků, kteří by chtěli prosadit přijetí určitého (protiprávního) usnesení.¹¹⁰

Za neplatné může usnesení valné hromady prohlásit pouze soud, a to vydáním usnesení, které má vždy deklaratorní povahu s účinky *ex tunc*. Řízení o vyslovení neplatnosti usnesení je dle § 131 odst. 1 obch. zák. zahajováno na návrh oprávněné osoby. Věcně a místně příslušným soudem pro řízení je krajský soud, v jehož obvodu má společnost sídlo.

Vyslovení neplatnosti se nemůže dovolávat sama společnost, což ale nebrání tomu, aby některá z aktivně legitimovaných osob podala žalobu právě na popud společnosti.

Neplatné může být pouze usnesení valné hromady, pouze to lze napadnout návrhem u soudu. Napadat lze vždy konkrétní usnesení valné hromady. Přijme-li však valná hromada několik různých usnesení, je možné napadnout jedno usnesení, některá z nich, popř. i všechna přijatá usnesení.¹¹¹

U usnesení se nerozlišuje absolutní a relativní neplatnost, přestože dle § 131 obch. zák. soud bez předchozího návrhu neplatnost nevysloví (podobu s relativní neplatností) a v rejstříkovém řízení soud neplatnost usnesení určuje ze zákona (spřízněnost s absolutní neplatností).¹¹²

Je tedy třeba rozlišovat usnesení, které je vadné (např. pro rozpor se zákonem) a usnesení, které je neplatné. Platí totiž, že usnesení, které je v rozporu se zákonem, nemusí být prohlášeno za neplatné. Neplatným se stává až právní mocí soudního rozhodnutí, s účinky *ex tunc*. Jedná se tedy o výjimečný případ konstitutivního rozhodnutí se zpětnými účinky.

¹¹⁰ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 234.

¹¹¹ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 236.

¹¹² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17.12. 1997, sp. zn. 1 Odon 88/1997, Právní rádce č. 1, 2009. s. 16.

Oprávněné osoby mají právo se do tří měsíců od přijetí usnesení valné hromady domáhat, aby soud vyslovil neplatnost takového usnesení, které je v rozporu s právními předpisy, společenskou smlouvou nebo zakladatelskou listinou, popřípadě stanovami (§ 131 odst. 1 obch. zák.). Co lze chápat pod pojmem „rozpor se zákonem“ vysvětlují M. Bartošíková a I. Štenglová¹¹³: *„Důvodem pro vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady může být to, že valná hromada nebyla řádně svolána, že usnesení, o kterém hlasovala, nebylo řádně přijato, nebo že o usnesení nebyl pořízen notářský zápis v případě, kdy zákon předepisuje jeho pořízení, či také rozpor samotného obsahu usnesení se zákonem.“*

Jednu z možností vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady reguluje ust. § 131 odst. 8 obch. zák., podle kterého je přípustné platnost usnesení zkoumat též v rejstříkovém řízení, ve kterém se rozhoduje o povolení zápisu skutečnosti založené usnesením valné hromady do obchodního rejstříku.

Mimo to je rejstříkový soud oprávněn bez návrhu a bez ohledu na podání žaloby podle § 131 odst. 1 a 2 obch. zák. zahájit podle § 131 odst. 9 obch. zák. ve spojení s § 200b odst. 1 o.s.ř. řízení za účelem dosažení shody mezi skutečným stavem a stavem zápisů v obchodním rejstříku. Zahájení řízení je v tomto případě podmíněno veřejným zájmem a skutečností, že tím nebudou podstatně dotčena práva třetích osob.

Pokud se společenská smlouva nebo stanovy přijetím usnesení valné hromady dostaly do rozporu s kogentním zákonným ustanovením, lze společenskou smlouvu nebo stanovy napadnout obecnou určovací žalobou podanou dle § 80 písm. c) o.s.ř.

Pakliže všechny výše uvedené možnosti shrnu, lze konstatovat, že po uplynutí lhůt stanovených pro podání žaloby na neplatnost usnesení valné hromady lze přezkoumat platnost jen těch usnesení, která se promítnou do stavu zápisů v obchodním rejstříku nebo do znění společenské smlouvy či stanov.¹¹⁴

Návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady musí být podán v zákonné lhůtě, kterou stanoví ust. § 131 odst. 1 obch. zák. Návrh lze podat v objektivní lhůtě 3 měsíce ode dne zasedání valné hromady společnosti nebo v subjektivní lhůtě 3 měsíců ode dne, kdy se navrhovatel mohl dozvědět o zasedání valné hromady, pakliže valná hromada nebyla řádně svolána. Pro tento případ platí objektivní lhůta jednoho roku ode dne, kdy se zasedání valné hromady konalo. Uvedené lhůty jsou prekluzivní a po jejich uplynutí právo na podání návrhu k soudu zaniká.

Existuje rovněž možnost podání návrhu z toho důvodu, že tvrzené usnesení valné hromady nebylo přijato proto, že o něm valná hromada nehlasovala nebo že obsah

¹¹³ Bartošíková, M., Štenglová I.: Společnost s ručením omezeným. Praha: C. H. Beck, 2006. 2. vyd. s. 212.

¹¹⁴ Rada, I.: Neplatnost a nicotnost usnesení (nejen) valné hromady. Právní rádce, 2009. č. 1. s. 5.

tvrzeného usnesení neodpovídá usnesení, jež valná hromada přijala. Takovýto návrh je nutno podat do 3 měsíců ode dne, kdy se o něm navrhovatel dozvěděl, nejpozději však v objektivní lhůtě do 1 roku ode dne jednání nebo tvrzeného zasedání valné hromady.

Za situace, kdy usnesení valné hromady bylo přijato postupem podle § 127 odst. 7 obch. zák., je možné návrh podat do tří měsíců ode dne, kdy společnost společníkovi oznámila přijetí usnesení, nejpozději však do jednoho roku od přijetí napadaného usnesení. Subjektivní (tj. tříměsíční) lhůta platí pro společníky, kterým byly výsledky oznámeny, roční lhůta je pak určena dalším osobám, kterým výsledky oznámeny nebyly, případně byly oznámeny, ale opožděně.

Nejvyšší soud judikoval, že: *„Společník, jednatel nebo člen dozorčí rady společnosti může požádat do tří měsíců soud, aby vyslovil neplatnost usnesení valné hromady, pokud je v rozporu s právními předpisy, společenskou smlouvou, případně stanovami (§ 131 odst. 1 obch. zák.). Toto ustanovení obchodního zákoníku je nutné vztáhnout nejen na případy rozporu obsahu usnesení s uvedenými normami, ale i na případy, kdy usnesení není v souladu s předpisy upravujícími způsob svolání valné hromady.“*¹¹⁵

Napadnutelné je rovněž usnesení, které je v rozporu s dobrými mravy anebo obchází zákon. Přestože Nejvyšší soud neopustil tezi, že usnesení valné hromady není právním úkonem, aplikuje na obsah usnesení valné hromady ustanovení týkající se podmínek platnosti právního úkonu, uvedených v ust. § 39 obč. zák. K otázce dobrých mravů se Vrchní soud vyjádřil následovně: *„Usnesení valné hromady je však v rozporu s dobrými mravy tehdy, jestliže většinový společník proti vůli menšinového společníka rozhodne vahou svých hlasů tak, že menšinového společníka zbaví určitých práv, které mu byly garantovány společenskou smlouvou, a naopak sám na úkor menšinového společníka získá větší práva.“*¹¹⁶

Otázkou je, může-li být napadáno usnesení valné hromady, které obsahově není v rozporu s ust. § 56a obch. zák., avšak jednání společníků zneužívá postavení většiny vůči jinému společníkovi, kdy zneužívající není obsah usnesení, ale jednání ostatních společníků ve vztahu k jinému společníkovi v návaznosti na jeho účast ve společnosti. Na tuto otázku hledal řešení Nejvyšší soud, který judikoval¹¹⁷: *„Platnost usnesení valné hromady lze napadat pro rozpor jeho obsahu se zákonem, společenskou smlouvou či stanovami, pro nezákonnost postupu při svolání valné hromady nebo při přijímání usnesení a rovněž z důvodu, že valná hromada přijala usnesení, které nepatří do její působnosti. Z toho důvodu, že se ostatní společníci chovají ke společníkovi v rozporu s ust. § 56a obch. zák. mimo přijímání usnesení*

¹¹⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10.1. 1996, sp. zn. Odon 23/1995, Soudní rozhledy č. 3, 1996, s. 52.

¹¹⁶ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 9.12. 1998, sp. zn. Odo 528/2001, Právní rádce č. 1, 2009, s. 7.

¹¹⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10.5. 2006, sp. zn. 29 Odo 1168/2005.

valné hromady, však toto usnesení napadat nelze.“ S názorem Nejvyššího soudu souhlasím a ztotožňuji se rovněž s argumentem, že společník má v takovém případě možnost napadat jednotlivé úkony společníků, které za zneužívající považuje (např. vady při svolání valné hromady, hlasování na valné hromadě či obsah usnesení). Nikoliv však samotné usnesení, které je obsahově bezvadné.

Lhůta pro podání žaloby na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady podle § 131 odst. 1 obch. zák. je lhůtou hmotněprávní. Vrchní soud v Praze k tomu judikoval¹¹⁸: „Právo domáhat se vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady soudem je jedním z práv, které obchodní zákoník přiznává společníkům společnosti s ručením omezeným. Toto právo obchodní zákoník omezuje lhůtou, ve které je třeba uplatnit uvedené právo u soudu. Lhůta podle ustanovení § 131 odst. 1 obch. zák. není lhůtou procesní, neboť nezakládá lhůtu pro procesní úkon oprávněné osoby, ale lhůtu pro uplatnění práva u soudu. Marným uplynutím této lhůty právo, které nebylo uplatněno u soudu, zaniká a nelze je tedy již vykonat. Zmeškání lhůty nemůže soud prominout, jak je tomu, kromě případů, kdy to zákon výslovně zakazuje, u lhůt procesních.“

Platí, že povinnost tvrdit důvody neplatnosti usnesení a předkládat důkazy, čili důkazní břemeno a břemeno tvrzení, nese navrhovatel. Oprávněné osoby podávají návrh vlastním jménem, nikoliv jménem společnosti.

9.2 Nicotnost vs. neplatnost usnesení valné hromady

Obchodní zákoník s pojmem nicotnost usnesení valné hromady nepracuje, jedná se tudíž o doktrinální otázku. Přesto se však v judikatuře objevuje rozdílné pojetí obou pojmů, a to dle závažnosti vady, kterou dané usnesení trpí.

V zásadě platí, že **neplatnost usnesení** valné hromady může vyslovit jen soud, a to buď řízením o zápis skutečnosti do obchodního rejstříku, kterou usnesení založilo či má založit, nebo v řízení o vyslovení neplatnosti dle § 131 obch. zák. Takové řízení může iniciovat pouze omezený okruh osob v určité lhůtě.

Dokud tedy soud neplatnost nevysloví, je usnesení platné, byť by bylo stíženo jakkoliv závažnou vadou.¹¹⁹

Nicméně je na místě poznamenat, že soudy ve své rozhodovací praxi vytvořily určitý okruh výjimek z koncepce neplatnosti. Jelikož Nejvyšší soud považoval některé vady usnesení za natolik závažné, byla pro jejich režim vytvořena kategorie nicotnosti.

¹¹⁸ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 9.5. 2000, sp. zn. 32 Cdo 4/2000.

¹¹⁹ Čech, P.: Ještě k neplatnosti a nicotnosti usnesení valné hromady. Právní rádce, 2009. č. 4. s. 19.

J. Dědič¹²⁰ jako **nicotná** definoval ta **usnesení** valné hromady, která jsou přijata mimo působnost valné hromady. Taková usnesení nevyvolávají žádné právní účinky a není nezbytné, aby nicotnost takových usnesení valné hromady vyslovil soud. K nicotnosti proto soudy musí přihlížet ex officio a lze ji řešit jako otázku předběžnou v jakémkoliv řízení.

Nejvyšší soud tento závěr akcentoval svým rozhodnutím takto: „*Jestliže valná hromada akciové společnosti rozhodne o věci, jejíž rozhodování jí zákon nesvěřuje a nedovoluje ani, aby jí takové rozhodnutí svěřily stanovy, nemá takové rozhodnutí žádné právní účinky.*“¹²¹ Přestože se citované rozhodnutí Nejvyššího soudu o společenské smlouvě nezmiňuje, domnívám se, že pokud ani ona valné hromadě rozhodování určité záležitosti nesvěří, bude pro účely posuzování nicotnosti usnesení valné hromady vhodné postupovat obdobně.

Nejvyšší soud mimo jiné za nicotné považuje např. usnesení valné hromady o tom, že se společnost vzdává nároku na náhradu škody, či kterým mění smlouvu, jejímž je účastníkem, případně také rozhodnutí o odvolání likvidátora jmenovaného soudem. Valné hromadě rovněž nepřísluší zasahovat do obchodního vedení společnosti, i v takovém případě je usnesení valné hromady, stanovující pokyny jednatelům, nicotné.

Způsob, jakým se lze nicotnosti dovolat, existuje dvojitý. Dle judikatury¹²² je jednou z možností podání určovací žaloby v duchu ustanovení § 80 písm. c) o.s.ř., podle kterého je možné se domáhat určení, zda tu právní vztah nebo právo je, či není, je-li na tom naléhavý právní zájem.

Je však třeba zmínit, že praxe nerozlišuje mezi neplatností a nicotností usnesení valné hromady, a proto za druhou možnost pro napadnutí nicotného usnesení lze považovat podání žaloby dle ust. § 131 obch. zák.

V praxi se však s tímto postupem vyskytl problém, jelikož nebylo zřejmé, podle kterého ustanovení má navrhovatel svou žalobu podat, žádá-li soud o vyslovení nicotnosti usnesení. Pakliže podal žalobu na určení podle ust. § 80 písm. c) o.s.ř. a tato byla zamítnuta, mohlo se stát, že došlo během řízení k uplynutí lhůty pro podání žaloby dle § 131 obch. zák.¹²³ a navrhovatel tak ztratil šanci na úspěšné podání žaloby a vymožení svého nároku u soudu.

V případě nejistoty či pochybností ohledně výsledku řízení by tak navrhovatelé nakonec museli podávat jak návrh na vyslovení neplatnosti, tak návrh na určení nicotnosti.

¹²⁰ Dědič, J.: Nejvyšší soud České republiky: Neplatnost a nicotnost rozhodnutí valné hromady. Obchodněprávní revue, 2009. č. 5. s. 143.

¹²¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1.6. 2000, sp. zn. 32 Cdo 500/2000, Právní rádce č. 4, 2009, s. 20.

¹²² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8.10. 2008, sp. zn. 29 Odo 1639/2006, Právní rádce č. 4, 2009, s. 23.

¹²³ Pozn.: Podáním žaloby na určení totiž dle § 80 o.s.ř. nedochází k zachování lhůt podle § 131 odst. 1 obch.zák.

Výše popsaný problém vyřešil až Nejvyšší soud, který ve svém rozhodnutí¹²⁴ určil, že v řízení podle § 131 obch. zák. lze vyslovit neplatnost i nicotného usnesení.

9.2.1 Důvody, pro které soud neplatnost nevysloví

Ustanovení § 131 odst. 3 obch. zák. reguluje případy, kdy soud neplatnost usnesení valné hromady za určitých podmínek nevysloví, přestože je dané usnesení v rozporu se zákonem, společenskou smlouvou, zakladatelskou listinou či stanovami. Pokud soud neplatnost nevysloví, nastává dle § 131 odst. 7 obch. zák. překážka věcí rozhodnuté (res iudicata) a takové usnesení se stane nenapadnutelným a závazným.

Prvním důvodem, kdy soud neplatnost nevysloví, je situace, kdy došlo pouze k nepodstatnému porušení práv osob aktivně legitimovaných, anebo toto porušení nemělo závažné právní následky.¹²⁵ Soud neplatnost nevysloví, přestože došlo k porušení právních předpisů, společenské smlouvy, zakladatelské listiny či stanov, jelikož obecně platí, že prohlášením usnesení valné hromady za neplatné by neměla být způsobena větší škoda, než ponecháním usnesení v platnosti.

Druhou možností, kdy soud ponechá usnesení v platnosti, je situace, kdy by vyslovení neplatnosti usnesení znamenalo podstatný zásah do práv třetích osob získaných v dobré víře. Tento zásah však musí objektivně hrozit a další podmínkou pro nevyslovení neplatnosti usnesení je jednání třetích osob v důvěře v platnost usnesení.

Třetím důvodem pro nevyslovení neplatnosti rozhodnutí je již existující pravomocné rozhodnutí dle ust. § 131 odst. 3 písm. c) obch. zák. Pakliže existuje pravomocné rozhodnutí, je to postačující důvod pro nevyslovení neplatnosti usnesení, bez toho aniž by samotný zápis musel nutně být učiněn.¹²⁶

Vzhledem k tomu, že zápisy dle citovaného ustanovení se přímo dotýkají existence obchodní společnosti, je u nich dán natolik intenzivní zájem na jejich stabilitě, že zákonodárce vyloučil průlom do právního stavu založeného zápisem do obchodního rejstříku, i kdyby usnesení valné hromady, na jejichž základě k nim došlo, trpělo sebevětšími vadami. Jedná se tak o výjimku z pravidla, které jinak přiznává oprávněným osobám ochranu před rozhodnutím valné hromady trpícím některou z vad uvedených v § 131 odst. 1 obch. zák. Nejvyšší soud tak dospěl k názoru, že: *„Rozhodnutí valné hromady zakládající skutečnost, jejíž zápis do obchodního rejstříku má konstitutivní povahu, nelze přezkoumat pouze*

¹²⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.1. 2009, sp. zn. 29 Odo 1060/2006, Právní rádce č. 4, 2009, s. 23.

¹²⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20.5. 2010, sp. zn. 29 Cdo 4811/2009.

¹²⁶ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 240.

v případech vypočtených v ustanovení § 131 odst. 3 písm. c) obch. zák., přičemž konstitutivní povaha zápisu skutečnosti založené usnesením valné hromady do obchodního rejstříku nebrání - kromě výjimek stanovených zákonem - prohlášení takového usnesení za neplatné podle ustanovení § 131 obch. zák.¹²⁷

Čtvrtým důvodem je, že se vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady z důvodu jejího svolání v rozporu se zákonem dovolává pouze osoba, která tuto vadně svolanou valnou hromadu svolala nebo se podílela na jejím svolání. Bylo by totiž nelogické, aby ten, kdo způsobil nebo možná i věděl o vadách při svolání či konání valné hromady, se těchto mohl platně dovolat.

Posledním, pátým, důvodem, kdy soud neplatnost nevysloví, je případ, kdy se valné hromady zúčastnili všichni společníci nebo ti, kteří přítomni nebyli, následně vyslovili s přijatým usnesením souhlas, a to i přesto, že valná hromada byla svolána v rozporu s právními předpisy. Přijetí této poslední možnosti, kdy soud neplatnost nevysloví, je však velmi zavádějící, jelikož dle mého názoru dochází či může dojít k porušení práv a oprávněných zájmů členů statutárních a dozorčích orgánů, zvláště pokud by valná hromada rozhodla bez jejich vědomí, shodně T. Dvořák¹²⁸.

9.3 Aktivní legitimace – osoby oprávněné k podání návrhu na prohlášení usnesení valné hromady za neplatné

V prvním odstavci § 131 odst. 1 obch. zák. je uveden taxativní výčet oprávněných osob k podání návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady společnosti. Jedná se o každého společníka, člena statutárního orgánu, likvidátora, insolvenčního správce¹²⁹ a člena dozorčí rady společnosti.

Otázkou je, jak bude řešena situace, kdy daná osoba aktivní legitimaci pro podání návrhu sice měla, avšak ji v průběhu soudního řízení pozbyla.

V této otázce panuje názorový rozpor, kdy existuje argument, že ust. § 154 o.s.ř. určuje, že pro soudní rozhodnutí je rozhodující stav v době jeho vyhlášení. Není-li tedy navrhovatel nadán ani k tomuto dni aktivní legitimací, pak nelze vůbec návrh přezkoumávat pro absenci účastenství navrhovatele. Dle M. Bartoškové a I. Štenglové¹³⁰ tento přístup není správný, jelikož návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady je zvláštním druhem určovacího návrhu, pro která obchodní zákoník výslovně určuje okruh osob,

¹²⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.5. 2008, sp. zn. 29 Odo 1271/2006.

¹²⁸ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 241.

¹²⁹ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁰ Bartošková, M., Štenglová, I.: Společnost s ručením omezeným. Praha: C. H. Beck, 2006. 2. vyd. s. 213.

u kterých je dán právní zájem na určení právě tím, že vymezuje, které osoby jsou oprávněny návrh na vyslovení neplatnosti usnesení podat. Jestliže tedy oprávněná osoba návrh podala a poté ztratila postavení opravňující ji k podání návrhu, bude dle jejich názoru nutno zkoumat, zda v době vydání rozhodnutí trvá **právní zájem** na vydání požadovaného rozhodnutí dle § 80 písm. c) o.s.ř. Teprve pro toto zkoumání nalezne své uplatnění ust. § 154 odst. 1 o.s.ř.

Druhou problematickou otázkou je situace, kdy osoba sice byla osobou oprávněnou v době přijetí rozhodnutí valné hromady, avšak tuto svou legitimaci již neměla v době podání žaloby. (např. situace, kdy valná hromada rozhodla o vyloučení společníka a tento se poté dovolává neplatnosti). Tento případ je nutno posuzovat se zřetelem k § 80 písm. c) o.s.ř. Výše zmíněné autorky se přiklání k názoru, že je třeba zkoumat, zda je u konkrétního navrhovatele dán právní zájem na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady.

Zásadní otázkou však zůstává, zdali je možné, aby osoba odvozovala svou aktivní legitimaci pouze z ust. § 80 písm. c) o.s.ř. Takovým případem je situace, kdy se vyslovení neplatnosti rozhodnutí valné hromady domáhá osoba, která nikdy nebyla v právním postavení osoby uvedené v § 131 odst. 1 obch. zák. (např. dědic obchodního podílu).

Dle P. Hampela¹³¹ je takovýto postup vyloučen, jelikož ust. § 80 písm. c) o.s.ř. je možno použít pouze podpůrně k § 131 odst. 1 obch. zák., pakliže konkrétní subjekt měl postavení osoby uvedené v § 131 odst. 1 obch. zák., avšak toto pozbyl, a to buď před podáním návrhu na zahájení řízení, nebo po jeho podání. Svůj názor opírá o pádný argument, a sice, že ustanovení § 131 odst. 1 obch. zák. mimo jiné stanoví prekluzivní lhůty k uplatnění práva pro vyjmenované osoby na podání návrhu pro vyslovení neplatnosti usnesení, jejichž marným uplynutím právo zaniká. Považuje proto za nelogické, aby taxativně vymezený okruh osob byl těmito zákonnými lhůtami omezen, zatímco jiné osoby by se mohly svého práva dovolávat prakticky kdykoliv, a to s pouhým odkazem na právní zájem.

Stejný názor zastávají M. Bartošíková a I. Štenglová¹³² a ve své publikaci uvádí: „Nelze rozhodovat o neplatnosti usnesení valné hromady na návrh kohokoli, kdo osvědčí právní zájem na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady.“ Následně dodávají: „Okruh osob oprávněných dle ust. § 131 odst. 1 obch. zák. domáhat se vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady je totiž k ust. § 80 písm. c) o.s.ř. v poměru legis specialis.“

¹³¹ Hampel, P.: Osoby oprávněné domáhat se vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady společnosti. Právní rádce, 2005. č. 7. s. 30.

¹³² Bartošíková, M., Štenglová, I.: Společnost s ručením omezeným. Praha: C. H. Beck, 2006. 2. vyd. s. 214.

Opačný postoj k této problematice zaujal K. Eliáš¹³³, který tvrdí: „*Dikcí § 131 obch. z. není pro další osoby suspendována využitelnost předpisu § 80 písm. c) o.s.ř. Pokud by tomu tak mělo být, musil by zákonodárce výslovně stanovit, že k žalobě jsou legitimovány pouze osoby uvedené v § 131 obch. z.*“

Judikatura¹³⁴ se k problematice vyjádřila následujícím způsobem: „*Ztrátou postavení opravňujícího určitou osobu k podání návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady podle § 131 odst. 1 obch. zák. ztrácí oprávněná osoba zásadně i aktivní věcnou legitimaci v řízení podle § 131 obch. zák. To neplatí, jestliže prokáže, že v době rozhodování trvá její právní zájem na vydání požadovaného rozhodnutí, protože může mít dopad na její poměry založené jejím vztahem ke společnosti.*“

Souhlasím s názorem P. Hampla a I. Štenglové, jelikož považuji za nutné, aby zde byla nastolena právní jistota, že návrh nebude podán osobou, která osvědčí *pouze* právní zájem, kdy zrušení usnesení valné hromady by šlo k tíži např. třetím osobám; na druhou stranu je však třeba předcházet možnosti, aby byl společník odvolán z funkce jen proto, že podal návrh na vyslovení neplatnosti usnesení a samotná tato skutečnost by vedla ke ztrátě jeho aktivní legitimace, a tudíž k znemožnění prosazení nároku u soudu.

9.4 Pasivní legitimace

Pasivní legitimaci má vždy pouze společnost, jejíž valná hromada sporné usnesení přijala. Tato společnost pak před soudem jedná svým statutárním orgánem.¹³⁵ Pro případ, že návrh podali všichni jednatelé, resp. společnost má pouze jediného jednatele, který podal návrh podle § 131 obch. zák., stanoví § 131 odst. 6 obch. zák., že za společnost před soudem jedná pověřený člen dozorčí rady. Pakliže společnost dozorčí radu nemá, nebo i všichni členové dozorčí rady jsou navrhovateli, má valná hromada povinnost do 3 měsíců ode dne doručení návrhu společnosti zvolit zástupce, který bude jménem společnosti před soudem vystupovat. Citované ustanovení reguluje také situaci, kdy valná hromada zástupce neurčí, pro takový případ jmenuje opatrovníka společnosti soud.

9.5 Neplatnost usnesení přijatých podle § 130 a § 132 obch. zák.

Přijímáním usnesení mimo valnou hromadu se zabývám v následující kapitole. Přesto je na místě zmínit, že lhůta pro podání návrhu na vyslovení neplatnosti počíná běžet ode dne,

¹³³ Eliáš, K.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Prospektum, 1997. 1. vyd. s. 159.

¹³⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1.8. 2002, sp. zn. Odo 11/2002.

¹³⁵ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 239.

kdy společnost oznámila společníkovi přijetí usnesení, její délka je 3 měsíce. Nejpozději lze toto právo uplatnit v objektivní lhůtě, která má délku 1 roku ode dne přijetí usnesení. I přesto, že se společník o přijetí usnesení nedoví, jeho právo po uplynutí této lhůty zaniká.

V případě společnosti, která má jediného společníka, je dle I. Štenglové¹³⁶ rovněž dána možnost podat návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady. V tomto případě tak právo bude příslušet jednateli, likvidátorovi, správci konkursní podstaty, vyrovnacímu správci, případně členovi dozorčí rady, pokud byla zřízena. Pro běh lhůt se přiměřeně uplatní pravidla obsažená v ust. § 131 obch. zák.

9.6 Právo na náhradu škody a přiměřené zadostiučinění

Ustanovení § 131 odst. 4 obch. zák. upravuje právo na náhradu škody způsobené porušením zákona, společenské smlouvy, zakladatelské listiny či stanov. Pouze společníci mohou uplatňovat právo na přiměřené zadostiučinění, přičemž toto právo musí být uplatněno ve lhůtě určené pro podání návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení nebo ve lhůtě 3 měsíců ode dne, kdy nabylo právní moci usnesení soudu, kterým byl návrh zamítnut podle § 131 odst. 3 obch. zák.¹³⁷

Právo na náhradu škody mají společníci i jiné osoby, a to i v případě, že soud neplatnost usnesení dle ust. § 131 odst. 3 obch. zák. nevysloví.

T. Dvořák¹³⁸ se domnívá, že pro úspěšné uplatnění nároku na náhradu škody nebo přiměřené zadostiučinění není stanovena podmínka, že neplatnost usnesení valné hromady musí být stanovena soudem. Dle jeho názoru právo na náhradu škody nelze vázat na soudní určení neplatnosti, jelikož to, zda škoda vznikla, může být zřejmé až po určité době, tedy v okamžiku, kdy již podat návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady není možné.

Opačný názor vyslovila I. Štenglová¹³⁹ s poukazem na to, že soud nesmí platnost usnesení valné hromady posuzovat jako předběžnou otázku. S tímto názorem se plně ztotožňuji, jelikož mimo jiné pro účastníky a další osoby znamená určitou míru právní jistoty, a proto další zkoumání platnosti či neplatnosti případně možnosti náhrady škody po uplynutí zákonem stanovených lhůt pro podání návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení považuji za bezpředmětné.

¹³⁶ Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2006. 11. vyd. s. 429.

¹³⁷ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 243.

¹³⁸ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 242.

¹³⁹ Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2006. 11. vyd. s. 429.

10. Rozhodování mimo zasedání valné hromady

Obchodní zákoník přijímání rozhodnutí mimo valnou hromadu společníky výslovně připouští v § 130 obch. zák., který konstruuje valnou hromadu bez fyzického shromáždění společníků. V této kapitole se zabývám nejen výše uvedeným ustanovením, ale věnuji se také rozdílům mezi přijímáním rozhodnutí společníků učiněných dle ust. §§ 130, 127 odst. 7, 141, 149a a 152 obch. zák. a § 19 odst. 1 PřemZ.

10.1 Co lze či nelze považovat za rozhodování mimo valnou hromadu

Do určité míry je otázkou, jaké všechny způsoby rozhodování lze považovat za rozhodování mimo valnou hromadu. I. Pelikánová¹⁴⁰ se k dané problematice vyjadřuje takto: „jsou upraveny dvě formy rozhodování mimo valnou hromadu; jednak komplementární souhlas nepřítomného společníka, jednak hlasování společníků bez konání valné hromady.“ Tuto charakteristiku lze chápat jako pojetí rozhodování mimo valnou hromadu v širším slova smyslu. Rozhodování mimo valnou hromadu dle ust. § 127 odst. 7 obch. zák. totiž umožňuje, aby byl souhlas nepřítomného společníka společnosti doručen s účinkem, jako kdyby se hlasování na valné hromadě účastnil. Jedná se tudíž o rozhodování valné hromady, avšak formou tzv. „dohlasování“, kdy se valná hromada sice konala, avšak společník se jí osobně neúčastnil.

V užším smyslu lze za rozhodování mimo valnou hromadu dle obchodního zákoníku považovat postup dle § 130, kdy je již z ustanovení zákona zřejmé, že se jedná o konstrukci valné hromady bez fyzického shromáždění společníků, tedy bez nutnosti valnou hromadu vůbec konat. Dle zákona o přeměnách obchodních společností a družstev je rozhodování mimo valnou hromadu umožněn ustanovením § 19.

Je však nutné vypořádat se s ustanoveními §§ 141, 149a a 152 obch. zák. a jejich postavením v souvislosti s rozhodováním mimo valnou hromadu. J. Holejšovský¹⁴¹ postup dle těchto ustanovení nepovažuje za rozhodnutí učiněné mimo valnou hromadu. Jedná se o formu dohody společníků uzavřenou mimo rámec orgánů společnosti ve věcech, o kterých v některých případech valná hromada nemá působnost rozhodovat (srov. ust § 125 odst. 1 písm. d) obch. zák.).

Za rozhodování mimo valnou hromadu lze tedy považovat taková rozhodnutí, která jsou jinak v působnosti valné hromady a přitom zároveň za tím účelem žádná valná hromada svolána nebyla. Tomuto odpovídá ust. § 19 PřemZ a § 130 obch. zák., které následně rozvádím.

¹⁴⁰ Pelikánová, I., Černá, S. a kol.: Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. II. díl. Praha: ASPI, a.s., 2006. s. 414-415.

¹⁴¹ Shodně: Holejšovský, J.: Rozhodnutí mimo valnou hromadu. Obchodněprávní revue, 2011, č. 6, s. 164.

10.2 Rozhodování dle ust. § 130 obchodního zákoníku

Případ regulovaný v ust. § 130 obch. zák. umožňuje operativní rozhodování v naléhavých případech, jež nesnesou odkladu. Jedná se o specifickou úpravu rozhodovacího procesu, kdy společníci jsou oprávněni rozhodovat o záležitostech, které jinak spadají do působnosti valné hromady namísto tohoto orgánu, avšak pouze prostřednictvím písemného hlasování.

Jelikož je ustanovení § 130 obch. zák. kogentního charakteru, nelze jeho aplikaci nijak vyloučit, případné ustanovení ve společenské smlouvě o derogaci tohoto způsobu rozhodování by bylo absolutně neplatné.

V teorii se často objevuje problém ohledně otázky osob oprávněných předložit návrh usnesení jednotlivým společníkům. V citovaném ustanovení je vágně uveden pojem „osoba, která je jinak oprávněná svolat valnou hromadu“. K. Eliáš¹⁴² se jednoznačně vyslovuje pro výklad, který se neomezuje pouze na jednatele, jakožto oprávněné, ale právo předložit návrh usnesení přiznává také dalším orgánům (dozorčí radě) a oprávněným osobám (společníkům).

S touto koncepcí naprosto souhlasím, nicméně se domnívám, že by de lege ferenda bylo vhodné, aby dané ustanovení bylo dispozitivního charakteru a dovolovalo společníkům jeho použití omezit či jinak upravit. Rovněž by byla vhodná taková úprava, která by umožnila společníkům vynětí některých otázek a místo možnosti rozhodování o nich mimo valnou hromadu pro jejich důležitost stanovit povinnost jejich prodiskutování na valné hromadě.

Další problematickou otázkou je, zdali má návrh mít obligatorně písemnou podobu či nikoliv. V tomto bodě se řada expertů rozchází. Zatímco T. Dvořák¹⁴³ tuto otázku vůbec neřeší a písemnou formu bere jako samozřejmost, I. Štenglová a M. Bartošíková¹⁴⁴ jazykovým výkladem slova „předložit“ dochází k možnosti volby ústního návrhu společníkům s poukazem na skutečnost, že písemná forma je z hlediska průkaznosti znění návrhu usnesení a jeho doručení jistější variantou.

Absenci konkrétní formy návrhu v zákoně považuji za nedostatek právní úpravy tohoto problému a kloním se k názoru, že písemná forma návrhu usnesení by měla být pro tak specifický institut, jakým hlasování mimo valnou hromadu bezesporu je, obligatorní.

Obchodní zákoník nijak neupravuje délku lhůty stanovenou v návrhu usnesení pro vyjádření jednotlivých společníků k návrhu (srov. § 19 odst. 1 PřemZ, kde je minimální lhůta pro vyjádření zákonem stanovena v délce 2 týdnů od doručení návrhu rozhodnutí).

¹⁴² Eliáš, K.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Prospektum, 1997. 1. vyd. s. 154.

¹⁴³ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 227.

¹⁴⁴ Bartošíková, M., Štenglová, I.: Společnost s ručením omezeným. Praha: C. H. Beck, 2006. 2. vyd. s. 211.

V literatuře panuje shoda v názoru, že tato lhůta musí být přiměřená povaze návrhu a poskytovat tak společníkům dostatečný časový prostor pro rozhodnutí a vyjádření.¹⁴⁵ Z principu zákazu znevýhodnění některého ze společníků dle § 56a odst. 2 obch. zák. lze dovodit, že lhůta musí být stanovena pro všechny společníky ve stejné délce.

Pro přijetí návrhu platí stejná pravidla, jako při rozhodování na valné hromadě (viz. § 127 odst. 3 a 4 obch. zák., § 17 odst. 2 obch. zák., § 20 a další ustanovení PřemZ). Většina hlasů potřebných pro přijetí usnesení se počítá z hlasů **všech** společníků, proto se ust. § 127 odst. 1 obch. zák. vzhledem ke speciální povaze ust. § 130 odst. 1 obch. zák. nepoužije.

Společník se k předloženému návrhu obligatorně vyjadřuje v písemné formě. Pokud tak neučiní nebo se nevyjádří ve stanovené lhůtě, uplatní se obecná zásada *qui tacet, consentire non videtur* a jeho postoj bude brán jako nesouhlasný. Vyjádřit se k návrhu však nemůže společník, který dle § 127 odst. 5 obch. zák. nemá hlasovací právo, k jeho hlasu se proto nepřihlíží. Obdobně bude také v tomto případě uplatněno ustanovení § 127 odst. 6 ve vazbě na § 186 odst. 1 obch. zák., stejně jako ustanovení o tom, kdy zákaz výkonu hlasovacích práv neplatí (viz. § 127 odst. 9 obch. zák.).

Za nedostatek právní úpravy lze považovat tu skutečnost, že zákon nestanoví lhůtu ani způsob, jakým se společníci o výsledcích hlasování dozví. Lze dovodit, že osoba, která návrh předložila, pak jednotlivým společníkům výsledky hlasování oznámí. J. Holejšovský¹⁴⁶ dle mého názoru zcela správně zastává názor, že forma oznámení má být písemná. Je zjevné, že předchozí úprava této otázky ve společenské smlouvě situaci jednoznačně vyřeší. Dle J. Dědiče¹⁴⁷ „povinná osoba musí splnit oznamovací povinnost bez zbytečného odkladu.“

Obdobně jako u návrhu usnesení, i v tomto případě budou výsledky hlasování zaslány na adresu společníka, která je známa společnosti, pročež též osobám, které návrh učinily, ledaže by společník výslovně oznámil nutnost doručování na jinou adresu.

Na závěr je vhodné zmínit ust. § 130 odst. 2 obch. zák., podle něhož stanoví-li zákon v daném případě pro přijetí rozhodnutí valné hromady požadavek notářského zápisu, může být rozhodnutí mimo valnou hromadu přijato pouze tehdy, pokud projev vůle společníka, kterým vysloví souhlas, má rovněž formu notářského zápisu. Nedodržení tohoto ustanovení by vedlo k neplatnosti takto vysloveného souhlasu, a tudíž by znamenalo, že souhlas společníkem nebyl udělen.

¹⁴⁵ Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2006. 11. vyd. s. 414.

¹⁴⁶ Holejšovský, J.: Rozhodnutí mimo valnou hromadu. Obchodněprávní revue, 2011, č. 6, s. 168.

¹⁴⁷ Dědič, J.: Obchodní zákoník. Komentář. 2. díl. Praha: Polygon, 2002. s. 1155.

11. Rozhodování v jednočlenné společnosti

V praxi je možné se setkat s případem, kdy společnost zakládá jediný zakladatel dle § 105 odst. 2 obch. zák., který se tak stane jediným společníkem, anebo se obchodní podíly spojí dle § 119 obch. zák. v rukou jednoho společníka. V této kapitole bych se ráda krátce zamyslela nad povahou rozhodnutí, která jediný společník činí, jejich formou a náležitostmi, případně dalšími specifiky, které s sebou existence jediného společníka ve společnosti přináší.

11.1 Rozhodování dle ust. § 132 obch. zák.

Zásadně platí, že jediný společník nemůže vykonávat jednatelské oprávnění ve společnosti, není-li současně jednatelem.¹⁴⁸ Z této konstrukce jasně plyne, že osoba jediného společníka může být od osoby jednatele odlišná, ačkoliv se s touto koncepcí v praxi lze setkat spíše výjimečně.

Již z ustanovení § 132 odst. 1 obch. zák. plyne, že působnost, kterou ve vícečlenných společnostech vykonává valná hromada, zde vykonává jediný společník sám, avšak společník se valnou hromadou nestává a ani ji netvoří.

Zásadně platí, že všechna rozhodnutí, která jediný společník v působnosti valné hromady činí, musí mít písemnou formu a v těch případech, kdy zákon požaduje pořízení notářského zápisu o usnesení valné hromady, musí být o rozhodnutí jediného společníka pořízen notářský zápis. Dle T. Dvořáka¹⁴⁹ má tento zápis formu notářského zápisu úkonového dle § 62 a násl. not. ř. Rozhodnutí jediného společníka musí být samozřejmě podepsáno.

V praxi je obvyklé, že jediný společník společnosti s ručením omezeným je i jejím jediným jednatelem, jedná-li se o fyzickou osobu.

Nežřídka se ale stává, že jediným společníkem je akciová společnost. Takový případ řeší judikatura Nejvyššího soudu¹⁵⁰ následovně: *„Jestliže je jediným společníkem společnosti s ručením omezeným akciová společnost, činí rozhodnutí jediného společníka v působnosti valné hromady představenstvo akciové společnosti. K přijetí takového rozhodnutí není třeba svolávat zvláštní zasedání představenstva.“* Pakliže je jediným společníkem společnosti společnost s ručením omezeným, jednají za tuto společnost stanovami nebo zakladatelskou

¹⁴⁸ Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2006. 11. vyd. s. 429.

¹⁴⁹ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 229.

¹⁵⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17.6.2003, sp. zn. 29 Odo 882/2002.

smlouvou určení jednatele mateřské společnosti s ručením omezeným anebo jednatele dceřiné společnosti, případně společník této společnosti.

U společnosti s ručením omezeným, založenou územně samosprávnou jednotkou (obcí) jedná za společnost výlučně rada obce: „*Rozhodování o věcech obce jako jediného společníka obchodní společnosti je podle § 102 odst. 2 písm. c) zákona o obcích vyhrazeno pouze radě obce. V tomto svém postavení je "naprosto nezastupitelná.*“¹⁵¹

Považuji za vhodné zmínit ustanovení § 105 odst. 2 obch. zák., které zakazuje řetězení společností s ručením omezeným s jediným společníkem, které tak ze zákona nesmí být jediným zakladatelem nebo jediným společníkem jiné společnosti s ručením omezeným. Sankcí za vznik této situace (např. nabytím obchodního podílu v jednočlenné společnosti v okamžiku, kdy sama mateřská společnost má pouze jediného společníka), je možnost soudu zrušit i bez návrhu obě společnosti, tedy mateřskou i dceřinou.¹⁵²

Podobně jako u usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným s více společníky, je i zde často diskutována otázka, jedná-li se při rozhodování jediného společníka o právní úkon či nikoliv. Judikatura v tomto ohledu není jednotná, avšak nakonec se většinový názor ustálil na zamítavém postoji k pojetí rozhodnutí jediného společníka jakožto právního úkonu, a to s poukazem na již citovaný judikát Nejvyššího soudu¹⁵³ s tím, že rozhodování v působnosti valné hromady není jednáním společnosti ve vztahu ke třetím osobám a nejedná se tedy o právní úkon společnosti.

Opačné stanovisko vyjádřil J. Krůta s tím, že samostatné rozhodování jediného společníka je projevem vlastní vůle subjektu způsobilého k právním úkonům a jedná se tedy o projev vůle tohoto společníka navenek, a proto je nutné jej považovat za právní úkon.¹⁵⁴

S tímto názorem souhlasím, jelikož tak umožňuje jeho posuzování dle ust. § 39 obč. zák. o právních úkonech a zjednodušuje odpověď na otázku, jestli se notářský zápis o tomto rozhodnutí má sepisovat jakožto úkonový, jak se ostatně v nynější notářské praxi bez ohledu na povahu rozhodnutí běžně děje.

11.2 Dispozice s obchodním podílem v jednočlenné společnosti

Dle § 115 odst. 2 obch. zák. je u společnosti s jediným společníkem převod obchodního podílu na třetí osobu vždy možný. Zatímco v odst. 1 téhož ustanovení je kladen požadavek

¹⁵¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23.5.2007, sp. zn. 29 Cdo 507/2007.

¹⁵² Krůta, J.: Rozhodnutí jediného společníka s.r.o. v působnosti valné hromady. Ad Notam, 2008. č. 2. s. 52.

¹⁵³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 1997, sp. zn. 1 Odon 88/97.

¹⁵⁴ Krůta, J.: Právní povaha rozhodnutí jediného společníka a nová judikatura. Ad Notam, 2008. č. 6. s. 203.

na souhlas valné hromady, u jednočlenné společnosti z logiky věci plyne, že souhlasu valné hromady není pro platnost převodu obchodního podílu zapotřebí.

Smlouva o převodu obchodního podílu musí kromě písemné formy, úředně ověřených podpisů a jiných náležitostí rovněž splňovat podmínku písemného prohlášení nabyvatele obchodního podílu o přistoupení ke společenské smlouvě. Z judikatury vyplývá, že prohlášení o přistoupení k zakladatelské listině musí učinit i nabyvatel stoprocentního obchodního podílu.¹⁵⁵

Rozhodovací praxe se ustálila na názoru, že k převodu obchodního podílu v jednočlenné společnosti je zapotřebí dodržení formy notářského zápisu.

Za splnění podmínek stanovených zákonem je možné obchodní podíl rozdělit, pakliže tento postup společenská smlouva nevylučuje. Není rovněž vyloučen postup opačný, kdy se podíly jednotlivých společníků spojí v rukách jediného společníka a dojde tak k vytvoření jednočlenné společnosti s ručením omezeným.

Ustanovení § 117 odst. 1 obch. zák. upravuje rozdělení obchodního podílu společnosti a stanoví podmínku souhlasu valné hromady s tímto krokem, a to ve formě notářského zápisu. Citované ustanovení však výslovně nestanoví odlišný režim pro jednočlennou společnost. Teorie se v podstatě shoduje na tom, že k rozdělení obchodního podílu jediného společníka není potřeba žádného zvláštního úkonu společnosti ani společníka.¹⁵⁶

Ust. § 117a obch. zák. neklade společníkovi jednočlenné společnosti žádné překážky, aby svůj obchodní podíl na základě svého uvážení zatížil zástavním právem.

¹⁵⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24.4. 2002, sp. zn. 29 Odo 264/2001. Bulletin advokacie, 2010. č. 6. s. 24.

¹⁵⁶ Hajná, K.: K převodu obchodního podílu jednočlenné společnosti s ručením omezeným. Bulletin advokacie, 2010. č. 6. s. 24.

12. Vztah valné hromady k ostatním orgánům společnosti

Valná hromada jakožto kolektivní orgán není jediným orgánem, který v s.r.o. zaujímá určité místo, a proto považuji za vhodné věnovat jednu část své práce také srovnání kompetencí a popisu vzájemných vztahů mezi orgány společnosti, společníky a jednatelem. Teprve celá koncepce společnosti s ručením omezeným jako celek spolu s vymezením vzájemných vnitřních vztahů vytváří jedinečnou strukturu každé společnosti a dává tak možnost vzniku, určování obchodní strategie a obchodního vedení té které společnosti.

12.1 Vztah valné hromady a statutárního orgánu s. r. o.

Postavení jednatelů ve společnosti reguluje ust. § 133 obch. zák., které stanoví, že statutárním orgánem společnosti je jeden nebo více jednatelů. Jejich jednatelem může omezit společenská smlouva, stanovy nebo **valná hromada**. První jednatele společnosti jsou jmenováni ve společenské smlouvě, v každém dalším případě jsou jmenováni a odvoláváni valnou hromadou.

Jednatelem se osoba zvolená na zasedání valné hromady stává dnem svého zvolení či jmenování do funkce, následný zápis do obchodního rejstříku dle § 35 písm. f) obch. zák. má pouze deklaratorní význam. Jednatelem může být zásadně pouze fyzická osoba, a to buď společník, nebo i jiná osoba, splňující zákonem stanovené podmínky pro výkon funkce jednatele.

Rozsah jednatelem oprávnění dle § 135 odst. 2 ve spojitosti s § 194 odst. 4 až 7 obch. zák. může být nejen společenskou smlouvou a stanovami, ale také **rozhodnutím valné hromady omezen**. Toto ustanovení má však pouze význam pro uspořádání vnitřních vztahů ve společnosti a ve vztahu ke třetím osobám je neúčinné. Stane-li se tak, že jednatel překročí jemu stanovené jednatelem oprávnění, bude takový úkon platný, avšak zakládá odpovědnost jednatele vůči společnosti za případně způsobenou škodu.

Valná hromada má povinnost do tří měsíců od skončení funkce jednatele jmenovat jednatele nového, pakliže tak neučiní, ustanoví jednatele na návrh osoby, která na tom osvědčí právní zájem, soud (§ 194 odst. 2 obch. zák.).

12.1.1 Povinnost respektovat usnesení valné hromady

Jednatelé jsou stejně jako společníci **povinni respektovat usnesení** valné hromady (§ 135 odst. 2, § 194 odst. 4 obch. zák.). V zákoně jsou v cit. ust. výslovně uvedeny pojmy „zásady“ a „pokyny“, avšak ty může valná hromada udílet právě formou usnesení.

Pokud by usnesení valné hromady bylo v rozporu s právními předpisy a jednatel by jej uposlechl, vedl by takovýto postup jednatele k jeho odpovědnosti za škodu, která by společnosti vznikla (§ 135 odst. 2, § 194 odst. 5 obch. zák.). Naproti tomu uposlechnutí usnesení, které je v rozporu pouze se společenskou smlouvou nebo stanovami, by takovéto důsledky nemělo.¹⁵⁷ Jednatel totiž nemůže být činěn odpovědným za to, že valná hromada po něm žádá postup, který ve své podstatě není v rozporu se zákonem. Pro takový případ, kdy by valná hromada po jednatelem požadovala postup, který by byl v rozporu se společenskou smlouvou či stanovami, avšak nikoliv v rozporu se zákonem, by bylo vhodné, aby jednatel nechal do zápisu z jednání valné hromady uvést, že pokyny, které mu valná hromada dává, jsou v rozporu se společenskou smlouvou či stanovami. Přestože odpovědnost jednatele není v takovém případě dána, bude jednoznačně možné určit, že skutečně nezanedbal žádnou ze svých povinností a postupoval s péčí řádného hospodáře tak, jak mu ukládá zákon.

Jednatelé jsou povinni se řídit zásadami a pokyny valné hromady, pakliže jsou v souladu s právními předpisy. K tomu je třeba dodat, že pokyn valné hromady je vždy v rozporu s právním předpisem, jestliže se bezprostředně týká obchodního vedení společnosti.¹⁵⁸ Zjistí-li jednatel případný rozpor, má povinnost jako osoba vykonávající svou funkci s péčí řádného hospodáře bezodkladně společnost o tomto uvědomit.

Odpovědnosti za způsobenou škodu se může jednatel zprostit při splnění podmínek uvedených v ust. § 374 obch. zák.

*„Je-li sporné, zda jednatel jednal s péčí řádného hospodáře, nese důkazní břemeno o tom, že tak jednal, jednatel sám. Pokud jednatel poruší tuto svou povinnost, je povinen nahradit škodu tím způsobenou, ledaže prokáže, že porušení povinnosti bylo způsobeno okolnostmi vylučujícími odpovědnost.“*¹⁵⁹

Pokud je usnesení v rozporu s právními předpisy, společenskou smlouvou nebo stanovami, dává § 131 odst. 1 obch. zák. jednatelem možnost napadnout takové usnesení u soudu a žádat o vyslovení jeho neplatnosti.

Již vzniklá a společnosti známá škoda z porušení povinností při výkonu funkce jednatele může být usnesením valné hromady prominuta. V praxi bývá docela časté, že valná hromada uděluje jednatelem tzv. **absolutorium**, kterým se tak společnost vzdává nároku na náhradu již vzniklé škody.

¹⁵⁷ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 276.

¹⁵⁸ Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2006. 11. vyd. s. 670.

¹⁵⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24.7.2007, sp. zn. 29 Odo 1725/2006.

12.1.2 Požadavek předchozího souhlasu valné hromady s některými kroky statutárního orgánu s.r.o.

Za účelem ochrany majetku společnosti a oprávněných zájmů společníků stanoví obchodní zákoník soubor zvláštních omezení. Podle § 135 odst. 2 obch. zák. se použije ust. § 196a obch. zák.

Jedná se o situaci, kdy společnost uzavírá smlouvu o úvěru nebo o půjčce s osobou, která je oprávněna jménem společnosti takovou smlouvu uzavřít, nebo s osobami jim blízkými, nebo smlouvu o bezplatném převedení majetku společnosti na tyto osoby. V takovém případě je nutné mít k této dispozici předchozí souhlas valné hromady a činit tento úkon jen za podmínek obvyklých v obchodním styku. Co je podmínkou obvyklou v obchodním styku zákon nijak nevynezuje a zřejmě definice a výklad tohoto pojmu bude záležet na uvážení soudu v tom kterém případě.

Souhlas valné hromady podle § 196a odst. 1 obch. zák. musí být udělen před uzavřením smlouvy a jeho nedostatek způsobuje její neplatnost. Souhlas podle § 196a odst. 3 obch. zák. může být i následný a jeho nedostatek způsobuje pouze neúčinnost uzavřené smlouvy, jelikož valná hromada může souhlas udělit i dodatečně. Valná hromada rozhoduje v těchto případech prostou většinou hlasů, nevyžadují-li stanovy vyšší počet hlasů.¹⁶⁰

Souhlas valné hromady není dle § 196a odst. 2 obch. zák. zapotřebí tehdy, jedná-li se o půjčku či úvěr poskytnutý ovládající osobou ovládané osobě nebo pokud se jedná o zajištění závazků ovládané osoby ovládající osobou.

12.2 Vztah valné hromady a kontrolního orgánu s.r.o.

Dozorčí radu jakožto orgán, který je zřizován pouze stanoví-li tak zákon nebo společenská smlouva, volí valná hromada. Obdobně jako u jednatelů, i první členové dozorčí rady jsou jmenovitě uvedeni ve společenské smlouvě.

Členem dozorčí rady může být osoba splňující zákonné podmínky pro výkon této funkce, ust. § 139 obch. zák. pak stanovuje neslučitelnost funkce člena dozorčí rady s funkcí jednatele společnosti.

Společenská smlouva, stanovy ani usnesení valné hromady nemohou působnost dozorčí rady nijak omezit, mohou ji však rozšířit.

¹⁶⁰ Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2006. 11. vyd. s. 681.

12.2.1 Práva a povinnosti dozorčí rady

Ve vztahu k valné hromadě má dozorčí rada několik oprávnění. Jedním z nich je vyjádřeno v ust. § 140 odst. 1 obch. zák. a přiznává dozorčí radě účastnit se valné hromady, kde jim musí být uděleno slovo, kdykoliv o to požádají.

Ustanovení § 131 odst. 1 obch. zák. přiznává dozorčí radě možnost podat k soudu návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, je-li v rozporu se stanovami, společenskou smlouvou nebo právními předpisy.

Mezi povinnosti dozorčí rady patří povinnost předkládat valné hromadě vyjádření o přezkumu účetních závěrek a návrhu na rozdělení zisku a úhrady ztrát. Mimo jiné je dozorčí rada povinna minimálně jednou ročně valné hromadě podávat zprávy, není-li ve společenské smlouvě stanoveno jinak.

Dozorčí rada svolá valnou hromadu pokaždé, vyžadují-li to zájmy společnosti. Důvodem pro svolání mimořádné valné hromady je zpravidla zjištění učiněné dozorčí radou při její kontrolní činnosti. Posouzení toho, zda zájmy společnosti vyžadují svolání valné hromady, je zcela neomezeným právem dozorčí rady. V praxi se jedná převážně o důvody hospodářské, nebo o případy, kdy jednatele řádně neplní své úkoly.¹⁶¹

V případě, že všichni jednatele podají návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady a dozorčí rada se k návrhu nepřipojí, je povinna určit člena (členy), kteří v jednání budou společnost zastupovat, pokud tak neučiní, určí jej na návrh oprávněné osoby soud.

Za účelem ochrany majetku společnosti a oprávněných zájmů společníků stanoví obchodní zákoník soubor zvláštních omezení. Podle § 128 odst. 2 obch. zák. se použije ust. § 193 odst. 2 obch. zák.

12.3 Práva, povinnosti a vztah společníků k valné hromadě

Mezi základní práva společníků patří právo *hlasovací a kontrolní*, právo *na podíl na zisku* a právo *na vypořádání* při zániku účasti společníka ve společnosti nebo při zániku společnosti samé.¹⁶²

Jak vyplývá z výše uvedeného, společník disponuje právem mít vliv na řízení společnosti, které uplatňuje prostřednictvím své účasti na konání valné hromady. **Právo účastnit se jednání valné hromady** (ust. § 126 obch. zák.) je zakotveno v zákoně a společníkovi

¹⁶¹ Univerzität Regensburg [online]. uni-regensburg.de, 10. září 2010 [cit. 24. listopadu 2011]. Dostupné na <http://www.uni-regensburg.de/Einrichtungen/ZSK/Tschechische_Rechtssprache/ObchodniPravo/Chapter3/Block7/content.html>

¹⁶² Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 158.

jej nelze upřít. Protipólem tohoto oprávnění je pak společníkova **povinnost podrobit se usnesením** valné hromady, i když s nimi společník nesouhlasil.

Uvedené ustanovení společníkovi přiznává možnost nechat se na konání valné hromady **zastoupit zmocněncem**. Dle Nejvyššího soudu¹⁶³ je vyloučeno, aby se konání valné hromady zúčastnili současně společník i jeho zmocněnec, jelikož by se tak popřel samotný smysl institutu zastoupení, sloužícího k uplatňování a výkonu práv nepřítomné osoby.

Není-li ve společenské smlouvě stanoveno jinak, má společník za každých **1000 Kč** svého vkladu dle ust. § 127 odst. 2 obch. zák. při hlasování na zasedání valné hromady **jeden hlas**.

Problematikou svolání zasedání, způsobu konání valné hromady, stejně jako otázkou výkonu hlasovacího práva společníků na valné hromadě, jsem se zabývala v kapitolách 5 a 6.

Společníci, jejichž vklady dosahují alespoň 10% základního kapitálu, mají možnost požadovat, aby jednatelé svolali valnou hromadu, a to do jednoho měsíce od doručení jejich žádosti. V opačném případě jsou dle § 129 odst. 2 obch. zák. oprávněni svolat valnou hromadu sami, a pokud společnost nemá jednatele, je ke svolání valné hromady oprávněn kterýkoli společník.

Ustanovení § 129 odst. 1 obch. zák. reguluje práva společníka ve vztahu k povinnosti svolavatele valné hromady, který musí v pozvánce ke konání valné hromady kromě jiných náležitostí splnit požadavek na doručení pozvánky minimálně 15 dnů přede dnem konání valné hromady. Posl. věta odstavce citovaného ustanovení pak dává společníkům možnost **vzdát se práva na včasné svolání valné hromady**, popřípadě vzdát se práva na její svolání způsobem, který stanoví zákon či společenská smlouva, a to formou prohlášení, které musí být obsaženo v zápisu z valné hromady, popřípadě v notářském zápisu o rozhodnutí valné hromady.

Proti neplatným či protiprávně přijatým usnesením může společník dle § 131 odst. 1 a 2 obch. zák. podat **návrh na vyslovení neplatnosti** usnesení k soudu.

Prostou většinou hlasů přítomných společníků může valná hromada, pokud to společenská smlouva umožňuje, uložit společníkům tzv. **příplatkovou povinnost** dle ust. § 121 odst. 1 obch. zák. Jedná se o peněžité plnění společníků nad rámec vkladu do základního kapitálu společnosti. Jednotliví společníci se na příplatku podílejí poměrně podle výše svých vkladů, přičemž příplatek lze uložit jen v limitní výši. Společníci mohou se souhlasem valné hromady poskytnout i další plnění nad stanovený limit; pak se však nejedná o příplatek, ale o jiné plnění, typicky dar.¹⁶⁴

¹⁶³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.4.2005, sp. zn. 29 Odo 701/2004.

¹⁶⁴ Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. Praha: Aspi, 2008. 3. vyd. s. 174.

13. Srovnání valné hromady s.r.o. s právní úpravou v zahraničí

Společnost s ručením omezeným je spolu s akciovou společností bezpochyby jedním z nejrozšířenějších typů společností ve všech evropských zemích. Přesto je třeba zmínit, že tento typ společnosti v jednotlivých zemích bývá a také je upraven odlišně, ačkoliv hlavní rysy a kapitálová povaha zůstávají zachovány. V této části své práce se věnuji valné hromadě společnosti s ručením omezeným v Německu a hlavním odlišnostem oproti úpravě české.

13.1 Právní úprava s.r.o. ve Spolkové republice Německo obecně

V rámci německého právního řádu je s.r.o. regulována jako jedna z obchodních společností v rámci obchodního zákoníku, přičemž specifické právní záležitosti týkající se s.r.o. jsou dále regulovány v rámci zákona o společnostech s ručením omezeným (Gesetz über die Gesellschaften mit beschränkter Haftung - GmbHG), který je účinný již od 20. dubna 1892, přičemž poslední novelizace byla provedena 4. srpna 2009.

Obdobně jako u nás, je k založení s.r.o. v Německu třeba minimálně jedna osoba, avšak na rozdíl od české úpravy, horní hranice pro počet zakladatelů není stanovena. Společnost právně vzniká v okamžiku zapsání do obchodního rejstříku, přičemž návrh na zápis je možno podat pouze spolu s notářsky ověřenou společenskou smlouvou a teprve poté, kdy je uhrazeno minimálně 50% ze zákonem předepsané minimální výše základního kapitálu německé s.r.o. Zakladateli a podílňiky mohou být jak právnické, tak fyzické osoby, přičemž fyzická osoba nemusí nutně být občanem SRN.¹⁶⁵

Společnost musí mít stanovy, podrobnosti stanoví § 3 GmbHG. Základní kapitál je v ustanovení § 5 GmbHG stanoven ve výši 25 000 Eur. Zákonem stanovený minimální vklad společníka je 100 EUR, přičemž podmínkou členského vkladu vyjádřeného v EURECH je jeho dělitelnost padesáti.

Také německá společnost s ručením omezeným má své orgány: jednatele, valnou hromadu fakultativně zřízovanou dozorčí radu či fakultativní poradní orgán, tzv. Beirat.

13.2 Právní úprava valné hromady německé s.r.o.

Nejvyšším výkonným orgánem společnosti s ručením omezeným v Německu je valná hromada, tvořená všemi společníky. Ustanovení § 45 GmbHG stanovuje její příslušnost ve všech záležitostech společnosti, pokud není ve stanovách či zákonem určeno jinak.

¹⁶⁵ Olson, O.: Společnost s ručením omezeným v Německu a dalších zemích EU. Právo pro podnikání a zaměstnání, 2008, č. 3, str. 22.

Hlavní rozhodovací pravomoci a působnost valné hromady je regulována v ustanovení § 46 GmbHG. Mezi ty nejdůležitější patří jmenování a odvolávání jednatelů a kontrola a přezkum jejich rozhodnutí učiněných ve vedení společnosti. Dále valná hromada obdobně jako v případě české společnosti s ručením omezeným přezkoumává výroční zprávu a účetní závěrku a rozhoduje o využití, popřípadě rozdělení zisku společnosti.¹⁶⁶

Shodný je způsob rozhodování, kdy valná hromada svá stanoviska zaujímá dle § 48 Abs. 1 GmbHG ve formě usnesení, (**der Beschluss**).

Německá literatura je k zákonné regulaci svolávání a průběhu valné hromady kritická a považuje ji za „děravou“ (lückenhaft).¹⁶⁷ Ustanovení § 49 GmbHG oprávnění ke svolání valné hromady přiznává jednatelům.

Kromě zákonem či společenskou smlouvou stanovených případů je valnou hromadu nutno svolat pokaždé, je-li to v zájmu společnosti. Zákon výslovně zmiňuje případ, kdy společnost utrpěla ztrátu ve výši alespoň poloviny základního kapitálu (§ 49 Abs. 3 GmbHG).

Valná hromada je dle § 51 Abs. 1 GmbHG svolávána prostřednictvím písemných pozvánek, které musí být zaslány minimálně týden před konáním zasedání. Společník je však oprávněn se písemně této lhůty vzdát.

Obdobně jako v české úpravě, také zde je minoritním společníkům zákonem poskytnuta ochrana, tzv. **Minderheitsrechte**. Ust. § 50 GmbHG stanoví, že společníci mající kapitál ve výši alespoň 10% základního kapitálu, jsou oprávněni požadovat po jednatelích svolání valné hromady. Pokud se tak nestane, je bez časového určení tato skupina společníků oprávněna k výkonu tzv. **Selbsthilferecht**, čili svolat valnou hromadu sama.

Náklady za konání valné hromady v tomto případě nese společnost, náklady za účast a dopravu nese každý ze společníků sám.¹⁶⁸

Společníci jsou oprávněni se valné hromady účastnit, ne všichni však nutně musí být oprávněni na ní hlasovat. Přítomnost třetích osob je přípustná pokud tak dovoluje společenská smlouva nebo si to společníci jednohlasně odsouhlasí. Společníci obdobně jako v české s.r.o. volí ze svých řad předsedajícího člena, který je zodpovědný za průběh a vedení konání valné hromady (**der Vorsitzende**).

Při hlasování během zasedání valné hromady má každý společník jeden hlas na každé Euro svého vkladu (§ 47 Abs. 2 GmbHG).

¹⁶⁶ Grunewald, B.: Gesellschaftsrecht. Köln: Mohr Siebeck, 2002. 5. Aufl. s. 344.

¹⁶⁷ Grunewald, B.: Gesellschaftsrecht. Köln: Mohr Siebeck, 2002. 5. Aufl. s. 345.

¹⁶⁸ Altmeppen, H., Roth, G.: Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung. Kommentar. München: C. H. Beck, 2003. 4. Aufl. s. 725.

Společník se může nechat zastoupit, ust. § 47 Abs. 3 GmbHG vyžaduje písemnou formu plné moci, přičemž zmocněnec není oprávněn nechat se zastoupit dalším zmocněncem. Obdobně jako v případě § 126 obch. zák., není ani zde zákonem vyžadován notářsky ověřený podpis zmocnitele.

Valná hromada německé společnosti s ručením omezeným shodně s českou úpravou rozhoduje převážně prostou většinou hlasů z odevzdaných hlasů, tzv. **einfache Mehrheit**. Usnesení závažnějšího charakteru vyžadují tříčtvrtinovou většinu z odevzdaných hlasů. Jak je patrné, německá úprava nezná pojem „většina z přítomných společníků“, ale používá termín „většina z odevzdaných hlasů“ (**abgegebenen Stimmen**). Kvalifikovaná většina je vyžadována především tehdy, jedná-li se o likvidaci společnosti, zvyšování či snižování základního kapitálu nebo o změně společenské smlouvy (§ 53 Abs. 2 GmbHG).

Rozhodování mimo valnou hromadu umožňuje ust. § 48 Abs. 2 GmbHG, a to prostřednictvím písemného souhlasu všech společníků s návrhem.

Také německá právní úprava zná pojem neplatného usnesení „**nichtiger Beschluss**“ a opravňuje každého společníka k jeho napadnutí u soudu bez ohledu na to, jestli se účastnil valné hromady, která toto usnesení přijala nebo nikoliv.¹⁶⁹ Jelikož německý zákon nestanoví lhůtu pro podání žaloby na neplatnost, přejala judikatura tuto lhůtu od regulace akciové společnosti, která činí jeden měsíc od přijetí napadaného usnesení (§ 246 Abs. 1 AktG). Po uplynutí této lhůty je obdobně jako v české úpravě možno napadnout usnesení časově neomezeně ve formě tzv. **Feststellungsklage**, čili určovací žalobou, a to dle ust. § 256 ZPO, a docílit tak prohlášení usnesení za neplatné.

¹⁶⁹ Grunewald, B.: Gesellschaftsrecht. Köln: Mohr Siebeck, 2002. 5. Aufl. s. 352.

14. Úprava de lege ferenda

Dne 7. května 2009 předložila vláda Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR návrh občanského zákoníku a spolu s ním také návrh zákona o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). V této kapitole bych se ráda nejen zmínila o novém zákoně, především se však zaměřím na oblast úpravy valné hromady společnosti s ručením omezeným z hlediska de lege ferenda.

14.1 K návrhu zákona o obchodních společnostech a družstvech

Nová podoba zákona předpokládá regulaci obchodních společností a družstev ve zvláštním, samostatném zákoně. Regulace obchodních smluv a dalších ustanovení budou nově inkorporovány do občanského zákoníku. Zejména smluvní právo tak bude jednotné a ve vztahu k novému občanskému zákoníku již nemá docházet k duplicitním úpravám, především v oblasti smluvního práva.

Pro uzavírání nebo posuzování smlouvy již nebude podstatné, zda ji uzavírá podnikatel při své podnikatelské činnosti či nikoliv. Zohlednění postavení podnikatele však bude mít význam při výkladu smlouvy, zejména bude-li na druhé straně spotřebitel.

Na rozdíl od současného obchodního zákoníku se zákon o obchodních korporacích soustřeďuje čistě na regulaci obchodních společností a družstev. Úprava nekalé soutěže, řady ustanovení o právnických osobách a zejména obchodních smluv v něm nadále upravena nebude, jelikož tato regulace bude sjednocena a přesunuta do občanského zákoníku.¹⁷⁰

Zákon o obchodních korporacích se skládá ze tří částí, přičemž úprava společnosti s ručením omezeným je upravena v části první (Obchodní korporace), hlavě IV (Společnost s ručením omezeným). Samotná úprava společnosti s ručením omezeným je v rámci zákona rozčleněna do 6 dílů a v některých případech ještě do oddílů a následně pododdílů.

14.2 Nová koncepce valné hromady s.r.o.

Návrh zákona nadále označuje valnou hromadu jako orgán společnosti a společníci mohou rozhodovat na zasedání valné hromady či mimo ni (nově použit termín „per rollam“), a to i za použití technických prostředků, za které zákon považuje také tzv. korespondenční hlasování, tj. odevzdání hlasu v písemné podobě před konáním valné hromady.

¹⁷⁰ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. obcanskyzakonik.justice.cz, 10. srpna 2011 [cit. 24. listopadu 2011]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/zakon-o-obchodnich-korporacich/koncepcni-zmeny.html>>

Také nadále je možné se nechat na konání valné hromady zastoupit, nicméně zákon nyní explicitně vyžaduje určení, jedná-li se o zplnomocnění na jednu či více valných hromad.

Nové je rovněž pojetí počtu hlasů, kterými společník disponuje. Pokud není ve společenské smlouvě uvedeno jinak, má každý společník jeden hlas na každou 1 Kč svého vkladu.

Regulace usnášeníschopnosti valné hromady, její rozhodování prostou většinou hlasů přítomných společníku či dvoutřetinovou většinou hlasů přítomných společníků (v zákonem či společenskou smlouvou vymezených případech), zůstávají zachovány.

K dohodám o výkonu hlasovacích práv dle ust. § 183 návrhu zákona o obchodních korporacích se nepřihlíží a ani k hlasovacímu právu vykonanému dle dohody uvedené v cit. ust. se nepřihlíží. Toto ustanovení je bezpochyby vítaným zabezpečením určité míry samostatnosti během rozhodování společníka při výkonu hlasovacího práva.

Dle mého názoru sporným ustanovením je § 185 odst. 1 cit. zák., které za hlasování na valné hromadě považuje také vyjádření společníka do 7 dnů (nestanoví-li společenská smlouva jinak) ode dne konání valné hromady. Domnívám se, že toto ustanovení do značné míry popírá význam konání valné hromady, která neplní jen funkci rozhodovací, ale v některých společnostech může její konání být jedinou příležitostí pro všechny společníky k prodiskutování dalšího směřování společnosti, případně vyjasnění problémů. Výhodou by však mohla být ta skutečnost, že společník, který k dané otázce nezaujal jednoznačné stanovisko, nebude v tomto případě moci být přímo ovlivňován jiným společníkem a jeho bezprostředními názory.

Možnost této úpravy hlasování v rámci valné hromady, avšak de facto mimo ni, dle mého názoru není jednoznačným přínosem také z hlediska rozvoje interpersonálních vztahů v rámci společnosti a možnosti sjednocení názorových postojů, případně jejich vysvětlení. Je pak otázkou, jestli tento způsob hlasování nebude společníky vést k tomu, aby se valné hromady neúčastnili a strategicky vyčkali na výsledky jejího průběhu. Rovněž se nedá vyloučit, že možnost takto hlasovat nebude mít za následek k větší počet konání neusnášeníschopných valných hromad, jelikož se společníci budou spoléhat na existenci sedmidenní lhůty, ve které se mohou vyjádřit.

Rozhodování mimo valnou hromadu, zákonem označované jako „per rollam“, umožňuje ust. 186 návrhu zákona o obchodních korporacích. Zatímco ust. § 130 obch. zák. bylo kogentní povahy a rozhodování mimo valnou hromadu nebylo možné vyloučit, citované ustanovení je nově pojímáno jako dispozitivní, a proto je možné tento způsob hlasování ve společenské smlouvě označit za nepřípustný.

Zcela novým prvkem při hlasování valné hromady je použití tzv. kumulativního hlasování při volbě či odvolání členů orgánů společnosti. Také toto ustanovení má dispozitivní povahu a je tedy možné jeho použití společenskou smlouvou vyloučit. Pro účely kumulativního hlasování se počet hlasů společníka zjistí tak, že počet hlasů, jimiž společník disponuje na valné hromadě, se znásobí počtem volených členů orgánu společnosti, nebo počtem členů, jež mají být odvoláni. Tento způsob hlasování umožňuje společníkům rozdělit své hlasy, případně je použít jen pro určitou osobu či osoby. O každém členu orgánu se hlasuje samostatně.

Svolání valné hromady jednatelem je nově stanoveno v minimálním počtu jednou za účetní období, zatímco ust. § 128 obch. zák. požadovalo frekvenci minimálně jednou za rok. Změna tohoto ustanovení přináší jistotu, že valná hromada bude svolána pokaždé, nastane-li nové účetní období.

Ustanovení § 195 normuje svolávání valné hromady prakticky totožně s ustanovením § 129 obch. zák., ze kterého vychází. Zachována zůstává patnáctidenní lhůta mezi doručením pozvánky a datem konání valné hromady, které se však společník může písemně vzdát.

Poměrně novým je ustanovení § 197 návrhu zákona, které vyžaduje určení takového místa a doby konání valné hromady, které nebude „nepřiměřeně omezovat právo společníka účastnit se valné hromady“. Jedná se do značné míry o vágní formulaci, proto judikatura bude muset pojem „nepřiměřeného omezení práva účastnit se valné hromady“ blíže vymezit. Je bezesporu kladem nové právní úpravy, že tento požadavek obsahuje.

Práva minoritních společníků jsou chráněna ustanovením § 198 návrhu zákona o obchodních korporacích. Společníci, jejichž vklady dosahují alespoň 10% základního kapitálu, jsou označováni jako „kvalifikovaný společník“. Mohou požádat jednatele, aby svolal valnou hromadu k projednání jimi navržených věcí. Jednatelům i nadále zůstává jednoměsíční lhůta ke svolání valné hromady, jinak jsou společníci oprávněni ji svolat sami, a to na náklady společnosti. Nově je stanoven požadavek, aby svolání valné hromady bylo důvodné, v opačném případě by náklady za takto svolanou valnou hromadu nesli ti společníci, kteří si svolání vyžádali. Usnášeníschopnost valné hromady je regulována v odst. 3 cit. ust. a postačí, když jsou na zasedání účastni společníci, kteří postupem dle odst. 1 a 2 cit. ust. valnou hromadu svolali. Tato nová úprava je jistě přínosem a povede ke zlepšení postavení minoritních společníků a umožní jim efektivně zasahovat proti takovým postupům většinových společníků, které by menšinové společníky poškozovaly či jinak negativně postihovaly.

Průběh samotné valné hromady je normován ustanovením § 199 a příliš se neliší od úpravy v ust. § 129 obch. zák. Nová je explicitní úprava zápisu valné hromady v ust. § 200 návrhu zákona o obchodních korporacích a výčet náležitostí, které tento zápis musí obsahovat.

Působnost valné hromady je upravena v ustanovení § 201 návrhu zákona o obchodních korporacích a prakticky se shoduje s působností valné hromady normovanou ust. § 125 obch. zák. Nová oblast je rozvinuta pod písm. l) a m) cit. ustanovení, kdy valná hromada je oprávněna rozhodovat o naložení s vkladovým ážiem a o změně podoby nebo druhu podílního listu. Rozhodování valné hromady formou usnesení zůstává zachováno.

Možnost domáhat se vyslovení neplatnosti usnesení přiznává stejným osobám, jako obchodní zákoník, avšak mezi oprávněné osoby nadále není zahrnut insolvenční správce.

Lhůta pro podání návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení se řídí ustanovením návrhu nového občanského zákoníku o ustanovení neplatnosti usnesení členské schůze spolku pro rozpor s právními předpisy nebo společenskou smlouvou.

Stejně jako ve stávajícím obchodním zákoníku, je možnost podání návrhu omezena tříměsíční subjektivní lhůtou, a v případech, kdy má tato lhůta objektivní charakter, je její trvání zákonem určeno v délce jednoho roku. V případech, kdy bylo rozhodnutí učiněno mimo valnou hromadu, zaniká právo podat návrh uplynutím 3 měsíců ode dne, kdy se navrhovatel dozvěděl nebo mohl dozvědět o přijetí rozhodnutí podle § 188 návrhu zákona o obchodních korporacích.

15. Návrh nařízení rady o statutu evropské soukromé společnosti

Postupný vývoj malého a středního podnikání v Evropě vyvolává potřebu tvorby jednotné právní formy tohoto typu podnikání v rámci celé EU. Evropské právo již zná Evropskou společnost, Evropskou družstevní společnost či Evropské hospodářské zájmové sdružení, avšak ani jedna z uvedených forem dostatečně nepokrývá potřebu regulace malých a středních podniků, jejichž vytvoření by bylo dostatečně levné, rychlé a flexibilní. Tato kapitola se zabývá účelem Evropské soukromé společnosti a způsobem rozhodování v jejím rámci, se zaměřením na valnou hromadu společnosti.

15.1 K návrhu nařízení Rady o evropské soukromé společnosti

Od roku 2003 se členské státy EU zabývají návrhem jednotné právní formy nazvané Evropská soukromá společnost neboli Societa Privata Europea (dále jen „SPE“). Právním základem návrhu nařízení je článek 308 Smlouvy o ES, kterým je sledován zájem na rozvoji malého a středního podnikání.

Hlavním cílem této nové formy společnosti má být ulehčení mobility malých a středních podniků a s tím souvisejícím rozvojem svobody usazování se na volném trhu. Dalším cílem SPE je ulehčit přeshraniční operace v rámci území Společenství tak, aby společnost mohla v jednom členském státě s minimálními náklady a v krátkém časovém rámci založit jednu nebo více dceřiných společností.¹⁷¹

Návrh Statutu SPE byl prezentován na stránkách Evropské komise dne 25. června 2008.¹⁷² Nařízení mělo být původně přijato již 1. července 2010, v současné době prochází legislativním procesem v Evropském parlamentu a jeho přijetí se dá očekávat v následujícím roce.

Za účelem usnadnění vzniku společnosti je stanoven požadavek na minimální výši základního kapitálu, který je tvořen vklady společníků, ve výši 1 Euro.

Podle návrhu by SPE měla představovat formu evropské „s.r.o.“, jejíž podíly nejsou veřejně obchodovatelné a měla by se řídit zejména samotným *Nařízením o SPE* a *stanovami*, jejichž úprava bude ponechána na vůli společníků. SPE bude přitom možné založit jako

¹⁷¹ Havlíček, O. Evropská soukromá společnost – nová forma „evropské společnosti“ [online]. epravo.cz, 13. října 2008 [cit. 26. listopadu 2010]. Dostupné na < <http://www.epravo.cz/top/clanky/evropska-soukroma-spolecnost-nova-forma-evropske-spolecnosti-55267.html> >

¹⁷² Blíže viz: http://ec.europa.eu/internal_market/company/epc/index_en.htm

novou společností, bude moci vzniknout fúzí či rozdělením stávajících společností nebo změnou právní formy stávající formy společnosti založené podle práva některého z členských států.¹⁷³

Návrh Nařízení mimo jiné umožňuje poměrně flexibilní vnitřní organizaci společnosti a jen demonstrativním výčtem stanoví okruh rozhodnutí náležejících do pravomoci společníků, přičemž ve stanovách má být upraveno, o kterých věcech bude hlasováno kvalifikovaným způsobem.

Za obchodní vedení společnosti a výkon všech pravomocí, které nejsou Nařízením nebo stanovami určeny společníkům, je odpovědný řídicí orgán SPE. V čele SPE stojí jednatel, kterým může být pouze fyzická osoba splňující podmínky stanovené pro výkon funkce vnitrostátním právem.¹⁷⁴

Dalším zajímavým prvkem, který je potřeba zmínit, je možnost přemístění sídla společnosti. Návrh Nařízení totiž umožňuje flexibilní přesun sídla SPE do jiného členského státu EU bez toho, aby došlo k likvidaci společnosti či ztrátě její právní subjektivity.¹⁷⁵

Jak je patrné, nová koncepce „evropské společnosti s ručením omezeným“ je flexibilním a bezesporu ambiciózním projektem, vzniklým na půdě Evropské unie, který s největší pravděpodobností povede k dalšímu zjednodušení a snad i rozvoji malého a středního podnikání, potažmo přeshraničního obchodu.

15.2 Úprava valné hromady evropské soukromé společnosti

Podstatné náležitosti, které explicitně nejsou stanoveny v Nařízením, jsou ponechány úpravě společníkům ve *stanovách*. Stanovy také určují usnášeníschopnost valné hromady a požadovanou většinu pro hlasování s výjimkou usnesení, pro které Nařízení přikazuje většinu kvalifikovanou.

Významným krokem k zjednodušení konání valných hromad je pak ta skutečnost, že není vyžadováno jejich faktické uspořádání. V takovém případě řídicí orgán poskytne všem společníkům návrhy usnesení spolu s dostatečnými informacemi, aby jim umožnil přijmout rozhodnutí se znalostí věci. Usnesení se zaznamenají v písemné formě, kopie přijatých

¹⁷³ Havlíček, O. Evropská soukromá společnost – nová forma „evropské společnosti“ [online]. epravo.cz, 13. října 2008 [cit. 26. listopadu 2010]. Dostupné na < <http://www.epravo.cz/top/clanky/evropska-soukroma-spolecnost-nova-forma-evropske-spolecnosti-55267.html> >

¹⁷⁴ Lochmanová, L. Evropská soukromá společnost. Sborník mezinárodní vědecké konference Ekonomické znalosti pro tržní praxi. Olomouc: Nakladatelství Societas Scientiarum Olomouensis II., 2010, 1. vyd. s. 229

¹⁷⁵ Havlíček, O. Evropská soukromá společnost – nová forma „evropské společnosti“ [online]. epravo.cz, 13. října 2008 [cit. 26. listopadu 2010]. Dostupné na < <http://www.epravo.cz/top/clanky/evropska-soukroma-spolecnost-nova-forma-evropske-spolecnosti-55267.html> >

rozhodnutí se zašlou všem společníkům a veškerá usnesení společníků se následně zveřejní. Právo společníků vznést námitky proti usnesení zůstává nedotčeno a nadále se bude řídit použitelným vnitrostátním právem (srov. § 131 obch. zák.).¹⁷⁶

Takováto „modernější“ úprava rozhodování valné hromady dává prostor pro využití moderních technologií při řízení SPE (např. konání valné hromady prostřednictvím telekonference) a opět podtrhuje přeshraniční charakter této nové společnosti.

Stanovy mimo jiné v souvislosti s valnou hromadou také upravují většinu požadovanou k přijetí usnesení společníků, usnesení, která mají společníci přijmout kromě usnesení výslovně požadovaných v čl. 27. odst. 1 Nařízení. Dále stanovy určují usnášeníschopnost valné hromady, pravidla pro navrhování usnesení a způsob, jakým společníci získají znění navrhovaného usnesení společníků a jiné přípravné dokumenty v souvislosti s přijetím usnesení. V neposlední řadě ve stanovách lze upravit také způsob, jakým budou kopie přijatého usnesení dány k dispozici společníkům v souladu s právem společníků na informace týkající se záležitostí SPE, která jím Nařízením zaručuje.

¹⁷⁶ Lochmanová, L. Evropská soukromá společnost. Sborník mezinárodní vědecké konference Ekonomické znalosti pro tržní praxi. Olomouc: Nakladatelství Societas Scientiarum Olomouensis II., 2010, 1. vyd. s. 229.

16. Další vybraná judikatura

Ač pozvánka na valnou hromadu není právním úkonem, přesto lze (je nutno) na její obsah uplatnit požadavek určitosti a srozumitelnosti. Určitost a srozumitelnost pozvánky na valnou hromadu je třeba posuzovat analogicky podle pravidel upravujících výklad právních úkonů.¹⁷⁷

Usnesení valné hromady nelze napadat z toho důvodu, jakým způsobem se ostatní společníci chovají mimo proces přijímání usnesení valné hromady. Pokud se společníci ve vztahu k dalšímu společníku chovají zneužívajícím způsobem, má tento společník možnost z tohoto důvodu napadat jednotlivé úkony společníků, které jsou vůči němu zneužívající. Jde-li o posouzení platnosti usnesení valné hromady, musel by být zneužívající buď způsob svolání valné hromady, nebo hlasování na valné hromadě anebo obsah usnesení, jehož platnost se posuzuje.¹⁷⁸

Usnesení valné hromady obchodní společnosti není právním úkonem, protože jím nedochází ke vzniku, změně nebo zániku právních vztahů vně společnosti. Usnesení valné hromady obchodní společnosti nemůže být právním úkonem, neboť postrádá jednu z nezbytných náležitostí právních úkonů, a to projev vůle společnosti, protože valná hromada není orgánem oprávněným jednat jménem společnosti ve vnějších vztazích.¹⁷⁹

Pokud je jednatel z funkce valnou hromadou odvolán, zaniká jeho funkce dnem, kdy valná hromada společnosti rozhodla o jeho odvolání z funkce, případně pozdějším dnem určeným v usnesení valné hromady (nikoliv tedy až okamžikem, kdy se jednatel o svém odvolání z funkce dozví).¹⁸⁰

Ztrátou postavení opravňujícího určitou osobu k podání návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady podle § 131 odst. 1 obch. zák. ztrácí oprávněná osoba zásadně i aktivní věcnou legitimaci v řízení podle § 131 obch. zák. To neplatí, jestliže prokáže, že v době rozhodování trvá její právní zájem na vydání požadovaného rozhodnutí, protože může mít dopad na její poměry založené jejím vztahem ke společnosti.¹⁸¹

¹⁷⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16.6. 2010, sp. zn. 29 Cdo 3703/2009.

¹⁷⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10.5. 2006, sp. zn. 29 Odo 1168/2005.

¹⁷⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12.3. 2002, sp. zn. 29 Odo 528/2001.

¹⁸⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21.12. 2010, sp. zn. 29 Cdo 2363/2010.

¹⁸¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1.8. 2002, sp. zn. 29 Odo 11/2002.

Závěr

Ve své práci jsem se zabývala tématem valné hromady společnosti s ručením omezeným, a to s důrazem na její působnost, vztah k jiným orgánům a celkové fungování. Po všeobecném úvodu do dané problematiky jsem se pokusila rovněž nabídnout náhled do úpravy s.r.o. a valné hromady ve Spolkové republice Německo a krátce nastínit problémy, které se objevují v tamní praxi.

Jelikož se jedná o téma velice obsáhlé, kdy snad každá kapitola by mohla být rozvinuta do samostatné kvalifikační práce, nebylo v mých silách obsáhnout veškerou bohatou judikaturu a články, které jsem při tvorbě této diplomové práce nalezla.

Mým cílem bylo nastínit danou problematiku z více úhlů pohledů a po komparaci názorů jednotlivých právních expertů jsem se vždy pokusila vyslovit názor vlastní. V řadě případů nechybí ani kritický pohled na nedostatečnou právní úpravu a můj návrh, jak by daný problém mohl být do budoucna řešen.

Je nepochybné, že se společnost stále vyvíjí a spolu s ní také potřeba rychlejší a snazší komunikace a celkové flexibility při rozvoji podnikání a obchodu. Tuto skutečnost reflektuje také český zákonodárce a již nyní lze počítat s přijetím nové právní úpravy, jejímž návrhem jsem se ve své práci také zabývala a snažila se vystihnout podstatné odlišnosti a nova, která mimo jiné také významně ovlivní další vývoj valné hromady.

Domnívám se, že se mi podařilo vystihnout nejdůležitější instituty související s problematikou valné hromady společnosti s ručením omezeným, především v souvislosti s jejím svoláváním a také rozvést jednotlivé problematické otázky v dílčích kapitolách. Vlastní názor jsem si pak vytvářela po komparaci názorů odborné veřejnosti. Je zřejmé, že názory odborníků se s postupem času vyvíjejí, pročež judikatura nutně musí reagovat na neustálý společenský vývoj a potřeby dalších úprav problematiky nejen valné hromady, ale také dalších otázek, které se společností s ručením omezeným souvisejí.

Doufám, že má práce bude přínosem pro každého, kdo by se chtěl dovědět více o společnosti s ručením omezeným a jejím nejvyšším orgánu – valné hromadě, a že se mi podařilo dostatečně a srozumitelně vystihnout stěžejní oblasti spjaté s touto tematikou.

Abstract

My Master's thesis deals with the topic of “General Meetings in Limited Liability Companies”, with an emphasis on its sphere of authority and relationship to the other main bodies within the company. After the general introduction including the questions of my thesis, I have tried to provide a short overview of the legal regulations of a liability company in Germany and its general meeting.

In light of the broad character of my topic and the fact that the each chapter could theoretically be enlarged into a solitary thesis, it was almost impossible to include all the judicial aspects and articles I have found while writing my thesis.

I have tried to elaborate the issue of general meetings from various points of view and after comparisons of the numerous opinions of legal experts, I always attempted to provide my own opinion. In many cases a critical point of view is offered as well, due to either missing or insufficient legal regulations.

There is no doubt, that society is under constant development and that there is a need for faster and improved communication along with flexibility in terms of the evolution of business and trade. This fact is also apparent with Czech law-makers and new legal forms will undoubtedly be accepted. I have also dealt with this fact in my thesis along with other new regulations which are soon to enter into force and which will have an impact on the further evolution of the institution known as “the General Meeting”.

I fully hope that my Master's thesis will serve as a contribution for all those, who would be interested in limited liability companies in the field of the Czech law and its highest organ, the General Meeting. I additionally hope that I have achieved my intentions of sufficiently and comprehensibly outlining the main areas connected with this theme.

Seznam použité literatury

1. Monografie

- ALTMEPPEEN, Holger, ROTH, Günter H. *Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG) - Kommentar*. München: C. H. Beck, 2003. 4. Aufl. 1120 s.
- BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava, ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: C. H. Beck, 2006. 660 s.
- DĚDIČ, Jan a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 2. díl. Praha: Nakladatelství Polygon, 2002. 1743 s.
- DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. 3. vydání. Praha: Nakladatelství Aspi, 2008. 428 s.
- ELIÁŠ, Karel. *Společnost s ručením omezeným*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Prospektum, 1997. 254 s.
- ELIÁŠ, Karel a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Praha: Nakladatelství Linde, 2006. 975 s.
- ELIÁŠ, Karel, BARTOŠÍKOVÁ, Miloslava, POKORNÁ, Jarmila. *Kurs obchodního práva. Právnícké osoby a podnikatelé*. Praha: C.H. Beck, 2005. 617 s.
- FALDYNA, František a kol. *Obchodní zákoník s komentářem*. 1. díl. Praha: Codex, 2000, 647 s.
- FALDYNA, František a kol. *Obchodní právo. Meritum*. Praha: Nakladatelství Aspi, 2005. 1345 s.
- GRUNEWALD, Barbara. *Gesellschaftsrecht*. Köln: Mohr Siebeck, 2002. 424 s.
- HOLEJŠOVSKÝ, Josef. *Valné hromady společností s ručením omezeným*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2011. 552 s.
- KOBLIHA, Ivan a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. Praha: Nakladatelství Linde, 2006. 1560 s.
- KOLEKTIV AUTORŮ. *Pravidla českého pravopisu*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Academia, 2001. 391 s.
- LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Základy obchodního práva*. 1. vydání. Ostrava: Nakladatelství KEY Publishing s.r.o., 2009. 260 s.
- PELIKÁNOVÁ, Irena. *Komentář k obchodnímu zákoníku*. 2.díl. 3. vydání. Praha: Nakladatelství Linde, 1998. 1306 s.
- ŠEVČÍK, Daniel. *Společnost s ručením omezeným*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Prospektum, 2001. 286 s.
- ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 11. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006. 1508 s.
- ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009. 1375 s.
- ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Přehled judikatury ve věcech obchodních společností*. Praha: Nakladatelství Aspi, 2002. 87 s.

2. Odborné články

BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava. Odstoupení jednatele společnosti s ručením omezeným z funkce. *Obchodní právo*, 2003, č. 4, s. 28.

ČECH, Petr. Ještě k neplatnosti a nicotnosti usnesení valné hromady. *Právní rádce*, 2009, č. 4, s. 19.

ČECH, Petr. Právní povaha úkonů spojených s valnou hromadou. *Právní rádce*, 2006, č. 12, s. 24-31.

DĚDIČ, Jan. Nejvyšší soud České republiky: Neplatnost a nicotnost rozhodnutí valné hromady. *Obchodněprávní revue*, 2009, č. 5, s. 143.

DVOŘÁK, Tomáš. Rozdělení zisku ve společnosti s ručením omezeným. *Právní rozhledy*, 2011, č. 16, s. 569.

ELIÁŠ, Karel. Otázka formy při tvorbě vůle společnosti s ručením omezeným jejím nejvyšším orgánem. *Ad Notam*, 1997, č. 1, s. 1-7.

ELIÁŠ, Karel. Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným. *Právní praxe v podnikání*, 1997, č. 2, s. 1-6.

HAMPEL, Petr. Osoby oprávněné domáhat se vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady společnosti. *Právní rádce*, 2005, č. 7, s. 30.

HAJNÁ, Kateřina. K převodu obchodního podílu jednočlenné společnosti s ručením omezeným. *Bulletin advokacie*, 2010, č. 6, s. 24.

HOEJŠOVSKÝ, Josef. Rozhodnutí mimo valnou hromadu. *Obchodněprávní revue*, 2011, č. 6, s. 164.

KRŮTA, Jan. Rozhodnutí jediného společníka s.r.o. v působnosti valné hromady. *Ad Notam*, 2008, č. 2, s. 52.

KRŮTA, Jan. Právní povaha rozhodnutí jediného společníka a nová judikatura. *Ad Notam*, 2008, č. 6, s. 203.

KRŮTA, Jan. Zastoupení na valné hromadě od 1.12. 2009 s ohledem na dosavadní judikaturu. *Obchodněprávní revue*, 2010, č. 5, s. 136.

OLSON, Otto. Společnost s ručením omezeným v Německu a dalších zemích EU. *Právo pro podnikání a zaměstnání*, 2008, č. 3, s. 22.

PIHERA, Vlastimil. Opět k valné hromadě a rozhodování společníků. *Obchodněprávní revue*, 2009, č. 3, s. 67-72.

POKORNÁ, Jarmila. K účasti notářů na valných hromadách kapitálových obchodních společností. *Právo a podnikání*, 1997, č. 1, s. 3.

RADA, Ivan. Neplatnost a nicotnost usnesení (nejen) valné hromady. *Právní rádce*, 2009, č. 1, s. 5.

ŠTENGLOVÁ Ivana, DĚDIČ Jan. Je usnesení valné hromady právním úkonem? *Právní rozhledy*, 1999, č. 5, s. 225-236.

3. Soudní judikatura

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 20.7. 1993 28, sp. zn. Co 75/1992 in Právní rozhledy, 1994, s. 23 a násl.

Rozsudek Krajského obchodního soudu v Brně ze dne 22.2. 1995 sp. zn. 29/10 Cm 33/93, Soudní rozhledy, 1995, č. 4, s. 89.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10.1. 1996, sp. zn. Odon 23/1995, Soudní rozhledy č. 3, 1996, s. 52.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.4. 1997, sp. zn. 1 Odon 2/1997, Právní rádce č. 1, 2009, s. 16.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17.12. 1997, sp. zn. 1 Odon 88/1997, Právní rádce č. 1, 2009, s. 16.

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 9.12. 1998, sp. zn. 7 Cmo 253/1998.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 22.7. 1999 sp. zn. 7 Cmo 888/1998. In: Štenglová, I.: Přehled judikatury ve věcech obchodních společností. Praha: Aspi, 2002. 1. vyd. s. 37.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28.2. 2000, sp. zn. 7 Cmo 55/1999.

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 9.5. 2000, sp. zn. 32 Cdo 4/2000.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1.6. 2000, sp. zn. 32 Cdo 500/2000, Právní rádce č. 4, 2009, s. 20.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11.10. 2000, sp. zn. 29 Cdo 968/2000.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12.3. 2002, sp. zn. 29 Odo 528/2001.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24.4. 2002, sp. zn. 29 Odo 264/2001. Bulletin advokacie, 2010. č. 6. s. 24.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1.8. 2002, sp. zn. 29 Odo 11/2002.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17.6. 2003, sp. zn. 29 Odo 882/2002.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5.08. 2003, sp. zn. 29 Odo 1013/2002.

Usnesení ze dne 21.4. 2004, sp. zn. 29 Odo 783/2003, Soubor civilních rozhodnutí Nejvyššího soudu.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23.10. 2004, sp. zn. 29 Cdo 1088/2004.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.10. 2004, sp. zn. 29 Cdo 34/2004.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.4. 2005, sp. zn. 29 Odo 701/2004.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14.12. 2005 sp. zn. 29 Odo 258/2005.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10.5. 2006, sp. zn. 29 Odo 1168/2005.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24.7. 2007, sp. zn. 29 Odo 1725/2006.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8.1. 2008, sp. zn. 29 Odo 1639/2006, Právní rádce č. 4, 2009, s. 23.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28.1. 2008, sp. zn. 29 Odo 1429/2006.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.5. 2008, sp. zn. 29 Odo 1271/2006.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.11. 2008, sp. zn. 29 Cdo 3646/2008.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.1. 2009, sp. zn. 29 Odo 1060/2006, Právní rádce č. 4, 2009, s. 23.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.6. 2009, sp. zn. 29 Cdo 5297/2008, Obchodněprávní revue, 2010, č.5, s. 136.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.7. 2009, sp. zn. 29 Cdo 590/2009.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20.5. 2010, sp. zn. 29 Cdo 4811/2009.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16.6. 2010, sp. zn. 29 Cdo 3703/2009.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21.12. 2010, sp. zn. 29 Cdo 2363/2010.

4. Internetové odkazy

EUROPEAN COMMISSION. *Proposal for a European Private Company Statue* [online]. europa.eu, 25. června 2008 [cit. 26. listopadu 2010]. Dostupné na <http://ec.europa.eu/internal_market/company/epc/index_en.htm>

HAVLÍČEK, Ondřej. *Evropská soukromá společnost – nová forma „evropské společnosti“* [online]. epravo.cz, 13. října 2008 [cit. 26. listopadu 2010]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/evropska-soukroma-spolecnost-nova-forma-evropske-spolecnosti-55267.html>>

JANÁČKOVÁ, Markéta. *Finanční asistence v novém kabátě* [online]. epravo.cz, 9. září 2009 [cit. 26. října 2010]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/financni-asistence-v-novem-kabate-57976.html>>

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. obcanskyzakonik.justice.cz, 10. srpna 2011 [cit. 25. listopadu 2011]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/zakon-o-obchodnich-korporacich/koncepcni-zmeny.html>>

UNIVERSITÄT REGENSBURG. *Orgány společnosti s ručením omezeným*. [online]. uni-regensburg.de, 10. září 2010 [cit. 24. listopadu 2011]. Dostupné na <http://www.uni-regensburg.de/Einrichtungen/ZSK/Tschechische_Rechtssprache/ObchodniPravo/Chapter3/Block7/content.html>

Klíčová slova

hromada, obchodní, obchodní právo, omezeným, působnost, ručení, společnost, valná

Key words

business law, commercial law, company, liability, limited, meeting, shareholders